

David Godoy Cano

Mixed Martial Arts — kultur og miljø i Norge

En sosiologisk studie av verdier og sosial struktur i en MMA klubb i Norge.

("MMA-Cage [Bilde]," 2016)

Høgskolen i Sørøst-Norge
Fakultet for allmennvitenskapelige fag
Institutt for idretts- og friluftslivsfag
Postboks 235
3603-Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2016 David Godoy Cano

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

Forord:

Jeg vil først og fremst sende en stor takk til min veileder Tommy Langseth som har kommet med gode innspill, samt faglige og motiverende tilbakemeldinger gjennom hele prosessen.

Jeg vil også takke MMA miljøet som tokk imot meg med åpne armer og da spesielt informantene som tok seg tid til å bli intervjuet i en hektisk hverdag.

Arbeidsprosessen har vært utrolig spennende og lærerik, både med minner og bekjenskaper fra både skole og MMA-miljøet.

Jeg vil takke min familie som har vært støttende under hele utdannings løpet. Spesielt da min mor Hilde, og min far Miguel.

Til slutt vil jeg vil takke min kjære samboer Silvia som har støttet meg mens jeg har vært i min egen studieboble. Tusen takk for din tålmodighet og støtte gjennom hele dette året. Du er nok lei av høre på meg skravle om habitus og klage på franske sosiologer som skriver lange og vanskelig formulerte settinger.

Porsgrunn 16.5.2016

David Godoy Cano

Side | 3

Innholdsfortegnelse

Forord:.....	3
Sammendrag:.....	6
1. Innledning.....	7
1.1 Forklaring på Mixed Martial Arts og status i Norge.....	7
1.2. Tidligere forskning.....	9
1.3 Min erfaring med kampsport.....	12
2. Problemformulering.....	13
3. Teoretisk rammeverk.....	13
3.1 Pierre Bourdieu og sosial praksis:.....	14
3.1.1 Former for kapital.....	15
3.1.3 Habitus.....	18
3.1.4 Felt: De sosiale arenaene som praksis utspiller seg innenfor.....	19
3.1.5 Spill: Det sosiale spillet som foregår i feltene:.....	21
3.2 Erving Goffman.....	23
3.3 Oppsummering:.....	25
4. Metodisk tilnærming.....	26
4.1 Etnografi som metode.....	26
4.1.1 Prosessen i feltarbeidet.....	27
4.1.2 Tilgang til miljøet og «nøkkel informanter».....	28
4.1.3 `In situ` og `Go native`.....	30
4.2 Intervju som metode.....	31
4.2.1 Utforming av intervjuguide:.....	32
4.2.2 Utforming av spørsmålene:.....	32
4.3 Relabilitet og Validitet.....	35
4.4 Begrunnelse for valgte metoder:.....	36
4.5 Etske betraktninger:.....	36
5. Empiri og Analyse:.....	38
5.1 Introduksjon.....	38
5.1.1 Intervjuinformantene:.....	38
5.1.2 Hvem trener MMA?.....	40
5.1.3 Hvorfor trener man MMA?.....	40
5.1.4 Hvordan oppfattes MMA i klubben?.....	42

5.1.5	Hvordan oppfattes det at media og personer utenfor miljøet betrakter MMA?	43
5.2	Symbolenes betydning	45
5.2.1	Fra tilskuer til opptredende	45
5.2.2	Feltets symboler når man opptrer i dagliglivet	50
5.2.3	Kroppslige symboler	51
5.3	Kapitalformer og habitus i feltet	53
5.3.1	Tåle å få en hard en på kjeften	53
5.3.2	Ta i så han kjenner det!	55
5.3.3	Ikke se så jævlig sliten ut!	57
5.3.4	Alle har et ego når det kommer til det å sloss	60
5.3.5	Når man opptrer feil	62
5.3.6	Fra Nybegynner til kamp utøver	65
5.4	MMA feltets kapital og habitus kommer til uttrykk i andre felt	70
5.4.1	Felt spesifikk habitus kommer til uttrykk og påvirker dagliglivet	70
5.4.2	I konkurranser	72
	Mitt møte med konkurransefeltet	76
6.	Oppsummering	80
6.1	Implikasjoner og forslag til videre forskning	84
7.	Kilder:	86
8.	Vedlegg:	87
	Vedlegg 1: Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjekt	87
	Vedlegg 2: Personvernombudet (NSD)	88
	Vedlegg 3: Intervjuguide	89

Sammendrag:

Studien bruker teori fra Pierre Bourdieu og Erving Goffman for å se nærmere på hvordan deltakelse i MMA oppleves for medlemmer i en MMA klubb i Norge. Med spørsmålene:

- Hvem velger å trene MMA og hvorfor begynner man med MMA?
- Hvordan oppfattes MMA i miljøet, og hvordan oppfattes det at personer utenfor miljøet betrakter MMA?
- Hvilke symboler/uttryksmidler blir vektlagt i miljøet?
- Hvordan tilegnes MMA kompetanse i miljøet?
- Hvordan opptrer man i miljøet?
- Hvordan er den sosiale struktur og hva styrer den sosiale struktur hos den aktuelle klubben?

For å svare på disse spørsmålene har innhenting av informasjon og empiri bestått feltarbeid som omfatter deltagende observasjon i 8 måneder og 6 intervjuer i ettertid av den deltagende observasjonen.

Informantene mener at mange begynner med MMA på grunn av image. Empirien indikerer at dem som velger å fortsette med MMA ofte har tidligere erfaring med både styrketrening og andre kampsporter. Informantene mener også at MMA har et urettferdig rykte og at samfunnet ikke har en riktig forståelse for MMA, der media får en stor del av skylden på bakgrunn av hvordan dem presenterer MMA.

Studien indikerer at Objektiverte symboler går fra å ha en sin verdi symbolsk til en mer praktisk verdi ettersom erfaring og innsikt i miljøet opparbeides. Og at symboler, holdninger og handlinger hos MMA klubben ofte uttrykker maskulinitet.

For å bli oppfattet som en `god MMA utøver` i miljøet så bør man bli god på teknikker både på `bakken` og `stående`. Som fører til at utøvere må investere relativt mye tid, den som trente minst av informantene trente MMA tre ganger i uka. Treningene bærer mye preg av at det som blir lært på trening skal fungere i praksis.

Empirien viser at man unngår å vise svakhet, smerte og redsel på treninger hos MMA klubben. Dette mener jeg fører til en egen måte å uttrykke bekymringer på, som kan omtales som et slags ritual. Der man informerer motstanderen hva han kan forvente seg før man eventuelt sparrer.

Den sosiale strukturen hos denne klubben er i første omgang delt opp med forskjellige treningstider og parti navn: Nybegynnere og videregående parti. Videre så bestemmer felt-relevant kapital posisjoner og utøvernes status i klubben. Der det å gå fullverdige MMA-kamper gir mest annerkjennelse i miljøet.

1. Innledning

1.1 Forklaring på Mixed Martial Arts og status i Norge.

Mixed Martial Arts (MMA) er i en veldig forenklet forklaring en fullkontakt kampsport med færre regler enn det man er vant til fra andre mer tradisjonelle kampsporter. I MMA kan man bruke slag, spark og bryte teknikker fra forskjellige kampstillarter. En kamp vinnes med at motstanderen «tapper» tre ganger, knockout eller ved dommeravgjørelse etter full tid. (Association of Boxing Commissions, 2008) MMA har hatt en enorm global vekst og har blitt en av de største sportene i Amerika og overgår NBA, NFL, MLB på kabel-seertall (Kim, Andrew, & Greenwell, 2009) Sporten har også blitt stor i Europa og Skandinavia men i Norge har man ikke lov til å gå kamper, teknisk sett på grunn av knockout-loven» (Knockoutloven, 2001) men kampsporten møter motstand og skepsis fra flere hold på grunn av sportens brutalitet. Sverige er nærmeste land der det er fullt lovlig med MMA kamper. Men selv om MMA-kamper ikke er lov i Norge er det nå rundt 6000 utøvere fordelt på ca. 60 klubber i Norge som er medlem av Norges MMA forbund.¹ (Halleland, 2016) Det er en voksende sport som har blitt tilgjengelig for folk flest med at det er klubber over hele Norge som utøver MMA. Sporten tar også en del plass i norsk media, programmer som har gått er: Viaplay som viser stevner med MMA, «Cage-Warriors» og «European MMA». Tv2sebra har vist «MMA-Studio» som følger en liga «Bellator» og har også innslag som de kaller for «MMA-skolen». Kampsporten får også ofte plass i nyhetsbilde, for eksempel: NRK med «Vil tillate både boksing og MMA». (Fange, 2013) Disse programmene, oppslagene i norsk media og alle klubbene som utøver MMA bidrar til at sporten blir mer vanlig og tilgjengelig for hver enkelt i de norske samfunnet. Jeg mener derfor at det vil være verdifullt å lære mer om kulturen og miljøet til MMA i Norge slik at man kan få en bedre forståelse om hvem, hvorfor og hva det vil si å trene MMA. Før jeg går nærmere inn på dette

---

¹ I følge kommunikasjonsansvarlig i Norges MMA forbund, Thomas Rye Eriksen sine uttalelser i intervju til NRK Rogaland.

vil jeg presentere et utdrag fra en artikkel hos Dagbladet for å illustrere hvordan MMA blir omdiskutert i media og hvor Norges idrettsforbund står i forhold til MMA.

TV2's satsing på MMA gjennom programmet «MMA-studio» provoserer Norges idrettsforbund. I en artikkel publisert av Dagbladet langer Per Tøien (Kommunikasjonssjef i Norges idrettsforbund) ut mot både TV2 og MMA.

Han forteller: «*Dette blir promotert som det villeste slåss-sirkuset i verden. Det er ikke filmtriks, men ekte blod og brukne armer*», og fortsetter med:

«*Jeg kan ikke skjønne hvorfor vi skal ha det inn i norsk idrett. Og jeg kan heller ikke skjønne hvordan TV 2 kan gjøre vold tilgjengelig på denne måten*», sa han. Norges idrettsforbund gjør det helt klart at de er imot MMA og promotering av sporten, men som nevnt i innledningen så er det en voksende idrett som allerede har fått mye oppmerksomhet i samfunnet, noe TV 2 bekrefter veldig godt da dem svarer på Per Tøiens kritikk:

«*Vi ønsker å speile utviklingen og interessen for MMA i samfunnet - en sport som er blant verdens raskest voksende og får flere og flere tilhengere verden rundt*», sa kommunikasjonssjef i TV 2, Jan-Petter Dahl, til Dagbladet. (Økstad, 2013)

Som henvist til så er MMA mye eksponert i media på godt og vondt, i det hele så tyder det på at sporten er godt kommersielt organisert i forhold til media dekning som skaper interesse og meninger om sporten. Men hva foregår på gulvet hos MMA klubbene? Hvem er disse personene som utøver en sport som blir sammenlignet med et sloss sirkus? Hva får personer til å ville delta og skade hverandre på den måten som blir framstilt i media? Dette er spørsmål studien vil søke kunnskap og forståelse om, og er med på å danne grunnlaget for problemstillingene som vil bli presentert i eget kapitel.

1.2. Tidligere forskning

Mixed Martial Arts i sin moderne form er som nevnt en relativt ny sport, allikevel så finnes det enn del forskningslitteratur på emnet. Litteraturen kan i stor grad knyttes til MMA sin fysiologiske natur og økende globale vekst både med tanke på både deltakere og tilskuere.

De fleste studiene om moderne MMA som kan relatere seg til denne studien kan kategoriseres i tre forskjellige retninger: Medisin, media og sosiologiske studier. Denne studien er riktignok en sosiologisk studie, men både media (informasjon til samfunnet og promotering) og medisin (påviste bivirkninger av å drive med MMA) påvirker miljøet det forskes på i denne studien. Jeg har valgt ut disse artiklene på bakgrunn av egen problemstilling og med hensikt i å mest mulig aktualisere den `verden` MMA utøvere lever i, og hva man som utøver og medlem av en MMA klubb må forholde seg til.

Medisinske studier som omhandler MMA fokuserer i stor grad på fysiske traumer og skade rater, der hvilke type skader og hvor hyppig utøvere blir skadet i konkurranser er noe som ofte går igjen i artiklene. Studiene sammenligner ofte MMA med andre fysiske sporter som karate, boksing, rugby og ishockey. Scoggin III et al. (2010) skrev en artikkel om akkurat dette: *Assessment of Injuries Sustained in Mixed Martial Arts Competition*. Studien tok for seg 116 kamper på 16 forskjellige profesjonelle MMA stevner. Der hver utøver ble undersøkt av medisinsk personell før og etter kamp. I løpet av de 116 kampene ble det registrert 55 skader, der kut og skrubbsår var skadene som forekom mest. Det kan nevnes at det ble registrert 11 hjernerystelser av forskjellig grad uten at det ble påvist varig skade på hjernen. Denne studien konkluderte blant annet med: «...our study indicated that injury rates in MMA competitions are comparable to those in boxing an karate.» (Scoggin III et al., 2010 s. 251)

Media og markedsførings relaterte studier duker også opp blant studier som omhandler MMA. *An analysis of spectator motives and media consumption behaviour in an individual combat sport: cross-national differences between American and South Korean Mixed Martial Arts fans* er en studie av Kim et al. (2009) som sammenligner motiver og media-forbruk av Amerikanske og Sørkoreanske MMA tilskuere. Studien tok for seg tolv forskjellige grunner for å se på MMA. Studien fant at vold er den femte viktigste grunnen for Amerikanske tilskuere, mens for Sør koreanske tilskuere så var vold den ellefte grunnen til å se på MMA. Studien indikerer at dette kan ha en sammenheng med egen deltakelse av kampsport, og at de Sør Koreanske tilskuerne har større kunnskap om kampsport. Selv om vold er viktig for det Amerikanske markedet så

mener studien at regel endringer i MMA og utdanning av fansen i forhold til ferdigheter i MMA gjør at vold nok ikke er den beste markeds strategien for hverken Sør Korea eller Amerikanere. (Kim et al., 2009)

Disse studiene bruker innsamlede data og relaterer seg til konsekvens og popularitet og kan gjenspeile diskusjoner som oppstår i samfunnet og media om MMA. Hva personer utenfor miljøet sier om utøvelse av MMA vil jo naturlig nok ha en påvirkning på miljøet innad i en MMA klubb.

García and Malcolm (2010) bidrar til debatten om volds trender i sport gjennom å undersøke framturen av Mixed Martial Arts med et utgangspunkt om MMA er siviliserende, d-siviliserende eller informerende i forhold til samfunnet? Artikkelen bruker blant annet Elias og Dunning (1966) og viser til at sentralt for sport i et moderne samfunn er spennings-balansen mellom fare og sikkerhet, frihet og restriksjoner. Og slike aktiviteter genererer både deltakere og tilskuere. Garcia og Malcom viser til at MMA er blitt mer «mainstream» kommersielt og at MMA får plass i medier som Fox Sports, ESPN og Sports Illustrated. Og merkevarer som Harley Davidson og Bud Light sponser MMA eventer. Samtidig så blir stadig strengere regler innført for å kontrollere volden i MMA. Garcia og Malcom hevder at veksten man ser i MMA er en indikator for en informerende prosess på søken etter en passende spennings-balanse og forklarer det slik:

«The growth of MMA is indicative of an informalization process, and that the development stages so far evident illustrate oscillations in the search for an appropriate tension balance in the initial stages of a sportization process» (García & Malcolm, 2010 s. 42)

De mest sentrale og nærliggende bidragene i forhold til denne studien er sosiologiske artikler som også benytter etnografi som metode og dermed selv er tilstede å får kjenne på kroppen hva det handler om.

Green (2011) gjør dette med «It hurts so it is real: sensing the seduction of mixed martial arts». Artikkelen tar for seg hvordan smerte får en til å skifte fokuset til å være tilstede i øyeblikket og hvordan en lærer av smerte. Green forslår at smerte har tre formål:

« (1) it provides confidence in the training; (2) it is itself an avenue to encounter the body as a united organism with clear limits and boundaries; (3) it establish, and allows, an intimacy between participants, central to formation of community within the site» (Green, 2011 s. 378)

De tre forskjellige rollene til smerte bygger på hverandre og muliggjør hverandre. *«Pain not only builds confidence by testing one`s abilities to respond to pain and danger, it also builds confidence that one is discovering and expanding the limits of the body (...)*» (Green, 2011 s.385)

Dale C. Spencer (2009) med artikkelen «Habit (us), body techniques and body callusing: An ethnography of mixed martial arts» bruker N. Crossleys konsept av reflekseive kroppsteknikker. Hvordan teknikker og reflekser læres gjennom repetisjon og trening, og at dette blir til en del av personen. Og hvordan læringen av kroppsteknikker *«in situ»* bidrar til produksjonen av Mixed Martial Art utøvers habitus og identitet. Spencer konkluderer blant annet med at mening og identitet viser seg å være komplisert sammenkoblet med kroppsteknikker. *«The fighters` technical corpus, their particular fighter habitus, signifies who they are to those both within and outside of the MMA community»*(Spencer, 2009 s. 139)

De sosiologiske artiklene som er presentert vil ha flere likhetstrekk til denne oppgaven, da spesielt i forhold til spørsmålene: Hva får personer til å drive med dette? Og hva skjer under MMA trening? De bruker spesifikke teorier som på hver sine måter gi svar på spørsmål som dette. Denne oppgaven vil prøve og se nærmere på miljøet i en slik klubb i et mer helhetlig perspektiv som tar for seg hvordan miljøet i en norsk MMA klubb oppfattes av deltakere og hvordan det påvirker dem i utenfor MMA-miljøet med utgangspunkt i deltakelse og opplevelser i en slik MMA klubb.

1.3 Min erfaring med kampsport

Min egen erfaring i med kampsport gjør at jeg har en viss interesse og forforståelse for problemområde før jeg satt i gang med studiet. Jeg har tidligere gått på kickboksing og boksing, det var da jeg begynte med boksing at jeg for alvor begynte å få interesse for kampsport. Jeg må innrømme at valget av disse sportene på den tiden (15-17 års alderen) var fordi det var tøft og maskulint, det var noe jeg ville identifisere meg med. Men på et tidspunkt så forandret dette seg. Det var fortsatt en kul sport å bli assosiert med, men det var hovedsakelig den følelsen av intensitet, jobbe mot egne reflekser og bruke teknikk som presset meg til å være til stede «in situ». Der et øyeblikk av feil eller mangel på fokus ville gi en øyeblikkelig konsekvens. Jeg husker fortsatt øyeblikket som ga meg denne beundringen for boksingen, det var da jeg sparret med en kommende norgesmester. Slagene hans var harde, og jeg kan huske frykten av å bli treffet, jeg kjempet mot instinktene mine som ville lukke øynene, få musklene til å stivne eller snu meg andre veien. Jeg klarte riktignok ikke å svare stort på slagene men mestringsfølelsen av å komme helskinnet gjennom sparringen² etterpå var det ingenting å si på. Allikevel så sluttet jeg og begynte med fotball som de fleste andre idrettsinteresserte ungdommer i landet, det var ikke før mange år senere, der skader i fotball gjorde at jeg måtte se meg om etter andre aktiviteter. Når jeg vurderte alternative aktiviteter så meldte den følelsen jeg beskrev fra boksingen, søken etter en bokseklubb endte med det nærmeste jeg kom i byen jeg befant meg. Det var en bryterklubb som kalte treningene for MMA trening, jeg tenkte at dem benytter i alle fall boksing. Der tilbragte jeg to år, min forståelse for MMA hadde økt men det var opplagt at denne klubben ikke var en «ekte» MMA klubb. Noen av deltagerne ble med på bryte konkurranser men det var ingen kobling til resten av «MMA verden» i denne klubben. Jeg ble etterhvert nysgjerrig på hva en «ekte» MMA klubb kunne tilby, denne nysgjerrigheten ble også grunnlaget for denne oppgaven. Miljøet jeg har forsket på er en aktiv MMA klubb i Norge. Klubben er medlem av Norges MMA forbund, og har aktive utøvere som reiser til England for delta i fullverdige MMA kamper. Klubben har også utøvere som deltar i konkurranser innen grappling, Jiu-jitsu og Thaiboksing. MMA klubben vil i oppgaven bli omtalt som Tordenskjold MMA klubb.

---

² Sparring: Trening som simulerer kamp, eller situasjoner i kamp.

2. Problemformulering

Som presentert så er MMA en sport som tydelig vekker sterke følelser og meninger i norske medier og offentlige forum. Derfor ønsker jeg å se nærmere på hvorfor personer i det norske samfunnet velger å drive med MMA. På bakgrunn av tall og statistikker som omhandler skader og dødsfall i idrett så argumenterer García and Malcolm (2010) for at den `moralske panikken` som omhandler MMA i stor grad er basert på oppfattet, i stedet for faktiske nivåer av vold.(García & Malcolm, 2010 s. 48) Jeg mener derfor at det vil være spennende og givende å se nærmere på hva som faktisk skjer i en slik klubb. Det vil jeg gjøre gjennom å se nærmere på hvordan sporten erfares av medlemmer, gjennom å analysere miljøets verdier og holdninger og videre se på miljøets sosiale struktur. Dette fører til følgende hovedproblemstilling:

Hvordan er den sosiale struktur og hvilke verdier blir vektlagt i miljøet hos en Norsk MMA klubb?

I forhold til problemstillingen så vil studiet prøve å ta hensyn til kontekstuelle sammenhenger som kan gi perspektiv på informasjon og empiri fra feltarbeidet til studien. Hovedproblemstillingen er således en overordnet problemstilling som støtter seg på underproblemstillinger som kan gi forklaringer som er med på å aktualisere hovedproblemstillingen. Samtidig skal underproblemstillingene gi lesere forståelse gjennom et `reelt bilde` av hva deltakelse i en Norsk MMA klubb innebærer. Dette fører til følgende underproblemstillinger:

- Hvem velger å trene MMA og hvorfor begynner man med MMA?
- Hvordan oppfattes MMA i miljøet og hvordan oppfattes det at personer utenfor miljøet betrakter MMA?
- Hvilke symboler/uttrykksmidler blir vektlagt i miljøet?
- Hvordan opptrer man i miljøet?
- Hvordan tilegnes kompetanse i miljøet?
- Hvordan er den sosiale struktur og hva styrer den sosiale struktur hos Tordenskjold MMA klubb?

3. Teoretisk rammeverk

Jeg ønsker som forklart å se nærmere på hva som foregår på treninger og hvordan dette oppleves av deltakere og med det få en forståelse av opplevd virkelighet. Derfor har oppgaven

en åpen tilnærming som søker etter det som kan forklare og gi mening til menneskers oppførsel, handlinger og samhandling i miljøet. Jeg mener derfor også at tolkninger og analyse av feltet må bli sett på som en helhet, at det er en sammenheng mellom verdier, holdninger, kroppsholdning, språk og så videre. Der det ene ikke oppstår uten videre alene, men blir påvirket av ulike faktorer i miljøet. Jeg retter derfor blikket mot sosiologisk teori som kan kategorisere og analysere et slikt miljø. Og mener at Pierre Bourdieus teorier om sosial praksis gjør nettopp dette gjennom å ta for seg relasjonene mellom begrepene kapital, habitus, felt, og det sosiale spillet som forgår i feltet.

Analyse apparatet til Bourdieu er i forhold til mitt forskningsprosjekt ment å danne en oversikt og et «bilde» av miljøet ved hjelp av begrepene i sosial praksis og videre se på bruken av sosial praksis gjennom Bourdieus teori om «Spill». I tillegg til bruk av Bourdieus begreper og teorier så vil jeg som å bruke et «forstørrelsesglass» for å isolere og se nærmere på spesifikke episoder, symboler, og interaksjon i miljøet bruke Goffmans begreper og teori fra 'Opptrender'. Som jeg mener vil hjelpe til med å berike empirien med teori som legger til rette for detaljerte beskrivelser. På denne måten vil Goffmans teorier og begreper bygge på og samhandle med teori fra Bourdieu i denne studien. Jeg vil gå nærmere inn på hvordan teoriene samhandler i oppsummeringen av dette kapitlet.

3.1 Pierre Bourdieu og sosial praksis:

Utgangspunktet for Bourdieus teorier og begreper er slik jeg ser det, laget med hensyn til samfunnsklasser, utdanningssystemer og institusjoners rolle av reproduksjon av sosial ulikhet for å nevne noe. Jeg føler derfor det er nødvendig og viktig å presisere hvordan studien vil anvende Bourdieus teorier og begreper ved hjelp av presiseringer, andres videreutvikling av teoriene og bruk av tilleggs teori. For å belyse hvordan teoriene og begrepene til Bourdieu gjør seg gjeldene for denne studien. Jeg vil derfor benytte dette kapitlet til presentere og utdype hvordan jeg vil anvende de forskjellige begrepene til Bourdieus sosial praksis og spill.

Når jeg nå presenterer teori fra Bourdieus praksis så må teorien forstås sammenhengende, fordi som forklart så er Bourdieus teorier sterkt knyttet til hverandre. *«Feltbegrepet og habitusbegrepet må forstås i sammenheng med Bourdieus begrep om kapital. De tre begreper utgjør til sammen grunnsteinene i hans teori om praksis.»* (Lisanne Wilken, 2011 s. 57) Hun viser

så til Bourdieus formel på praksis: $[(Habitus) (kapital)] + felt = praksis$ (fra: Bourdieu 1997/1984:101)

3.1.1 Former for kapital

Kapital er akkumulert arbeid, akkumulert i dets materialiserte form (penger) eller dets «inkorporerte» kroppsliggjorte form. Kapital i dens objektive eller kroppsliggjorte form tar tid å akkumulere, og har en potensiell evne til å produsere profitt, og produsere og reprodusere seg i en identisk eller utvidet form (...) (Bourdieu, 2006) Man kan da si at for å tilegne ønsket kapital så må man personlig investere i tid gjennom å være tilstede på trening i miljøet for å trene (arbeide), denne treningen har da potensialet til å bli inkorporert som kroppsliggjort kapital gjennom akkumulering av trening på samme måte som med tilegnelsen av en muskuløs kropp, der en bruker mange timer på trenings senteret. Kapital presenterer seg hovedsakelig i tre former: Økonomisk kapital (penger), kulturell kapital og sosial kapital. (Bourdieu, 2006) I tillegg har man symbolsk kapital som blir benyttet som et felles begrep for kapital som erkjennes og tilkjennes verdi av sosiale grupper. (Broady, 1991) Disse kapitalene kan konverteres til andre kapitaler på flere måter, for eksempel så må man benytte økonomisk kapital og betale medlemskontingent hos Tordenskjold MMA klubb for å få tilgang til treninger i klubben. Og gjennom å delta på treninger så akkumulerer man en spesifikk kroppslig kapital som er gangbar i feltet. Medlemskapet sikrer også tilgang til miljøet og interaksjon med medlemmer der man potensielt kan opparbeide seg sosial kapital gjennom relasjoner i feltet. Man kan si at gjennom å betale med økonomisk kapital sikrer man en tilgang på sosial kapital og en viss forventning av et utbytte i feltets mer spesifikke kroppslige kapital, som jeg senere vil henvise til som MMA kapital. Relevant konvertering i forhold til denne oppgaven kan også være hvordan man tilpasser tidligere opparbeidet kapital for å gjøre den relevant for spesifikk kapital i feltet.

Når en bruker Bourdieus kapital former i et forsknings prosjekt som dette, så kommer man til noen veivalg i forhold til bruk av Bourdieus kapital begrep. Jeg har valgt å bruke symbolsk kapital i stedet for kulturell kapital fordi Bourdieu selv bruker kulturell kapital i forhold til dominansforhold som har tendenser til å gjelde hele samfunnet.(Broady, 1991) Videre vil denne studien benytte seg av «MMA kapital» og Sosial kapital. Jeg vil presentere de aktuelle kapitalene nærmere og videre vise til hvordan dem henger sammen i denne studien.

Sosial kapital

«*Sosial kapital er et aggregat av de aktuelle eller potensielle ressurser som er knyttet til det å inneha et varig nettverk av mer eller mindre institusjonaliserte relasjoner av gjensidige bekjenskaper og annerkjennelse*»(Bourdieu, 2006 s.16) Det kan for eksempel være medlemskap i en MMA klubb som gir hvert av sine medlemmer støtte gjennom kollektiv eid kapital, en «anbefaling» som gir dem rett til kreditt i ulike betydninger av ordet. Disse relasjonene kan eksistere utelukkende i en praktisk form, det vil si materielt og/eller symbolsk bytte som bidrar til å opprettholde dem. De kan også bli instituert gjennom anvendelsen av et felles navn som for eksempel klubbnavn. Og gjennom et helt sett av institusjonerende handlinger som er laget for å samtidig både forme og informere dem som gjennomgår dem.(Bourdieu, 2006) På denne måten vil «Tordenskjold MMA klubb» være et samlingspunkt der sosial kapital utvikles gjennom gjensidige bekjenskaper og en arena der annerkjennelse for ønsket og kollektivt eid kapital finner sted. Med at klubben har faste trenings tider og et lokale som sikrer klubben en varig investering som vil sørge for å ta vare på etablerte sosiale relasjoner og for reproduksjon av sosial relasjoner.

«Nettverket av relasjoner er et produkt av individuelle eller kollektive investeringsstrategier som bevisst eller ubevisst er rettet mot å etablere eller reprodusere sosiale relasjoner som er direkte anvendbare på kort eller lang sikt.»

(Bourdieu, 2006 s. 18)

Symbolsk kapital

Symbolsk kapital kan betraktes som det mest grunnleggende begrepet i Bourdieus sosiologi og anvendes av Bourdieu for å fange opp forholdene mellom mennesker, institusjoner, titler, renommé og prestisje for å nevne noe. Symbolsk kapital blir gjenkjent og erkjent som hederlig, aktverdig, sannferdig og lignende. Der det erkjente ikke er individuelt basert, men beror på grupperes trosforestillinger. (Broady, 1991)

Siden symbolsk kapital blir ansett som et grunnleggende og et fellesbegrep for kapital så mener jeg at det er viktig å definere bruken av symbolsk kapital for avhandlingen. Symbolsk kapital skal ikke forveksles med teknisk kompetanse, den rent tekniske evne til å utøve teknikker er i seg selv ikke i symbolsk kapital. For eksempel: Hvis en MMA utøver lærer seg å slå en type slag så er ikke det i seg selv symbolsk kapital. Man er avhengig av en sosial gruppe som anerkjenner og gjenkjenner teknikkene som verdifulle. (Broady, 1991) På den måten så kan vi si at MMA

kapital i MMA klubben ikke blir ansett som symbolsk kapital før den blir gjenkjent og anerkjent som verdifull av medlemmene i klubben. Mens vi da kan si at MMA kapital er en underavdeling til symbolsk kapital så må sosial kapital forståes som et selvstendig kapital og bør derfor ikke regnes som en underavdeling til symbolsk kapital.

«Närmare bestämt tänker sig Bourdieu att individerna i en grupp var och en på sitt håll intager positioner, ackumulerar kulturellt eller ekonomiskt kapital och knyter kontakter, vilket tillsammans utgör ett särskilt slags tillgång, det sociala kapitalet, som gruppens alla medlemmar kan dra fördel av. Därav begreppets något aparta ställning i Bourdieus kapitalteori.»(Broady, 1991 s. 177)

MMA-kapital

MMA kapital er spesifikt for feltet og miljøet til den sosiale gruppen jeg har sett nærmere på, og er et kapital som uttrykker kroppslig og teknisk kompetanse. For å definere denne kapitalen har jeg benyttet meg av Loic Waquants definisjon på pugilist kapital siden han nettopp tar utgangspunkt i Bourdieus definisjon på kapital.³

“(…) We may conceive boxers as holders of and even entrepreneurs in bodily capital of a particular kind; and the boxing gym in which they spend much of their waking time as social machinery designed to convert this `abstract` bodily capital into pugilistic capital, that is to impart to the fighter`s body a set of abilities and tendencies liable to produce value in the field of professional in the form of recognition, titles and income streams”.
(L. J. Wacquant, 1995 s. 66)

Ut fra Waquants «pugilist kapital» og på bakgrunn av empiri hevder jeg at MMA utøvere er innehavere og grundere av kroppslig kapital av en bestemt type (fysisk og teknisk MMA kompetanse). Klubblokalet der en tilbringer mye av sin tid er et sosialt maskineri som legger til rette for å konvertere denne kroppslige kapitalen til MMA kapital. MMA kapital har et potensiale til å produsere verdi i form av annerkjennelse, sosial status, titler og potensielt økonomiske og materiale goder (Sponsorer og premieringer). Hvis de nevnte formene for verdi blir anerkjent og gjenkjent som verdifulle i det sosiale miljøet kan det derfor anses som symbolsk kapital. *«Symbolsk kapital er det som sosiale grupper gjenkjenner som verdifullt og*

---

³ Pierre Bourdieu (1986: 241) accumulated labor (in its materialized form or its `incorporated`, embodied form) which, when appropriated on a private, e.e., exclusive, basis by agents, enables them to appropriate social energy in the form of reified or living labor, Hentet fra: (L. J. Wacquant, 1995 s.66)

tilkjennes verdi»(Broady, 1991 s. 169) På den måten er kroppslig kapital et utgangspunkt for MMA kapital som igjen har et potensial til å bli anerkjent som symbolsk kapital i feltet.

3.1.3 Habitus

Habitus skapes gjennom sosialisering og er først og fremst et begrep som forholder seg til det folk gjør med utgangspunkt i deres forståelse av den situasjonen de er i. Og kan forklare, hvorfor de gjør, som de gjør, i de kontekster de gjør det i. (Lisanne Wilken, 2014)

Vi kan si at treningene hos Tordenskjold MMA klubb legger opp til en gitt sosial situasjon der visse typer kapital er anerkjente som verdifulle, og er tilrettelegger for å akkumulere eller konvertere kapital som er verdsett. Ved å verdsette kapitalene og forstå situasjonen, så vil man oppføre seg etter beste evne, man vil handle, tenke, oppfatte og vurdere ut fra den sosiale situasjonen. Denne sosiale settingen fører da til en type Habitus.

Karakteristisk for disposisjonene i habitus er at de er tilegnet, men at tilegnelsesprosessen er glemt eller fortrenget. Habitus blir derfor også kalt «kroppsliggjort historie» der habitus er innleiret kroppslig historie som «ryggmargkunnskap».(Lisanne Wilken, 2011)

Kroppsliggjort historie og ryggmargkunnskap er treffende i forhold til kampsporter som MMA. Fordi den kroppsliggjorte historien man er tillært gjennom oppveksten må byttes ut med «ny ryggmargkunnskap.» Det er naturlig at personer vil lukke øynene, snu seg eller dekke seg til når noen slår mot enn, noe som ikke er hensiktsmessig om man vil utføre teknikker i MMA. Derfor kan vi si at å tilegne seg MMA kapital også handler om å tilegne seg habitus som er relevant for kapitalen i feltet. Habitus i dette tilfellet legger til rette for å kunne ta i bruk MMA kapital.

«Den kroppslige forankringen av habitus betyr at det sosiale er innleiret i kroppen, og det har betydning for både erindring og praksis. På den ene siden betyr det at mennesker i minst like stor grad husker med kroppen som med hode. Uttrykket ryggmargkunnskap er svært treffende, fordi det nettopp impliserer at kulturelle normer for eksempel hvordan man står, sitter og snakker i ulike situasjoner er forankret i kroppen og utenfor bevissthetens grep.» (Lisanne Wilken, 2011 s.48)

Ryggmargkunnskap er et veldig passende uttrykk i forhold til idretter og også MMA kapital i praksis fordi MMA kapitalen er avhengig av en habitus som handler ut fra den umiddelbare

situasjonen. Altså en ryggmargkunnskap som tillater at man handler automatisk, hvis noen slår mot deg så rekker du ikke tenke: nå må jeg blokkere slaget. Du gjør det fordi du har trent den spesifikke teknikken ofte nok til at det er blitt en habitus. På samme måte som man trener på å sparke en fotball der man tenker på hvordan tilslaget skal utføres, men man rekker sjeldent å tenke på hvordan man skal sparke ballen i en kampsituasjon.

«På den andre siden betyr det at kroppen formes av habitus, og at kroppen uttrykker habitus. Det betyr kroppsholdning, muskelmasse, tykkelse, tannhelse, livsstilssykdommer, kroppslukt med mer er relatert til individers individuelle og kollektive habitus.» (Lisanne Wilken, 2011 s. 48)

Det kan tenkes at det å delta i et MMA miljø former kroppen gjennom gjentatte øvelser og påkjenninger miljøet gir. Og kommer til uttrykk gjennom at kroppen uttrykker habitus relatert til feltet.

Habitus viser også hvordan personer med sin opparbeidet kapital opptrer i feltet på bakgrunn av kapital mengde og type kapital. Personer kan også ha forskjellige hensikter med deltakelse med deltakelse i MMA. Som vil komme til uttrykk etter hvordan dem investerer, akkumulerer eller konverterer kapital i feltet.

Studiet av habitus kan forklare hvordan mennesker håndterer sine kapitalinnhav på forskjellige måter: Menneskers habitus styres av hvordan dem investerer, akkumulerer eller konverterer kapital (...)(Broady, 1998 s. 17)

3.1.4 Felt: De sosiale arenaene som praksis utspiller seg innenfor.

Felt kan defineres i forhold til bestemte kapital former som det handler om å besitte og akkumulere. Og kriteriet for å definere felt er at man kan påvise at det står noe på spill som agenter finner det verdt å kjempe om eller for. Felt blir ofte derfor beskrevet som arenaer der det forgår sosiale kamper.(Lisanne Wilken, 2011)

Derfor tar denne studien utgangspunkt i at som medlem av Tordenskjold MMA-klubb ønsker man å besitte og akkumulere i hovedsak MMA kapital og kjemper internt i klubben om å besitte mest mulig MMA-kapital. Felt er relativt autonome, det betyr at kampene om kapital i MMA klubber kan analyseres som relativt selvstendige sosiale kamper som gir mening på sine egne premisser og for de involverte agentene.(Lisanne Wilken, 2011)

Man kan ikke delta i et felt hvis man ikke aksepterer de spillene som er i gang. Og man kan heller ikke delta hvis ens kapital ikke aksepteres som gyldig av de andre spillerne. (Lisanne Wilken, 2011) I forhold til MMA så må for eksempel en utøver med bryter bakgrunn akseptere at man har lov til å sparke og slå i MMA. På samme måte må en bokser akseptere at det er lov til å bryte i MMA. Som vil si at man må ha en grunnleggende forståelse av forutsetningene det innebærer å delta på MMA. For å definere feltet i Tordenskjold MMA klubb så vil studien analysere hvordan det spilles og hvilke kapitaler det spilles om, som også innebærer å se på hvilke kapital som anses gyldige og er gangbare i feltet. For eksempel: Det er spillere som har verdifull kapital for MMA fra før av, på samme måte som en sprinter vil ha om han begynner å spille fotball. I MMA så mener jeg i utgangspunktet at all kroppsliggjort kapital som kommer gjennom fysisk trening er verdifull. Intellektuell kapital som i sjakk kan også vise seg å være verdifull, det kan jo tenkes at evnen til å tenke flere «trekk» i forveien vil være verdifullt for «MMA-feltet». Fordi alt man foretar seg i en MMA kamp vil ha en konsekvens: Et slag kan åpne for en «takedown»⁴. Som igjen vil åpne for muligheten til å få motstanderen til å «tappe»⁵ gjennom bruk av kvele eller «låse teknikker»⁶ på motstanderen slik at han ikke får puste eller at man låser lemmer til motstanderen i en slik posisjon at det er så ubehagelig at han taper. Så selv om kapitalen ikke samsvarer direkte med den dominerende kapitalen til feltet så kan kapitalen veldig ofte være verdifull for MMA gjennom veiledning (konvertering) av eksisterende kapital.

---

⁴ Takedown: Ta motstanderen ned på bakken. (I motsetning til å stå oppreist og slå/sparke.

⁵ Tappe: Klapper tre ganger på motstanderen eller på bakken for å signalisere at: «jeg gir meg»

⁶ Låse teknikker: Bøye eller låse lemmer i en posisjon som gjør at man setter motstanderen ut av spill.

3.1.5 Spill: Det sosiale spillet som foregår i feltene:

«Spill metaforen er en teoretisk modell for, hvordan habitus, felt og kapital til sammen produserer praksis»(Lisanne Wilken, 2011 s. 65). Spill metaforen gir noen bestemte rammer for studiet av sosialt liv. En av dem er at man følger en overordnet ramme om en hvilket som helst sosial situasjon som er strukturert av et sett regler som spillerne må følge for å være med.(Lisanne Wilken, 2011)

«Spill metaforen relateres især til forskjellige former for sport, blant annet fordi mulighetene for å vinne i sport i høy grad henger sammen med en kroppsforankret sans for spillet, som passer med Bourdieus habitus begrep».(Lisanne Wilken, 2011 s. 65)

Spillere kan være med på ulike spill med flere sett ulike regler. Men man må spille etter de samme reglene som deres motspiller. Det betyr at man heller konsentrerer seg om å identifisere hva det er for slags spill det spilles, hvem spiller? hva det spilles om? hvilke forutsetninger kreves av deltakere? (Lisanne Wilken, 2006) Man kan forestille seg at det spilles et spill som handler om å få heder og ære (symbolsk kapital) gjennom «fornuftig» bruk av MMA-kapital, som krever at spillerne har en vis mengde med MMA-kapital. Men man kan også si at nybegynnere med liten eller ingen MMA-kapital spiller et spill om å konvertere eksisterende kapital til, eller akkumulere MMA kapital gjennom treninger. Sistnevnte har en mindre evne til å delta i førstnevnte spill, fordi dem ikke har opparbeidet seg like stor mengde med kapital som andre i feltet. Derfor kan vi si at det finnes mer eller mindre erfarne spillere i et felt som vil ha forskjellige forutsetninger for å delta i et gitt spill, der noen vil være bedre enn andre til å lese spillet. For spill er det derfor viktig å at man at identifiserer legetime kapitaler i feltet. (Lisanne Wilken, 2011)

Bourdieu's spill-metafor handler også om en spillepraksis, der Bourdieu hevder at man ikke kan forstå sosiale spill kun ved å studere spillereglene. Spill følger ikke bare et sett regler men også en spillerpraksis som blir omtalt som en sans for spillet. *«Reglene setter rammer for hva man i et gitt spill må og ikke må, hva man skal, og hva man ikke kan. Men sier ikke noe om hva som faktisk skjer (...)»(Lisanne Wilken, 2011 s. 66)*

«For å spille kan man ikke bare kjenne reglene. Man må også ha en sans for spillet, som setter en i stand til å vurdere motstanderens styrker og svakheter, utnytte de mulighetene som oppstår, og handle originalt.»(Lisanne Wilken, 2011 s. 66)

Spillerpraksis er treffende når en ser nærmere på hvordan MMA utspiller seg i praktisk kampform. Og kan være forklarende i mange tilfeller når en ser nærmere på konkurranser og idretter. Sans for spillet kan forklare hvordan blant annet erfaring påvirker mange situasjoner i idrett og konkurranser. Det kan tenkes at en fotball trener benytter sine mest erfarne spillere i en cup finale, nettopp fordi dem har en større sans for spillet gjennom erfaringer fra lignende situasjoner. Trenerens håp kan da være at disse spillerne har en større evne til å håndtere «presset» en slik situasjon gir, som potensielt gjør at dem i større grad kan se og utnytte muligheter som oppstår. På samme måte kan en MMA utøver med mer erfaring potensielt vinne kamper nettopp fordi dem har en større sans for spillet.

Som nevnt innledningsvis i teori kapitlet så mener jeg at Bourdieus teori og begrepssett gjør seg gjeldene fordi relasjonene til begrepene er sterkt knyttet til hverandre. Man får dermed sammenhengende svar ved bruk av dette analyse apparatet, eller svar som gir flere svar. For eksempel: Når man har funnet og definert hvilken type kapital det kjempes om av medlemmer, så er man inne på hvilken type habitus som blir produsert i klubben og er allerede da godt på vei for å definere feltet og hva det spilles om i feltet. Som analyse apparat er derfor de utvalgte teoriene til Bourdieu ideelle for å danne et bilde av miljøet gjennom hvordan teoriene og begrepene *sorterer/plasserer* opparbeidet empiri gjennom analyse apparatet. Paradoksalt nok så mener jeg også at denne relasjonen mellom begrepene også kan være svakheten med teoriene til Bourdieu, på samme måte som forklart som fordeler for prosjektet så kommer jeg ikke unna at begrepene er sammenhengende og er avhengige av hverandre. Derfor velger jeg å ta med teori som er fristilt fra på begrepene til Bourdieu men allikevel være med på å forsterke hvordan begrepene kommer til syne i praksis.

3.2 Erving Goffman

Jeg mener at teori fra Goffman som opptredener og lag er mer selvstendig og gir en frihet som er mer egnet til å beskrive og analysere spesifikke opplevelser uten å måtte ta hensyn til definerende begreper slik som «Spill» nødvendigvis må gjøre. Og kan derfor være med på å gi nyanser og perspektiv til utvalget av Bourdieus teorier. Jeg mener at Goffmans teori med sine kategorier legger til rette for tykke beskrivelser som kan være med på å beskrive situasjoner og opplevelser i miljøet så nøyaktig som mulig. Utvalget av teori fra Goffman vil derfor være med på å billedlig-gjøre og nyansere hvordan det spilles om kapitalene i feltet og gi mening til handlinger og objekter man kanskje mer eller mindre tar for gitt i feltet. Og på den måten hjelpe til med å legge til rette for praktiske eksempler fra empirien.

Goffmans begrep `opptrender` tar for seg «*All aktivitet en person utfolder i løpet av et tidsrom som er kjennetegnet ved samvær med en bestemt gruppe iakttagere, og som har en viss innflytelse på iakttagerne*»(Goffman, 1992 s. 27) Og vil derfor være egnet for å se nærmere på personers aktivitet og hendelser i miljøet jeg ønsker å se nærmere på. Historisk sett betyr ordet person maske, det passer godt med at alle mer eller mindre alltid spiller en rolle.⁷ Og som opptrender av en rolle, har man to ytterpunkter: En person kan gå helt opp i sin rolle eller han kan se kynisk på den. Førstnevnte kan være helt fullt og fast overbevisst om de inntrykk han fremfører er virkelige og kan da bli kalt oppriktig. Mens kynikeren ikke tror på rollen sin og er heller ikke interessert i publikums oppfatning av opptredenen. Men opptredenen kan være hensiktsmessig for å overbevise publikum som et middel for å nå andre mål. (Goffman, 1992)

Goffman bruker begrepet fasade når «*Uttrykksmidler av en fastlagt type som bevisst eller ubevisst tas i bruk av en person under opptredenen.*»(Goffman, 1992 s. 27) Disse uttrykksmidlene kan deles i to betegnelser: Kulisser som er møbler, innredning eller utsmykning som danner bakgrunnen for scenen der handlingene utspilles.(Goffman, 1992) Her kan man se på om hvordan uttrykksmidler blir brukt under treninger, og om man dyrker kulisser som identifiserer seg med MMA både bevisst og ubevisst. Dette kan for eksempel være alt utstyret som er i lokalene til MMA klubben, for eksempel: sekkene som henger ned fra taket i treningslokalet til Tordenskjold MMA klubb. Under kamper så går MMA utøvere i et bur som

---

⁷ Goffman referer her til Robert Ezra Park: *Race and Culture* (The free press, Glencoe III. 1950). «*Det er antagelig ingen historisk tilfeldighet at ordet person opprinnelig hadde betydningen maske. Man har vel heller erkjent at alle alltid mer eller mindre iøynefallende, spiller en rolle (...)*»

blir omtalt som Octagon,⁸ det er naturlig at et bur slik som dette gir inntrykk på både tilskuere og de opptredende.

Personlig fasade er den andre betegnelsen som utgjør fasaden, den står for alt det andre som uttrykker noe og som er naturlig for den opptredende å ha med seg overalt. Dette kan være: antrekk, kjønn, alder, høyde, utseende, holdning, språk, ansiktsuttrykk, kroppsbevegelser o.l. En del av disse uttrykkene er midlertidige, for eksempel ansiktsuttrykk. Det kan være hensiktsmessig å dele personlig fasade inn i «fremtoning» og «manerer». Fremtoning blir det ytre som opplyser om den opptredende sosial status. Det kan være å gå «riktig» kled i forhold til klær og utsyr. Mens manerer vil omfatte stimuli som gir oss en ide om hvilken interaksjonsrolle den opptredende ønsker å spille i den situasjon han er i. (Goffman, 1992 s.29)

Idealisering oppstår når opptredende gir et idealisert syn på situasjonen.(Goffman, 1992) I en MMA klubb som Tordenskjold MMA klubb kan det tenkes at det foregår idealiserte opptredener som opprettholder og kan vise til områdetets gjengse verdier.

«Når en person kommer sammen med andre, vi således hans opptreden ha en tendens til å ta opp i seg og gi et eksempel på samfunnets gjengse verdier, faktisk i større utstrekning enn hans atferd i sin alminnelighet.» (Goffman, 1992 s. 38)

Goffmans begrep `Idealisering` vil være nyting og interessant for å se nærmere på i et slikt miljø som dette. Det vil for eksempel være interessant å se nærmere på om og hvordan maskulinitet dyrkes i en MMA klubb som dette.

Goffman referer til *lag* når personer samarbeider om å fremføre en enkelt rutine.(Goffman, 1992) Personer som hører til samme lag kan avsløre eller ødelegge for opptreden til laget med upassende atferd mens lagopptreden pågår. Medlemmer av et lag må derfor stole på at de andre oppfører seg pent eller slik det er forventet av dem i forhold til laget.(Goffman, 1992) Vi kan for eksempel si at «de nye» er et lag som skjøre og lett påvirkelige, dette laget blir derfor vurdert nøye av tilskuerne til enhver tid. Både fordi dem ikke har opptrådt nok eller overbevisende nok for tilskuerne. Tilskuerne vet at «de nye» blir utsatt for nye kulisser der det ikke er gitt på forhånd at de vil trives eller beherske disse omgivelsene. Derfor er det stor mulighet for at medlemmer av dette laget kan oppføre seg upassende og gjøre feil. Med tid og

---

⁸ Octagon i MMA sammenheng er en symmetrisk åttekantet plattform med nettingvegger og er utformet for MMA kamper.

gjennom nok opptreder så vil de «de nye» ha opparbeidet seg nok troverdighet og få mulighet til å medlemmer av andre nye eller eksisterende lag. På den måten kan man si at lag i dette tilfellet «de nye» er en prosess stort sett alle nye medlemmer må igjennom. Lag kan hjelpe til med å gi nyanser i forhold til å se nærmere på sosial struktur i miljøet. Det kan for eksempel være interessant å se nærmere på mengder og type kapital i de lagene som dannes i klubben.

3.3 Oppsummering:

I forhold til Bourdieus teorier så kan vi si at: Tordenskjold MMA klubb sikrer tilgang til produksjon av gjellende kapitalene som er viktige for feltet gjennom å ha et lokale og faste tider til trening for dra nytte av kollektivt eid kapital (medlemskap i klubben). Dette medlemskapet gir dem da tilgang til sosial kapital og en viss forventning av å opparbeide MMA kapital. Symbolsk kapital oppstår først når anerkjent kapital i feltet tildeles verdi og annerkjennelse av medlemmer og kan potensielt være med på å gi status og «kred» i feltet. Dette skjer hovedsakelig gjennom forskjellig bruk av MMA kapital der et eksempel kan være å gå kamper, noe jeg vil komme nærmere inn på i analyse kapitlet. Presentert teori fra Goffman samhandler etter min mening godt med begrepene fra Bourdieu og kan sammen med Bourdieus sitt begrep spill gi gode skildringer på hvordan kapitaler og symboler uttrykkes og brukes i praksis. Og dermed være med på å gi en rikere forståelse på hvordan det spilles og hva som ligger i utsagnet «følelse for spillet». Jeg vil også benytte Goffmans `opptreder` for å vise til hvordan og hvorfor felt relatert habitus oppstår.

4. Metodisk tilnærming

Dette er en etnografisk studie som baserer seg på to kvalitative forsknings metoder etnografi og intervju.

Den etnografiske metoden innebar en periode med feltarbeid som deltaker på treninger til den aktuelle MMA klubben i 8 måneder fra august 2014 til mai 2015

Senere (Januar 2016) ble det gjennomført seks Intervjuer av MMA utøvere som er medlemmer av den samme klubben. Metodene er valgt ut med bakgrunn for å belyse problemstillingene og samle empirisk informasjon som på best mulig måte reflekterer virkeligheten i det aktuelle sosiale miljøet.

Som tidligere nevnt i teorien med Bourdieu så ønsker jeg å danne et bilde av miljøet og kulturen. Valget av en etnografisk studie som metode gjorde seg derfor gjeldene for mitt forsknings prosjekt slik som Postholm forklarer en etnografisk studie

«En etnografisk studie av en kultur eller en sosial gruppe munner ut i det som blir kalt kulturelt portrett.» Postholm forklarer videre at i et «slikt portrett inngår hverdagshandlingene i kulturen eller gruppen som er studert. Det kan gjelde symboler, myter, ritualer og seremonier (Gertz 1980), i tillegg til atferd, språk og hjelpemidler som anvendes. (Spradley 1980)»(Postholm, 2010 s. 47)

4.1 Etnografi som metode.

Etnografi er studiet av en kultur, Postholm(2010) framhever et fokus på etnografi som er både materialistisk og idealistisk, der man på den ene siden kan beskrive og tolke kulturen på grunnlag av observert atferd og på den andre siden se på kunnskapen menneskene i kulturen har samt deres ideer og livssyn.

For å forstå observert atferd, ideer og livssyn i miljøet så anser jeg det viktig at jeg også deltar og blir en del av miljøet slik at jeg bokstavelig talt selv får kjenne på kroppen hva handlinger og uttalelser virkelig betyr. Og på den måten får en reel forståelse av atferd, ideer og livssyn i miljøet. L. Wacquant (2004) med boken Body and Soul bekrefter mine tanker på deltakelse i miljøet i en lignende aktivitet, når han hevder at boksingens betydning ikke kan forstås uten selv å ha noen erfaring fra ringen. Jeg håpet også at deltagende observasjon ville føre til mer

tilgang til informasjon gjennom at jeg i større grad ble akseptert gjennom å være en aktiv deltager og medlem av klubben og på den måten få ta del i klubbens naturlige miljø.

Green (2011) presiserer noe lignende i sin artikkel «It hurts so it's real: sensing the seduction of mixed martial arts». Han beskriver i sitt valg av metode med at hans plan om å bruke intervju som forsknings metode ikke ville være tilstrekkelig. Og at styrkene ved etnografi ville føre til fordeler blant annet fordi han kunne forbigå sin status som skeptisk forsker og bli til en fortsatt skeptisk men også en aktiv og fasinert deltager. (Green, 2011 s. 382)

4.1.1 Prosessen i feltarbeidet

Deltagende observasjon i det studerte miljøet har vært viktig for meg for å få en riktig forståelse av handlinger, begreper og miljøet. Det å komme inn som ny i et ukjent miljø med den spenningen som følger med i form av forventninger og fordommer er både spennende og nyttig. Disse opplevelsene som man må regne som subjektive er med på å vekke nysgjerrigheten og entusiasme utover forskerens kritiske syn, og gir etter min mening et unikt perspektiv som også kan være med på å hjelpe forskeren i søken etter å finne mening og verdier i miljøet. Jeg ønsket å utnytte min egen rolle som deltakende i miljøet, men samtidig ønsket jeg å være kritisk til hvordan jeg påvirket miljøet og hvordan miljøet påvirker meg gjennom å være reflektert i forhold til mine opplevelser i miljøet. Jeg støtter meg derfor til Hammersley og Atkinson sin forklaring:

«All social research is founded on the human capacity for participant observation. We act in the social world and yet are able to reflect upon ourselves and our actions as objects in that world. By including our own role within the research focus and systematically exploiting our participation in the world under study as researchers»
(Hammersley & Atkinson, 2007 s. 25-26)

Jeg fant fort ut at når man deltar i et miljø som hos Tordenskjold MMA klubb så måtte jeg utvikle metoder for data innsamling som var spesifikt hensiktsmessige for dette prosjektet. Fordi jeg fikk liten eller ingen tid til å reflektere over hva jeg observerte når jeg var i miljøet. Jeg måtte være til stede «in situ» både for min egen del og som en ressurs for andre. Enten fordi treningene rett og slett var så tunge at den krevde all min fokus for å være med og gjennomføre treningen, eller fordi det ville gjøre vondt om man ikke var hundre prosent fokusert på treningspartneres slag. Det er et miljø som krever mye fokus og oppmerksomhet gjennom å

være til stede «in situ» for hverandre. Rett etter trening skrev jeg ned noen stikkord, når jeg så kom hjem og hadde fått hvilepuls og fått samlet tankene etter treningen skrev jeg ned felt notater. Disse notatene sammen med teori var med på forme fokus på observasjoner til kommende treninger. Det at jeg hele tiden ble tvunget til å være til stede «in situ» var raskt med på å utvikle en «følelse for spillet», men det ga utfordringer fordi jeg raskt ble bekymret for min egen objektivitet i forhold til min evne til å trekke meg tilbake og se objektiv på miljøet. Så i tillegg til disse felt notatene om funn, så noterte jeg også en slags dagbok for å overvåke min egen framgang. Denne dagboken som med vilje kun var subjektiv, fungerte da også som et slags filter og overvåkning. Jeg kunne sammenligne notaene i dagboken med felt notatene og se etter hvordan min egen framgang påvirket felt notatene. Ideen fikk jeg gjennom inspirasjon fra *“Den brukne nesens estetikk”* av (Øygarden, 2001) som også til tider tvilte på sin objektivitet under sitt felt arbeid med boken.

4.1.2 Tilgang til miljøet og «nøkkel informanter»

Å få tilgang til miljøet var ganske enkelt gjennom å bli medlem og opplyse om forskningsprosjektet. Det at jeg hadde intensjoner om delta som forsker gikk overaskende og nesten urovekkende lett, noe jeg vil komme nærmere inn på i eget kapittel, `etiske perspektiver`. Som utgangspunkt til mitt feltarbeid var jeg interessert i å komme i kontakt med kjernemiljøet og finne nøkkelpersoner i miljøet. Her ble jeg ganske raskt pasifisert, det hele var mer eller mindre en automatisk prosess. Det eneste jeg trengte (kunne) gjøre, var å møte opp på treningene jeg var kvalifisert til.⁹ De første treningene på nybegynner partiet var givende og jeg følte jeg fikk mye god informasjon til studiet. Men det ble raskt mye av det samme, et problem med nybegynner partiet var at det var en gjeng som i det hele tatt sa og uttrykte seg veldig lite. Jeg observerte at trenere gang på gang kom med vitser eller andre «morsomheter» for å bryte opp stemningen, men det var som om partiet lo på kommando og deretter fortsatte med sammenbitt konsentrasjon. Disse observasjonene er riktignok interessante i seg selv, men ganske fort følte jeg at jeg fikk veldig lite ny empiri med nybegynner partiet. Dette fikk meg til å prøve å framskynde tilgangen på mer og ny informasjon. Jeg hadde hørt om Lørdagstreningen, denne treningen er ifølge medlemmer i klubben: «På Lørdagene er det bare kos og sparring, litt ettersom du legger det opp selv da» Skeptisk som jeg var tenkte at dette

---

⁹ Treninger en er kvalifisert til: Det var forskjellige treninger som var delt opp etter erfaring og hensikt med treningen. Treninger for nybegynnere, treninger for videregående, treninger for kamp partiet og lørdags treningen (Kun sparring).

kunne være en arena for å komme i mer kontakt med kjerne miljøet i form av medlemmer som har kamper og lang farts tid i MMA miljøet. Det var delvis riktig, jeg hadde bestemt meg for å kun observere den første gangen.

Fra feltnotater 20.09.14: Det var litt som å komme inn som nybegynner og ny i miljøet igjen, jeg ble slått av nivået på sparringene. Det smalt høyt fra utstyret som ble benyttet, og en blanding av spenning og nervøsitet meldte seg. Litt fordi jeg igjen følte meg som ny i miljøet men mest fordi observasjonene jeg gjorde denne dagen tilsa at jeg må delta aktivt for å få tilgang til informasjonen jeg ønsket meg. De «gode samtalene» så ut til forgå i hjørnene av lokalene. Etter sparrings rundene var det vanlig å observere at deltakere ga hverandre en klem og satt seg ned sammen og diskuterte sine egne sparringer eller kommenterte andre sparringer mens dem restituerte til en ny runde. Jeg observerte også at det var vanlig å bytte på hvem man sparret mot uten at det hadde noen sammenheng med hvor gode dem var. Og det må jo være positivt for meg, siden jeg anså meg som en komplett nybegynner med denne gjengen.

Som forventet så viste det seg at Lørdagstreningen ble en viktig arena for prosjektet, jeg fikk tilgang til både klemmer og gode samtalene etter sparringene. Dette ga meg også tilgang til trening for «kamp partiet».

Fra feltnotater 04.10.15: John kom bort til meg etter noen Lørdager og blåveiser og sa: *«Du må jo bli med på kamppartiet!»* Min første tanke var at jeg har jo ikke tenkt til å gå kamp. Som om han leste tankene mine sa han videre *«Jojo, du kan det nå. Du trenger ikke gå kamp, det er bare en plass der vi trener på mer kamp relaterte ting, MMA mer som helhet på en måte ...»*

På kamppartiet var omgivelsene annerledes, alle som møte opp virket avslappet og snakket i vei om MMA eller trenings relaterte ting og oppførte seg mer som en samlet gruppe en Lørdags treningen. I tillegg så ble nybegynner partiet etter hvert flettet sammen med videregående parti som også ga tilgang på mer informasjon.

4.1.3 `In situ` og `Go native`

Jeg vil her beskrive mine utfordringer jeg opplevde i feltet i forhold til tilgang på data og empiri og hvordan dette påvirket min egen objektivitet i forhold til empirien.

Min erfaring med miljøet lærte meg at for å få tilgang til informasjon og miljø, så måtte jeg selv være en ressurs for treningen og miljøet. Dette betyr at fokuset var mye på meg selv og hvordan jeg selv kunne forbedre meg som en MMA utøver. For å sikre tilgang til miljøet og kontakt med nøkkel informanter trente jeg i en periode 5-6 dager i uka og gjerne 2 ganger om dagen. (Dette var også på det lokale treningsstret og joggeturer) Dette medførte til at omgivelsene i MMA klubben etter hvert ble mer og mer naturlig for meg og jeg følte at jeg ble en del av miljøet. Problemet med dette er at det ble en utfordring å være den kritiske forskeren jeg ønsket å være, ikke fordi jeg mistet fokus på studiet men rett å slett fordi det var detaljer som jeg begynte å ta for gitt. Symboler, språket og handlinger som jeg tidligere stusset på, virket med tiden mer naturlig. Det viste seg å være vanskelig å gi så mye av seg selv for en sport og et miljø uten å bli påvirket av miljøet. Jeg følte at miljøets og kulturens krav om å være tilstede «in situ» gikk hånd i hånd med begrepet «go native». Postholm viser til at når forskeren er så lenge, og i mitt tilfelle så mye i et felt så er det en fare for at forskeren blir en del av miljøet og mister forskersynet. (Postholm, 2010) Jeg følte også på dette tidspunktet at materialet som samles inn ikke tilførte noe nytt, og sammen med at det krevde utrolig mye tid og ressurser så bestemte jeg meg for å avslutte den etnografiske innsamlings prosessen etter et MMA stevne der målet var å gå en kamp. Siden jeg hadde mulighet så mente jeg at et slikt stevne kunne gi data utover det jeg allerede hadde samlet inn. Det skal nevnes at å avslutte studien på dette tidspunktet ikke er noe jeg ser på som absolutt nødvendig i forhold til etnografiske studier, men for meg var det viktig å få litt avstand og reflektere over det som var opplevd. Se nærmere på innsamlet data og siden komme tilbake til miljøet og intervjuet.

4.2 Intervju som metode.

I utgangspunktet så var intervjuene hovedsakelig en metode som skulle hjelpe til med å gi svar og innsikt i spørsmål som jeg ikke klarte å få tak på gjennom deltagende observasjon. Altså finne informasjon som man ikke observerer eller hører om i feltet, for eksempel informasjon om hvordan MMA påvirker informantene utenfor selve feltet det forskes på. Underveis i prosessen så har intervjuene blitt viktigere og viktigere. Empiri fra intervjuene ga ikke bare informasjon som ikke er tilgjengelig i feltet, men ga støtte og perspektiv til funn i etnografien gjennom verbale bekreftelser og innsyn i hvordan personer i miljøet tenker. Som Kvale presiserer: «*Intervjuer er spesielt egnet for å studere personers forståelse av meninger i deres levde verden.*» (Kvale, 2008 s.46) Intervju situasjonen tillot meg også i større grad å være «den kritiske forskeren» der jeg kunne komme med mer spesifikke spørsmål som ville virket unaturlig å spørre om i det etnografiske feltarbeidet. I tillegg har min tid i feltarbeidet gjort at jeg fikk tilgang og kjennskap til personer som er sentrale i miljøet samtidig som jeg har opparbeidet meg en forståelse for uttrykk og handlinger i miljøet.

Jeg benyttet meg av Kvaless (2008) syv stadier for intervju prosessen.

1. Tematisering: *Formulering av hensikten til undersøkelsen og temaets konsept er undersøkt før intervjuene starter.*
2. Design: *Planlegge designet av studien, ta hensyn til alle syv stadiene av undersøkelsen.*
3. Intervjue: *Foreta intervjuet basert på en intervjuguide og med en reflektert tilnærming av ønsket kunnskap og mellommenneskelige relasjoner i intervju situasjonen.*
4. Transkribering: *Forberede intervju materiale for analyse.*
5. Analysering: *Velge metode for analyse basert på hensikt, emne og naturen i intervju materialet*
6. Verifisering: *Sikre validitet, reliabilitet og generaliserbarhet av intervju funnene.*
7. Rapportering: *Formidle funnene og metodene som er brukt.*

4.2.1 Utforming av intervjuguide:

Intervjuguiden er bygget opp på bakgrunn av empiri fra deltagende observasjon og designet for å passe med det teoretiske rammeverket og gi informasjon til studiens problemstillinger. Spørsmålene har en progressiv intensjon og er narrativt bygd opp i forhold til informanternes erfaring og historie i miljøet der spørsmålene blir mer og mer omfattende, det er gjort i håp om at informanter skulle bli «varme i trøya» før dem måtte begynne å tenke seg om i forhold til mer krevende spørsmål. Intervjuenes oppbygging og kategorier er som følgende:

- *Introduksjon og biografi*
- Kapital og ønsket kapital i feltet
- Sosial struktur, verdier og identitet i feltet
- Identitet og samfunn
- *Opplevelse og personlige verdier.*

Intervjuene er narrative og semi-strukturerte, der intervjuer tillater og oppfordrer til historier og tykke beskrivelser som besvarelser på spørsmålene. Dette fokuset gir intervjuer fleksibilitet til å være opportunistisk i forhold til spontane historier, avsporinger og informanternes tolkning av spørsmålene. Som Kvale sier det:

«When spontaneous stories appear during a common semi-structured interview, the interviewer can encourage the subjects to let their stories unfold, and also assist the subjects to structure their stories»(Kvale, 2008 s.74)

4.2.2 Utforming av spørsmålene:

Intervjuene hadde en åpen tilnærming der jeg beskrev hensikten med intervjuet for informantene og gikk igjennom samtykkeskjema. For meg var det viktig å skape og holde en tillitsvekkende relasjon med informantene gjennom hele intervjuet slik at informantene satt igjen med en god følelse etter intervjuet. Først og fremst slik at informantene svarer så godt dem kan på spørsmålene uten for mye skepsis men også for videre tilgang til andre informanter. Dette fokuset kommer på bakgrunn av erfaringer jeg har fra miljøet gjennom deltagende observasjon der jeg opplevde at miljøet er veldig sammensveiset og beskyttende i forhold til medlemmene av klubben. På den andre siden så vet jeg også at medlemmene liker å snakke om MMA og deres erfaringer med sporten. Det kan derfor tenkes at informantene snakker med andre medlemmer av klubben om hvordan dem opplevde intervjuet i etterkant og på den

måten åpne eller begrense videre muligheter og tilgang på informanter. Min posisjon i miljøet fra perioden med etnografi hadde en positiv innvirkning på tilgang og tillit fra medlemmene i klubben, noe som jeg anså som viktig å opprettholde.

Kvale mener at spørsmålene kan bli evaluert etter tematisk og dynamisk dimensjon, der den tematiske dimensjonen produserer kunnskap og den dynamiske dimensjonen tar for seg den mellommenneskelige relasjonen i intervjuet og at gode spørsmål tar for seg begge dimensjonene. (Kvale, 2008) Som tidligere nevnt så la jeg derfor mye vekt på den dynamiske dimensjonen som tar for seg hvordan spørsmålene blir stilt. Og at spørsmålene ble stilt på en måte som oppfordret til en positiv interaksjon, der spørsmålene stimulerte til at informantene snakket om erfaringer og følelser. Med å ha dette fokuset så mener jeg da at jeg fikk gode svar i forhold til den tematiske dimensjonen som relaterer seg til «hva» fordi «guarden»¹⁰ til informantene ble senket. På den måten hvis en bruker Kvales begreper om tematisk og dynamisk dimensjon så laget jeg spørsmålene først med utgangspunkt i den tematiske dimensjonen og videre designet spørsmålene og strukturen i intervjuet med hensyn til den dynamiske dimensjonen. Slik at når intervjuene ble utført i praksis så la den dynamiske dimensjonen grunnlag for å den tematiske dimensjonen.

Valg av informanter:

Ut av de *sentrale i miljøet*¹¹ har jeg prøvd å gjøre et utvalg som dekker kategoriene: klubb medlemmer, kamp medlemmer og trenere. Der klubb medlemmer er dem som har minst 1år erfaring og deltar i miljøet uten at de har gått fullverdige MMA kamper. Kamp medlemmer: Er dem som har gått fullverdige MMA kamper. Trenere er dem som har blitt valgt ut som nettopp trenere. Den siste kategorien overlapper de to øvrige kategoriene, men kategorien er nyttig fordi dem har stor potensielt innvirkning på miljøet gjennom sin posisjon som trener. Utover denne kategoriseringen så har alle de intervjuede forskjellige omgangsmiljøer utenfor MMA feltet. Jeg valgte denne form for seleksjon for å unngå å homogenisere miljøet og ha mulighet til å kunne generalisere gjennom et utvalg av informanter som kan representere en grad av mangfold miljøet besitter. Jeg skulle gjerne hatt med nybegynnere som kategori, men denne kategorien viste seg å være vanskelig å av flere grunner. «Nybegynnerne» var avisende i forhold

---

¹⁰ Guard: Er en term som ofte blir brukt i kampsport og referer til forsvar og beskytte seg mot motstanderen.

¹¹ Sentrale i Miljøet: Personer som er tilstede i miljøet ofte, og er derfor med på å påvirke og forme kulturen i miljøet.

til intervjuene og vanskelige å rekruttere som informanter, på dette tidspunktet så hadde jeg lite eller ingen relasjon med denne gruppen.

Da jeg startet med intervjuene følte jeg også at til mer fartstid personer har i miljøet, jo tydeligere var dem på eget standpunkt og reflektert i forhold til egne meninger om spørsmål jeg kom med. Til mindre fartstid informanter hadde jo mer måtte jeg komme med omformuleringer av spørsmål og eksempler på hva jeg mener med spørsmålene. Jeg følte også at de med minst erfaring i miljøet viste større tendenser til å svare unaturlig positivt på spørsmålene, på en slik måte at jeg fikk en følelse på at dem svarte slik jeg ville dem skulle svare. Med et smil om munnen så stoppet jeg flere ganger opp og på nytt informere om at jeg ønsket deres mening og forklarte at det finnes ikke noe riktig eller galt svar. Her følte jeg min erfaring i feltet var til stor nytte, gjennom å ha en «følelse for spillet» så var det enkelt å skille mellom innøvde svar og personers virkelige meninger. Men samtidig så var denne erfaringen noe problematisk da jeg fikk følelse av at dem som hadde mindre erfaring enn meg eller følte at dem kanskje hadde mindre kapital/kunnskap i feltet viste en slags respekt gjennom å stadig se etter det svaret jeg ville ha. Helheten av dette førte til at jeg valgte ut personer som hadde like lang eller mer erfaring i miljøet som meg selv. Blant disse så er noen av informantene det Kvale(2007) kaller Elite utøvere, *«Elites are used to being asked about their opinions and thoughts, and an interviewer with some expertise in the interview topic may provide an interesting conversation partner»* (Kvale, 2008 s. 70)

Kvale(2007) mener at intervjuer burde ha og demonstrere kunnskap om temaet som blir diskutert for også for å oppnå en symmetri i forhold til intervjurelasjonen. Noe jeg mener jeg har opparbeidet meg gjennom det etnografiske feltarbeidet. Det ble også anerkjent ved anledninger før og etter intervjuene. For eksempel sa John etter sitt intervju *«Så jævlig kult at du gjør dette da, du forstår jo liksom hva det her handler om»*.

Valg av antall informanter: Kvale hevder at antall informanter som er vanlig for intervju studier er 15 +/- 10 og beror på hensikten til studien. Denne studien har valgt å ta for seg seks intervjuer som er i nedre sjikt av hva Kvale mener er normalt. Dette har en sammenheng med valg av informanter som beskrevet tidligere og tilgjengeligheten på informanter i miljøet jeg ønsket å intervju. Dessuten mener jeg at empirien treffer et metningspunkt i forhold til hvem som er intervjuet. Å ta med flere intervjuer på bakgrunn av samme seleksjon og tilgang mener jeg ikke

ville ført til ny informasjon. Jeg mener at studiet har oppnådd en mettet forståelse. «*En mettet forståelse innebærer at nye aspekter ikke duker opp i data materialet*»(Postholm, 2010 s.57)

4.3 Reliabilitet og Validitet

Reliabilitet referer til sammenhengen og troverdigheten i funnene til studien, og om funnene er reproduerbare ved en senere anledning eller av andre forskere. Reliabilitet er også relevant i forhold til om andre vil komme fram til lignende transkriberinger og analyser. (Kvale, 2008) Postholm mener at kriteriet om at reliabilitet referer til resultater som kan reproduseres og gjentas ikke samsvarer med logikken i kvalitativ forskning. Postholm mener fenomenologiens bruk av begrepet `pålitelighet` er mer hensiktsmessig. Da man heller ser på om undersøkelsen er konsekvent gjennomført over tid og på tvers av metoder og forskere. Postholm viser også til Silvermans (1993) begrep autentisitet der «*målet er å nå en «autentisk» forståelse av informantens erfaringer.*»(Postholm, 2010 s.170) Og som Postholm mener så vil jeg heller fokusere på reliabilitet som `pålitelighet` der målet er nettopp å oppnå en `autentisk` forståelse. Som jeg mener har likheter med Kvaless(2008) beskrivelse av Validitet.

Validitet referer til "sannhet", riktighet og styrken i en uttalelse. Et valid argument er forsvarlig, sterk og overbevisende. Validitet er kvaliteten i forskerens håndverket og følger hele prosessen i en undersøkelse, der en kontinuerlig kontrollerer, spør og teoretiserer. Videre har jeg i denne studien tatt utgangspunkt i Kvaless tre sider ved validering. (Kvale, 2008)

1. Validere er å *kontrollere*: Forskeren må ha et kritisk syn på sine tolkninger der validitet forsikres gjennom undersøkelse av kildenes ugyldighet.

2. Validere er å *stille spørsmål*: Spørsmålene hva og hvorfor må besvares før hvordan.

Det vil si at undersøkelsens innhold og formål må komme foran metoden. Dette involverer også å fokusere på informantene om demmes individuelle grunner for en gitt uttalelse

3. Validere er å *teoretisere*: Når forskeren skal avgjøre om en metode undersøker det den er ment å undersøke, må man ha en teoretisk oppfatning om det som skal undersøkes.

4.4 Begrunnelse for valgte metoder:

Jeg mener at valgte metoder er relevante for studiets problemstilling. Det at tidligere nærliggende studier også benyttet lignende metoder var betryggende og bekreftende for mine valg av metoder. Mer spesifikt for min studie så mener jeg at nye medlemmer som ikke kjente til meg når jeg kom tilbake til feltet for å intervju ikke ville la seg intervju i stor grad beviser hvor viktig feltarbeidet med deltagende observasjonen var (etnografien) for denne studien. Det var da enda tydeligere at etnografien ga meg relasjoner som igjen ga tilgang på intervju informanter. Etnografien ga meg også en følelse for spillet som forgår i feltet og dermed en forståelse for holdninger og språk i feltet, som jeg føler var viktig også i forhold til å gi utsagn og meninger, og dermed en `autentisk` forståelse. I forhold til dette studiets valg av metoder og prosess så mener jeg derfor at det er vanskelig og snakke om generaliserbarhet og reproduserbarhet i forhold til andre studier. Fordi jeg mener at det er flere faktorer som ikke er målbare i forhold til relasjoner og kommunikasjon blant mennesker. Som gjør at man heller bør ser på studiens relabilitet som referer til oppgavens pålitelighet som jeg er inne på med Postholms(2010) forklaringer der «*målet er å nå en `autentisk` forståelse av informanters erfaringer.*» Men en slik framgangs metode fører til noen vanskelige etiske betraktninger som jeg nå vil komme nærmere inn på i neste kapitel.

4.5 Etiske betraktninger:

Det ble søkt godkjenning fra Personvernombudet, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste og prosjektet ble godkjent. (Vedlegg 2)

Alle intervjuinformantene fikk skriftlig informasjon og skrev under på en samtykkeerklæring som informerte om prosjektets hensikt og tema. (Vedlegg 1)

All person sensitiv data ble anonymisert i analyse arbeidet i forskjellig grad. Navn ble omgjort, alder og yrker ble generalisert. Informanters erfaring med kampsport og MMA har jeg i større grad tatt vare på da dette er givende for studien og gir kontekst til svarene fra informantene. Opplysninger og situasjoner som kan oppfattes som sensitive for de involverte er sensurert eller ytterligere anonymisert til en slik grad at det ikke skal være mulig å gjenkjenne personer som uttrykker denne sensitive informasjonen.

Etiske betraktninger i etnografi perioden var noe utfordrende å forholde seg til. Jeg ga muntlig informasjon til trenere som videreformidlet dette i plenum til medlemmene. Videre så

oppretholdt jeg en dialog med trenerne i feltet i forhold til studiets progresjon. I forhold til nøkkel informanter i miljøet så hadde jeg også en gående dialog med dem om forskningsprosjektet, der dem var informert om studiets hensikt og formål fra start til slutt. Men miljøet hadde også et «gjennomtrekk» av nye medlemmer som kom og gikk. Der jeg måtte vurdere om det var hensiktsmessig å informere hvert enkelt nye fjes som viste seg på treningene. Det ville blitt svært slitsomt og lite praktisk hvis jeg informerte alle nye fjes som kom inn døra hos Tordenskjold MMA klubb om prosjektet. Men hvis jeg opplevde at jeg fikk ny informasjon som jeg ønsket å ta i bruk i empirien så opplyste jeg ettertrykkelig om prosjektet og spurte om jeg kunne bruke hendelsen eller situasjonen i prosjektet.

Min dobbeltrolle som medlem og forsker i miljøet var til tider utfordrende:

Feltnotat fra 27.08.14: Da jeg informerte treneren om prosjektet så smilte han og sa «*Så kult. Det betyr at vi får ha deg her hos oss da?*» Så fant han fram et registreringsskjema og minnet meg om betalings fristen.

Når jeg informerte nøkkelinformanter så var ofte svaret «*Jaja, jeg vet jo det, det går fint. Skal vi sparre?*»

Min rolle som både betalende og deltakende medlem virket naturlig nok viktigere for medlemmene i klubben. Ved noen anledninger så følte jeg at det var en balansegang, hvis jeg igjen tar opp min rolle som forsker så ødelegger jeg for både tillitten jeg har jobbet opp og `flyten` av informasjon og samhandling i miljøet. Så noen situasjoner som kunne vært interessant for prosjektet ble utelatt av hensyn til: Først og fremst personvern, men også som en strategi for å videre bli akseptert i miljøet. (Gjennom å ikke spørre hver gang det ble snakket om noe sensitivt)

5. Empiri og Analyse:

5.1 Introduksjon

Introduksjonen er ment til å gi en nokså enkel presentasjon og beskrivelse av Tordenskjold MMA klubb og dens medlemmer slik at leser kan få en ide om hvem, hvorfor og hva som får personer til å drive med MMA ved denne klubben. Videre så vil jeg presentere hvordan medlemmer anser MMA før jeg «går dypere inn» med teori, analyser, og drøftelse av funn i empirien.

Tordenskjold MMA klubb hadde typisk 8-15 deltakere hver trening under mitt etnografiske feltarbeid. Klubbens struktur i forhold til treninger var det delt opp i MMA trening for nybegynnere og videregående i tillegg til en egen trening for kamp partiet og en trening med sparre trening. I tillegg hadde klubben egen trening for Thaiboksing som også hadde nybegynner parti og videregående parti og dem hadde 2-3 treninger i uka. Jeg deltok etter hvert på alle MMA treningene, ettersom jeg fikk tilgang til dem. Klubben har flere medlemmer med lang erfaring innen kampsport. Og flere av medlemmene til klubben deltar i MMA kamper, som nevnt innledningsvis så er ikke MMA lov i Norge og derfor reiser disse personen ut av landet for å gå kamper.

5.1.1 Intervjuinformantene:

Intervjuinformantene ble valgt ut i en seleksjonsprosess som forklart i metode kapitlet. Disse informantene er Tom, Tommy, Harry, Marius, André og John. Informantenes alder er fra 23-36 år. Informantenes utdanning har studien ingen data oversikt på, men alle informantene er i jobb som tilsvarer en skolegang opp til videregående utdanning.

Tom har erfaring fra 7-8 måneder med Thaiboksing, et år med MMA og har gjennomført en merkekamp¹², som jeg var med på som «coach».

Tommy har trent MMA i to og et halvt år og er nå trener for nybegynnere i klubben og har deltatt på et jiu-jitsu stevne.

Harry har trent boksing et halvt år og bryting et år før han begynte med MMA, der har han vært medlem i tre og et halvt år. Harry har deltatt i et ukjent antall grappling stevner.

---

¹² Merkekamp: MMA kamp i regi av Norges MMA forbund som er tilpasset norsk lov.

Marius forklarte at han begynte med kampsport for tre år siden der han begynte med jiu-jitsu, og har siden også drevet med boksing og thaiboksing. Og som han sier «(...) og så i fjor så begynte jeg å satse reint MMA» Og har da rekket og gått tre MMA kamper i England løpet av dette året.

André har drevet med MMA i 10år, han startet først med grappling før det gikk over til MMA. Han har deltatt på grappling konkurranser siden han startet med grappling og fram til i dag. André har i denne tiden gått 2 MMA kamper.

John begynte også med grappling som han holdt på med i to år og «tok noen medaljer i det» før han gikk over på MMA som han har holdt på med i syv år, og har i denne tiden gått en rekke MMA kamper. Både André og John har roller som trener på klubben og som «coach» for utøvere som går kamper. Når jeg videre vil presentere empiri og analyse så presenterer jeg informantene ofte etter erfaring og situasjon i miljøet, fordi jeg mener at det i stor grad reflekterer svarene til informantene.

5 av de 6 informantene hadde erfaring med styrke trening før dem begynte med MMA, samme antall hadde også erfaring med en eller flere kampsporter før dem begynte med MMA. Halvparten av informantene utrykte at de var skeptiske før dem startet med MMA. Men at dem nå beskriver sporten som «bare moro» «ikke så farlig» og «mild form for kampsport» Hvordan dem kom i kontakt med MMA var enten via bekjente som også drev med kampsport og hadde erfaring med MMA ellers så gikk det på at informantene hadde sett det på TV og Internett og søkte fram klubben før dem bestemte seg for å prøve. Som John beskriver «Når UFC kom da og det var noen som konkurrerte og sloss faktisk, og den som var best vant liksom, det var så fascinerende at jeg blei liksom litt hekta av å se på det. Så begynte jeg å leke med tanken på å trene (MMA) da. Men det var aldri planen å konkurrere i det.» Intervjuer: «Tenkte du mye på å bli med en MMA klubb før du ble med?». John: «Jeg tenke faktisk på det et par år før jeg begynte sånn som sikkert faktisk alle gjør, før jeg grodde baller nok til å tørre å komme da. Å da snubla jeg inn her, jeg kjente jo ikke en sjel. Etter en trening så var jeg hekta, jeg hadde en dag fravær første året mitt og det var når jeg fikk min andre sønn.» sa han mens han lo høylytt sammen med intervjuer.

5.1.2 Hvem trener MMA?

Under mitt feltarbeid hos klubben møtte jeg mange forskjellige typer mennesker fra seksten år til godt oppe i førtiårene med barn og familier som ventet hjemme. I starten lurte jeg ofte på hvorfor dem hadde et TV og diverse DVD-er som ikke hadde noe med MMA å gjøre på styrkerommet, dette ble klarere jeg opplevde det ganske vanlig at 2-3 barn var tilstede under treninger. Jeg møtte på personer som holdt på med lege utdanning og personer som praktiserte ingeniør yrket til personer som jobbet på den lokale dagligvare butikken. I utgangspunktet så var mitt inntrykk var at det ikke var en bestemt profil på hvem som trener MMA hos denne klubben, det var også en del jenter med i starten men de fleste av dem sluttet ganske raskt og miljøet derfor ganske fort mannsdominert.

Feltnotat fra 15.10.14: Da jeg snakket med ei som kom tilbake forklarte hun at: *«Det er morsomt, men det er kjedelig å ikke ha andre jenter å trene med, guttene tar hensyn og sånt, men det er ikke det samme.»*

Hvis det var en type profesjon som ble presentert mer enn noe annet så er det politistudenter, at jeg la merke til dem kan også være fordi dem ble omtalt som «politi gutta», «politi gjengen» og lignende. Mens det var ingen som nevnte «butikk medarbeiderne» eller «prosessoperatørene», uten å gå nærmere inn på det så er det åpenbart at det kan være flere grunner til det. Men hvis en tar for seg informantene som er intervjuet, der jeg under en selektiv prosess valgte ut personer som både deltok mye i miljøet og hadde minimum 1år erfaring med MMA tilknyttet klubben, så viser det til nokså tydelige indikasjoner på hvem som velger å fortsette med MMA. Da spesielt i forhold til jobb og utdanning som presentert tidligere. I tillegg så hadde fem av seks tidligere erfaring med styrke trening, like mange hadde erfaring med andre kampsporter før dem begynte med MMA. Uten å påstå at jeg kan generalisere ut fra seks informanter så mener jeg at allikevel disse seks informantene på sett og vis kan fungere som en veivisende profil for hvem som fortsetter å trene MMA i denne klubben.

5.1.3 Hvorfor trener man MMA?

Innledningsvis i avhandlingen så lurer jeg på hva får personer til å ville drive med en sport som dette? Svarene til dette spørsmålet er nok ganske mangfoldig og varier i stor grad fra person til person. For min del så var det på bakgrunn av tidligere erfaringer med annen kampsport og på grunn av en nysgjerrighet som også la grunnlaget for denne avhandlingen.

Da jeg spurte informantene om hva dem mener er det beste med MMA så mente to av informantene at det er en morsom måte å trene på. Som Tommy forklarte «*Det er miljøet og den gode treninga den gir, ja man holder seg i god form på en veldig morsom måte.*» For Harry var det: «*Det er selvtilliten jeg får av å beherske de teknikkene jeg blir lært.*» André blir inspirert av at det ikke er noen fasit på en MMA utøver, som han sier «*Alle som driver med MMA har forskjellige forutsetninger, kroppsbygninger og alle har en fair sjans til å kunne gjøre det bra*» Og presiserer videre «*Det er vel noe av det som inspirer meg mest med MMA man må ikke ha vært bodybuilder tidligere, du kan være akademiker og være shit god til MMA.*» Da jeg videre spurte de intervjuede om hva de tror er den/de mest utbredte grunnen(e) til at folk velger å trene MMA så gikk det igjen at MMA er blitt mer populært og kjent gjennom media. Som Tommy sier «*Veldig mye på grunn av at det har blitt en så populær sport på TV (...)*». Også går det igjen at det er kult å kunne si at man trener MMA. Som André sier: «*Innerst inne så tror jeg nok at folk syns kanskje det er litt kult å si at de trener MMA. Litt det tøffhets imaget, men så har du også de som for eksempel har drivi med bryting tidligere, som har lyst til å prøve skillsa sine på andre arenaer.*» To informanter (Harry og John) hadde en litt filosofisk tilnærming når dem svarer, der begge var inne på at det ligger i menneskets natur det å slåss og måle krefter. John forklarer det slik «*Det ligger i alle mennesker det å slåss litt og leke slåss litt, spesielt selvfølgelig mannfolk. Jeg tror det er det som gjør at folk trekker til det da. Det er litt primitivt i oss, det med å slåss, og dette er så nære du kommer under trygge omstendigheter.*» Og som André var inne på tidligere så mener John at «*(...) det har ingenting å si hvor badass du er i forhold til hvor god du kan bli. Det har vi sett mange ganger, at veldig mange av de smarte gutta som egentlig ikke har de fysiske forutsetningene blir minst like gode som de som er fødte alfa-hanner.*». Som oppfølging til forrige presentere spørsmål spurte jeg informantene om hva som var mest viktig for dem. Da fikk jeg varierende svar som nok reflekterer informantenes posisjon og hensikt i miljøet. De med minst erfaring var inne på trening og «*holde seg i form*» som Tommy svarte. Mens hos de mer erfarne var det veldig individuelt, for Marius var det «*Se hvor langt jeg kan komme*» Som gjenspeiler at han er ved intervjuets tidspunkt den mest aktive av informantene når det kommer til deltakelse i konkurranser og kamper. For André er det viktig med avkobling fra hverdagen og «*få brukt opp litt krutt*» også påpeker han «*Det er veldig mye adrenalin som skal ut da, som har godt av å komme ut*» Mens John som har vært mest aktiv av alle legger mest vekt på det sosiale: «*(...) det er kameratskapet som jeg har fått mest ut av. Jeg har fått et stort nettverk av venner over hele verden.*»

Motivene for å drive med MMA syntes vanskelig å gruppere siden dem forandrer seg med tiden og situasjonen de aktuelle personene befinner seg i. Ut fra svarene til informantene så kan det se ut som at flere begynner på grunn av image, der videre deltakelse gir selvtillit. Flere av informantene nevner at det er en morsom måte å holde seg i form på. Det sosiale aspektet blir viktigere ettersom man har tilbrakt tid og ressurser i miljøet.

5.1.4 Hvordan oppfattes MMA i klubben?

Når jeg skal se på hvordan MMA oppfattes i miljøet så er det naturlig å se nærmere på sportens voldelige natur. Når alt kommer til alt så handler MMA om å bli best mulig på å sette en mostander ut av spill enten gjennom å skade motstanderen slik at han ikke kan fortsette eller uskadeliggjøre motstander gjennom låse/kvele teknikker. (MMA i konkurranse form) Når jeg nå går videre så er jeg derfor interessert i å finne ut hvordan miljøet i feltet håndtere denne «virkeligheten». Og hvordan informantene føler at andre utenfor miljøet ser på dette, videre vil jeg se nærmere på konsekvensen av dette.

Når jeg spurte informantene om dem betrakter MMA som en farlig sport så hadde alle et nei i svaret, før dem utdypet svaret der boksing ofte ble nevnt som verre enn MMA. Som Tommy sier: «Nei». Intervjuer: *«Hvorfor mener du det ikke er en farlig sport?»* Tommy: *«Fordi man tar det veldig pent på trening, også i sparring og de som går kamp ja de kan skade seg, men man er ikke veldig utsatt for hodeskader kontra boksing, blir kampen stoppa så blir den stoppa.»*¹³. De to mest erfarne informantene André og John svarer både ja og nei og mener at de fleste sporter er farlige. Som John sier det *«Du tar kne-led i fotball og du tar armer og bein i fotball. Håndball er jo helt dødsbrutalt, sprang ridning er vel det som har flest dødsfall av alle sporter. MMA har ikke så mange dødsfall men det er som alle andre sporter, det er jo farlig å drive med sport. Det er en risiko for å bli skada.»*

Da jeg presenterer spørsmålet *«MMA er utsatt for mye kritikk fordi det blir oppfattet som en relativt voldelig sport med mange dokumenterte skader i forbindelse med kamper, hvordan føler du MMA miljøet forholder seg til dette?»* Så ble som forventet mange av informantene defensive i den forstand at svarerne var korte, som igjen førte til at jeg måtte komme med mer spesifikke spørsmål for å få utdypende svar som igjen gjorde dem ivrige etter å forklare. Som

---

¹³ Tommy referer til at det ikke er noe telling i MMA, er man bevistløs eller ikke klarer å effektivt forsvare seg så blir kampen stoppa. Mens i boksing enkelt forklart så kan man få «telling» tre ganger, og ti sekunder hver gang for å komme seg igjen.

Tommy svarte «Jeg føler at de må være veldig på offensiven og forsvare seg sjøl hele tida. Prøve å vise til studier og forskning og sånt noe.» Både Tom og Harry nevner at man bruker god tid på å forberede seg til kamper, som Harry forklarte «Når de på gymet skal gå kamp så bruker jo de gjerne to måneder på en type oppkjøring der man analyserer, ser på motstander og legger seg opp en taktikk om hvordan de skal ta han uten å bli på skada sjøl da» De mest erfarne informantene i feltet virket mer forberedt på slike spørsmål og svarte mer rettet og spesifikt på hvilke forhåndsregler man tar i feltet for å håndtere skader. John forklarte «Ja man gjør jo det spesielt på trening. Alle har jo selvfølgelig på seg en del beskyttelse som tannbeskytter, susp og leggskind og store hansker» Andre svarte: «Jeg vil si at ting er veldig godt tilrettelagt for egen sikkerhet med tanke på regler, folk flest tror at det ikke er noen regler og at man ikke har noen beskyttelse men man har susp, tannbeskytter og hansker» På bakgrunn av erfaring fra miljøet så sier jeg videre «Man går jo ikke så ofte kamper, de fleste holder jo til på treninga(…)» Det får André til å fortsette ivrig «Å det er jo det folk også ofte trur! Når man ser en MMA kamp så går det ofte veldig hardt for seg og folk tror at sånn er det på trening. Men det er jo ikke tilfellet i det hele tatt. Folk trener jo mye roligere. Skulle du gått kamp hver trening så kunne du aldri drevet med det her, det hadde aldri gått.»

5.1.5 Hvordan oppfattes det at media og personer utenfor miljøet betrakter MMA?

Informantene mener at MMA har et urettferdig rykte og at personer som ikke driver med MMA selv, ikke har forståelse for MMA. André skylder på media «(...) det bli veldig negativt framstilt, det er alltid fokus på negative, skader og alt sånt noe.» Tre av informantene viser til at det er en prosess som er i ferd med på å gi mer forståelse. Som «ikke helt enda» og «det begynner å bli forståelse» men at Norge henger litt etter resten av verden. Som John sier «Fremdeles så mener jeg ikke samfunnet har det, det er jo ikke lov i Norge. Det er jo et bevis på at det Norske samfunn i hvert fall ikke er helt med på leken. Internasjonalt sett så er det mye bedre» På samme måte som Tommy sa tidligere så sammenligner Marius MMA med Boksing når han forklarer at det ikke er forståelse for deler av MMA sporten og at kamper blir faktisk stoppa veldig fort i forhold til Boksing «I boksing for eksempel så kan du få telling tre ganger da har du fått tre hjernerystelser i løpet av maksimum en halvtime da. Det er en større skadevirkning en å få fem

harde slag på nesa og blø litt neseblod, det ser ikke folk helt da. At de blør så mye gjør det skummelt og at dem ligger der nede og ser forsvarsløs ut.»¹⁴

I intervjuene så ga informantene allikevel uttrykk for at folk flest var nysgjerrige og positive til MMA, men at pensjonister og «de eldre» er mer skeptiske til MMA. Marius sa det slik: «De fleste synes jo det er stas, i alle fall på min alder. Men eldre er kanskje litt mere skeptiske, lurer på hva det går i, noen er negative.» Og som John forklarte: «Jeg tror det er en spesiell alders gruppe som liker denne sporten her. Generasjonen over meg forstår det ikke, de er litt sånn 'Hvorfor slår du noen som er nede'? De kan ikke helt relatere seg til det da.»

Da jeg spurte informantene om hvordan dem syntes at media omtaler MMA så er det veldig stor forskjell på hva informantene mener. Harry forklarte: «(...) føler det er veldig forskjell nå i dag kontra når jeg begynte. Da leste jeg hele tiden overskrifter som «Brutal Knockout» og bilde av en fyr dekket i blod. Mens nå er det litt mer sportslig det de skriver om. Og nå legger de gjerne inn en bit i slutten av hver artikkel hvor de faktisk forklarer hva MMA er da.» John mener at media ligger foran samfunnet «Det har kommet seg veldig, både VG og Dagbladet skriver jo om MMA og store stevner så media, de ligger langt foran resten av samfunnet vil jeg si.»

Da jeg spurte informantene om samfunnets forståelse og media påvirker miljøet i klubben så ga tre av Informantene uttrykk for at dem føler behov for å kommunisere og forklare andre om MMA. Som Marius sier «Man vil jo gjerne kommunisere ut at det er trygt og greit å drive med liksom.» John mener at det er forskjell fra klubb til klubb om hvordan man håndterer media. «Litt på hvor moderne eller umoderne gyms er, jeg føler de litt old-school gym de dritter i media, mens de nye de er litt opptatt av det da» «Vi er litt sånn midt på tre da, vi har hatt media her for å promotere klubben og sporten. For å få flere mennesker inn i miljøet og få det mer stuereint. Hva dette faktisk er, at det ikke er så brutalt som det kan virke som»

Da jeg spurte informantene om hvordan dem forklarer familie og venner verdien i å være en MMA utøver?» Så gikk det igjen at noen i familien ikke liker det eller at det blir møtt med skepsis, men at det er også er noe som forandrer seg over tid. André forklarer «etter at jeg brakk armen, så var det ikke alle som syntes det var like populært at jeg skulle begynne å trene igjen. De nærmeste hadde nok kanskje helst sett at jeg la opp (...)» John mener at han får støtte

---

¹⁴ Marius referer her til at potensielle tilskuere av MMA ofte har liten forståelse av teknikker som blir utført på bakken.

når det går bra «(...) når jeg har vunnet eller gjort det bra så har dem delt videoklipp av kamper så de er jo med og støtte oppunder, men de er ikke veldig fans av at jeg driver med det tror jeg»

Informantene oppfatter i utgangspunktet ikke MMA som en farlig sport eller mer farlig en andre sporter. Informantene forsøker ofte å legitimere MMA gjennom å sammenligne med andre idretter og da spesielt boksing, det er nokså naturlig med tanke på at det er en annen kampsport som ofte blir kritisert i forhold til skader. Boksing og andre kampsporter blir også ofte benyttet som et sammenlignings eksempel når det forskes på skader i MMA. Som presentert hos 1.2 : *‘Tidligere forskning’* der studien til Scoggin III et al. (2010) blant annet konkluderte med at «(...) our study indicated that injury rates in MMA competitions are comparable to those in boxing and karate.» (Scoggin III et al., 2010) Informantene syntes ikke samfunnet har en riktig forståelse på MMA, og skylder i stor grad på medias presentasjon av sporten. Som André presiserte så er det ganske stor forskjell på en MMA kamp og hva som foregår på trening. Halvparten av informantene mener at MMA sin status i samfunnet og media er i en slags prosess, der media og aviser har gått fra å kun vise blodige bilder til nå å bli mer informativ gjennom informasjonsskriv om hva MMA faktisk er. Både fra intervjuene og tilstedeværelse i feltet fikk jeg inntrykk av at MMA utøvere er veldig opptatt av hvordan MMA blir oppfattet og fremstilt i samfunnet. Det var ikke sjeldent jeg overhørte diskusjoner om hvordan VG hadde fremstilt MMA i gårsdagens utgave.

5.2 Symbolenes betydning

Jeg vil her se nærmere på medlemmers bruk og forhold til symboler som kan knyttes til deltagelse i MMA feltet.

5.2.1 Fra tilskuer til opptredende.

Feltnotat fra 25.08.14: (Min første dag hos Tordenskjold MMA klubb.) Gulvet til treningsrommet er mykt og knall blått, det henger tre boksesekker ned fra taket på forskjellige plasser. En stoppeklokke som er godt synlig for alle i rommet er plassert høyt på veggen. I bakgrunnen durer det hard rock musikk, og man kan høre tung pusting og slagene fra personer som slår på sekkene. Noen personer på gulvet beveger seg rytmisk og utfører teknikker i luften. De fleste personene har tettsittende overdel og shorts som minner om strandliv, sommer og sol helt til man leser «knockout», «rage», «beast» og lignende trykt forskjellige plasser på

shortsen. En annen oppsiktsvekkende detalj jeg ja la merke til var gitteret som dekte halve delen til den ene veggen.

Det var et ganske spektakulært syn når man kommer nysgjerrig og ny i feltet med mange detaljer som gjorde inntrykk. Om man benytter Goffmans begreper så kan man si at rommet med all dens «møbler» og musikken i bakgrunnen som empirien beskriver er kulisser som er med på å danne et visst inntrykk for de opptredende og er med på å gjøre de opptredende troverdige for tilskuerne. (Goffman, 1992) Disse møblene er utstyr som også er nødvendig for drive den aktuelle aktiviteten som bedrives der. For mitt første møte med klubben og feltet så hadde nødvendigheten av møblene også en forsterkende effekt og gjorde kulissene troverdige. Den personlige fasade som fremtoning var tydelig gjennom hvilke type treningsklær dem brukte, og hva klærne fremtonet. I tillegg virket personene avslappet og selvsikre mens dem utførte teknikker med hard rock musikk i bakgrunnen. Jeg må innrømme at alt dette fikk de opptredende til å virke utrolig kule. Jeg var ny i feltet, og dette var absolutt med på å forsterke nysgjerrigheten min. Jeg fikk fort lære at både kulissene og deler av den personlige fasade er mer eller mindre praktiske nødvendigheter for å overhode kunne trene MMA. Gitteret som jeg nevnte har to grunner, det simulerer vegene til Octagonet der man går kamper, også beskytter det for vinduer som treneren så pent sa:

Feltnotat fra 27.08.14 «(...) Så dere ikke flyr ut gjennom vinduet her når jeg blir forbanna, hvis dere ikke hører eller klarer å gjøre som jeg sier.» Alle lo i kor. Han fortsetter med et smil «Nei da, men det er altså for å beskytte oss, men ikke gjør det til noen vane å prøve å kaste hverandre ut. Hvis noen skal ut herfra så går dem fint ut selv den døra der» sa han og pekte på utgangsdøra.

Da jeg spurte informantene om klær og musikk i intervjuene så var svarene forholdsvis samstemte: I forhold til musikk så er det ikke så viktig hva slags type bare det ikke er «klassisk musikk», «Frozen» eller «Opera» men at det er noe med «fart i» eller «trøkk i». Der de de fleste uttrykker at man bruker musikk for å «bli gira» og motivere. Marius forklarer det slik «Er det noe tung rock så kanskje en setter opp tempoet litt sånn helt ubevisst, at du blir mer gira av det, du blir påvirket av omgivelsene og også musikk.» Dette kom også til uttrykk i treningene:

Feltnotat fra 22.10.14 (Nybegynner trening) Under oppvarmingen så roper treneren ut «Hva faen er det for noe musikk som er på nå a?» Så ser han på oss med et smil, ingen svarer og det blir en liten klein stillhet før han forsetter: «Nei dette er ikke noe MMA-musikk!» Treneren ber

oss fortsette med det vi driver med på med og går ut ditt hvor CD-spilleren står, «Hahaha, ROLIG JOGGING står det her, driver vi med sånt her?» Roper han ut. Etter litt kommer treneren smilende og tydelig fornøyd tilbake mens hardrock musikk durer i treningshallen.

Lignende episoder oppsto i med jevne mellomrom også på videregående parti men da var det ikke viktig for noen å gjøre poeng av det, som treneren gjorde med nybegynnerpartiet.

Feltnotat fra 02.02.15 Treneren: «*kan ikke du sette på noen annen musikk André?*» André: «*Jaja, hva skal jeg sette på da?*» Treneren: «*Sama det vel, bare sett på noe med fart i.*»

Hvis en tar for seg Goffmans `opptrender` mener jeg at deltagere på nybegynner treninger i større grad var tilskuere der treneren og mer erfarne medlemmer var opptredende der dem gikk opp i sin rolle, og med det demonstrerte riktig oppførsel, fasade og kulisser. Feltnotatene som beskriver trenerens fokus på valg av musikk, viser hvordan treneren gjennom sin opptreden bruker sin rolle som trener for å presisere hva som er riktig musikk for tilskuerne. Mens feltnotater fra videregående trening viser at med erfaring og innsikt i MMA så blir kulisser og fasade mindre viktige og kan i større grad knyttes til deres verdi i praksis. Jeg mener at det kan knyttes til at med erfaring og innsikt så går deltagere fra å være tilskuere til å være deltagere i opptreden. Og med mindre tilskuere så blir fasaden og dens symbolske virkning mindre viktig samtidig som det praktiske i «symbolene» blir mer viktig.

«Han kan være fullt og fast overbevist om at inntrykk av virkelighet han fremfører, er den virkelige virkelighet. Når også publikum er overbevist om denne oppvisningen – og det later til å være det alminnelige – da vil, i alle fall foreløpig, bare sosiologien eller de sosialt utilfredse være i tvil om `det virkelige` i det som fremføres.» (Goffman, 1992 s.24)

På et tidlig stadium i feltarbeidet så var jeg derfor overbevisst om at MMA og klubben assosierte seg med en mer spesifikk musikk stil og det var hardrock. Når jeg så på UFC¹⁵ kamper på TV så gikk det igjen at dem promoterte kamper med hardrock og som jeg forklarer i mine tidlige erfaringer i feltet så gikk hardrock musikk ganske tydelig fram av musikk som representerte MMA. Men som også informantene forklarer så gikk det mer over til musikk med fart i for å motivere treningen. På den måten kan man kanskje se hardrock som en del av en fasade som

---

¹⁵ UFC er en forkortelse på The Ultimate Fighting Championship og er regnet som den MMA organisasjonen som er størst.

representerer MMA for publikum og tilskuere. Men når man får en større innsikt i feltet, i alle fall i hos Tordenskjold MMA klubb så viker musikk til å brukes av mer praktisk årsaker.

På samme måte som med musikken så gjorde MMA utstyr og klær inntrykk på meg i mitt møte med feltet. Men når jeg spurte informantene i intervjuene så mente de fleste at valg av bekledning og utsyr kom av praktiske årsaker. Marius forklarer det slik: *«Det skal være behagelig, du skal ha bevegelighet, å hanskene og sånt skal være slik at jeg ikke skader andre med slag og sånt.»* Harry er den eneste av informantene som vil gå med på at det er status relatert med spesifikk MMA bekledning: *«Når du har blitt litt god og holdt på litt, så er det jo litt kred å komme i en MMA shorts.»* I forhold til bekledning så opplevde jeg selv en blanding av det som kommer fram i svarene. Jeg må innrømme at jeg flere ganger tenkte på: Når er det riktig å komme med en MMA-shorts på trening? Dette ble fort til en mer praktisk sak da jeg spjælet to shorts-er, og den trofaste Adidas fotballshortsen datt ned på knærne flere ganger ved grappling trening. André som bruker `tights` forklarer at hygiene er viktig for hans valg av trenings bekledning: *«Folk trener jo med forskjellige ting her, noen trener med shorts noen trener med tights det er smak og behag. Sjøl så liker jeg å trene i tights, mest for å beskytte min egen hud og folk er svette å ligger oppå hverandre liksom. Jeg føler at det er veldig hygienisk å trene i tights og er på en måte tildekt.»* På samme måte som med musikk så kan en si at klær og utsyr blir mer og mer viktig i forhold til praktiske aspekter ved utøvelse av kampsporten ettersom man får mer erfaring og innsikt i sporten. Men selv om nytteverdien av klær, utstyr og musikk blir tydeligere så symboliserer også dette hvem man ønsker å fremstå som gjennom en `riktig fasade` som viser at man er med på opptredenene. Som igjen symboliser tilhørighet til miljøet og dens livsstil. Som Harry tidligere var inne på *«(...) det går jo litt på kred det og da, at du kanskje kommer i en MMA shorts etter hvert når du har begynt å bli litt god (...) at du stikker å kjøper deg en MMA shorts når du faktisk, eh.. når du har trent et par måneder så vil du komme i en MMA shorts ikke sant.»* Intervjuer: *«Det var jo sikkert litt moro første gang man tokk på seg MMA shortsen?»* Harry: *«Ikke sant! Og du har rashgarden¹⁶ og putter i tannbeskytteren, det gir jo deg sjøl en litt sånn god feeling ikke sant.»*

---

¹⁶ Rashguard: Tettsittende overdel som i forhold til MMA, jiu-jitsu, bryting og lignende kampsporter beskytter huden.

«(...) valg af morgenmadsprodukter, tøj, sportsgren, kunst, musik mv. – resultatet af dispositioner i habitus, og de kommer til at symbolisere agenternes sociale lighed med og forskel fra hinanden. Så gennem de smagspræferencer, der demonstreres i hverdagslivets forbrug, klassificerer folk sig selv.»(Lisanne Wilken, 2011 s.81)

Som Wilken forklarer så er smakspreferanser og symboler som symboliserer personers likhet med hverandre tilknyttet disposisjoner i habitus. Der man ønsker å gi uttrykk for sin tilhørighet gjennom å symbolisere sosial likhet. Men de fleste informantene baserte sine smakspreferanser med praktiske begrunnelser i istedenfor estetiske og symbolske verdier tilknyttet valg av klær og musikk.¹⁷ Jeg mener at dette kan forklares på bakgrunn av to grunner. For det første så er det kanskje ikke «riktig» å si at «jeg bryr meg om det estetiske» i et miljø som dette. I tillegg så er habitus også disposisjoner som i stor grad er glemt eller fortrent i tillæringsprosessen.(Lisanne Wilken, 2011) Det vil si at smakspreferanser er der, men tas for gitt, nettopp fordi det er en del av habitus som har blitt innleiret hos personer over tid.

Octagonet som er arenaen hvor MMA kamper forgår er et annet eksempel med symbolsk verdi som baserer seg på praktiske hensyn. Octagonet kan minne om et bur med dens nettingvegger og en kan raskt forestille seg at det ikke noen vei ut eller tilbake som når gladiatorer kjempet i sin tid. Det gjør helt klart inntrykk på utøvere som John forklarer *«Den frykten for å gå inn i et bur er nok større enn å gå inn i en boksering. Man kan jo diskutere om det er farligere en boksing for eksempel: dem sier jo at boksing er verre på grunn av at du kun treffer hode mens i MMA så sprer du skadene over hele kroppen. Men den frykten bare av å gå inn i et bur, det er liksom lagt litt til rette for at det skal være litt skummelt og da.»* For Octagonet er det også en praktisk forklaring på hvorfor MMA benytter «buret» som plattform for kamper. Det er designet for å beskytte utøverne slik at dem ikke faller ut av ringen. (Nettingvegger) Og for å gjøre det mest mulig rettferdig for utøvere med forskjellige bakgrunner. Siden boksing har en firkantet ring og bryting har en sirkel så er «buret» en mellomting med sine åtte vide vinkler. (UFC, 2016) Dette kan kanskje også sees i sammenheng med tv-produsentenes sans for det spektakulære.¹⁸

Fysiske og objektifiserte symboler i feltet som klær og utstyr kan etter min erfaring med tiden forklares i hovedsak til deres verdi i praksis, og med økt innsikt og forståelse av sporten så blir symbolene mer eller mindre en selvfølge i feltet. Der nye medlemmer går fra å være tilskuere

---

¹⁷ Kun Harry som kommer innom klær og utstyrs verdi utover demmes praktiske verdi.

¹⁸ En finner klare indikasjoner på dette, men kildene er svake og blir noe spekulativte.

til opptredende, og gjentatte opptreder fører til en habitus som etter hvert gjør at symbolenes tas for gitt. Der symbolenes verdi i større grad knyttes til deres verdi i praksis og får mindre verdi som fasade. Men selv om symbolene mer eller mindre blir en selvfølge gjennom symbolers verdi i praksis så blir ikke symbolene mindre virkningsfulle. Tvert imot så er symbolene med på å bekrefte og er en stadig påminnelse for utøvere at MMA er «ekte».¹⁹ Det kommer også til uttrykk når jeg senere vi presentere hvordan utøvere opplever å delta i konkurranse feltet.

5.2.2 Feltets symboler når man opptrer i dagliglivet

Generelt sett så beskrives det å bruke MMA merkevarer til daglig utenfor treninger som «Harry». Der man enten skal late som eller vise at man driver med MMA, som Tom sa: «(...) *da sender du på en måte signaler om at jeg er en fighter (...)*» Det er også en del meninger om personer som ikke driver med MMA som går med merkevarer som relaterer seg til sporten. André forklarer det slik: «*Folk går jo med Tapout klær²⁰ og masse kjente MMA klær uten å ha vært på en MMA trening. Det er jo greit nok det, folk går jo med fotball drakter å ikke spiller fotball liksom, så jeg skjønner det jo. Men på en måte så tror jeg folk gjør det litt mer for å få litt status.*» (Tilgjort stemme) «*Shit han har MMA klær liksom, han er sikkert god til å sloss` ikke sant.*» John forklarer at dette er noe som har endret seg med tiden «*Det var nok mer viktig for meg i starten, gikk i litt klær for å vise at jeg trente i starten, men da var det litt kult å gå med Tapout klær da, i 2006 og 2007 og sånn. Ingen visste hva det var, bortsett fra de som trente MMA, så når du så en annen person med klærna så `Eeey` så visste du at en annen person dreiv med det. Men i dag så er det sånn at hvis du går med kampsport klær så ser alle på deg som et asshole, så i dag så prøver jeg å unngå å gå med veldig mye kampsport klær på gata, De kampsport klærna jeg bruker er på mata, og de prøver jeg å ha en funksjon bak istedenfor utseende. Så det har blitt mindre og mindre riktig med åra. Og det er litt på grunn av det at det har blir mer og mer harry å gå med utenom trenings-miljøet da.»*

På bakgrunn av min erfaring i feltet og empiri som presentert så distanserer MMA utøvere seg fra tydelige objektifiserte symboler som klær som kan symbolisere interesse eller deltakelse i MMA når dem opptrer utenfor MMA feltet. Det er nokså interessant i forhold til informanters

---

¹⁹ Ekte i den forstand at det praktisk tilrettelagt for å utøve felt spesifikke teknikker, som er designet for å sette en mostander så effektiv som mulig ut av spill. I feltet så er det gitt at deltagelse i sparring og konkurranser impliserer utøvelse av vold.

²⁰ «Tapout» er et anerkjent merkevare for MMA og andre kampsporter.

uttalelser om hvorfor dem tror personer begynner med MMA. Der flere av informantene forklarer at dem tror mange begynner fordi det er kult å kunne si at man holder på med MMA. Johns forklaring på at det har blitt mindre og mindre riktig å bruke MMA merkevarer i samfunnet med tiden treffer merkverdig i forhold til informantenes uttalelser om at MMA sin status i samfunnet og media er i en slags prosess, der media og aviser har gått fra å kun vise blodige bilder til nå å bli mer informativ gjennom forklaringer og informasjonsskriv om hva MMA faktisk er. Det kan se ut som at jo mer forståelse og jo mer informert samfunnet er om kampsporten jo mindre `riktig` har det blitt å bruke symboler som relaterer seg til sporten i samfunnet. Det er naturlig å tenke at samfunnets normer og verdier ikke samsvarer med feltets verdier og normer, og at dette vil påvirke personers valg av fasade utenfor miljøet. Som Goffman forklarer: *«En persons opptreden i et fasade område kan beskrives som et forsøk på å gi inntrykk av at hans virksomhet innen område opprettholder og innebefatter vise normer»* (Goffman, 1992 s.93) Føler her det også er på sin plass å presisere at studien ser kun på hva informanter fra MMA feltet mener om bekledning og tar ikke stilling til hva andre mener om dette utover min egen etnografi. For eksempel så skjønnte ikke kjæresten min hvorfor jeg i all verden ikke ville bruke MMA shortsene når jeg skulle på treningssentret, hun mente det bare var kult. Det endte kort fortalt med min trofaste Adidas shorts.

5.2.3 Kroppslige symboler

Jeg vil her se nærmere på hvilke fysiske kjennetegn som oppstår som følge av deltagelse med MMA.

Da jeg spurte informantene om det finnes noen fysiske kjennetegn for en erfaren MMA utøver så gikk «blomkål ører»²¹ mest igjen. Tommy forklarte *«Ja ofte kan de ha blomkål ører. De ser jo sikkert sterke ut da, ikke veldig muskuløse men bare sunne og sterke egentlig.»* Andre´ er litt mer utdypende når han forklarer: *«At de har en helt annen sjøl sikkerhet en andre folk har, det syntes i hvert fall jeg. Også ser du jo om de har vært på trenings senteret før eller ikke (sier han leende), du ser jo at de er godt trena. Også er det selvfølgelig noen som har «blomkål ører», det er jo noe som brytere får da.»* Utover det informantene har forklart så kan jeg selv si at jeg hadde utallige blåmerker over hele kroppen, noen blåveiser i ny og ne, en hoven leppe, og

---

²¹ Blomkålører: Noe brytere ofte får: Blomkåløre, misdannet øre. Ved skader forårsaket av gjentatt vold mot det ytre øre, svulmer huden og underhuden i øret opp på grunn av at underhudsblødninger omdannes til brus og bindevev. (Winter, 2009)

misfarget nese ved noen anledninger. Jeg fant ut at blåmerkene kom mest fra bryte delen, når man med solide grep dro og sleit i hverandre. Disse merket jeg lite til, nesen var det verre med, den var både misfarget og hoven ved flere anledninger. Det var irriterende og ikke spesielt godt. Arbeidsgiveren min på den tiden var ikke spesielt imponert, det var forså vidt ikke kjæresten min heller, men jeg må innrømme at det til tider også føltet godt. Det var en slags bekreftelse på at jeg deltok fullverdig i MMA miljøet og blåmerkene ble en del av identiteten min og var en bekreftelse på at min erfaring og opplevelse i feltet var `ekte`.

Feltnotat fra 27.09.14: (Lørdag, første gang jeg deltar aktivt på en «Lørdagstrening»). Det var mange der jeg aldri har sett tidligere, det var nok med på å gjøre meg ekstra spent. Jeg varmet opp halvhjertet og merket at jeg hadde en del blick på meg. Jeg tenkte at jeg ikke skulle virke for seriøs. Har ikke lyst til å virke noe bedre enn det jeg faktisk er, jeg vet jo hvordan disse gutta trener. Mens jeg varmer opp med hode fullt av lignende tanker, så kommer John bort og spør om vi ikke skal sparre. Jeg var spent, skvetten og det endte enkelt og greit med litt juling. Jeg fortsatte å sparre mot andre deltagere og spenningen ga seg litt etterhvert. Da jeg senere sparret mot John gikk det endel bedre, jeg klarte å holde følge med han, men så satt han opp tempoet mot slutten, jeg ble totalt overskjørt. Fikk en følelse av at han merket at jeg var litt vel fornøyd med å mestre nivået han satte i starten. På veg hjem fra treningen følte jeg meg sliten og sår, jeg satt i bilen og dyttet speilet slik at jeg så meg selv. Jepp, noen merker og et blått øye. Videre ser jeg et smil jeg ikke klarte å bli kvitt, jeg følte meg utrolig teit.

Som nevnt så var det en slags bekreftelse på at jeg deltok fullverdig i miljøet, Green (2011) med sin artikkel går nærmere inn på dette: «*Pain makes the experience real. If there is blood, if skin and muscle are bruised, if bones are bent, if ligaments are stretched, something must be occurring*»(Green, 2011 s. 384)

5.3 Kapitalformer og habitus i feltet

5.3.1 Tåle å få en hard en på kjeften

For å se nærmere på kapitalene og habitus i feltet så mener jeg det er hensiktsmessig å først se nærmere på hva som skal til og hvorfor man trenger disse kapitalene, og på den måten få en forståelse for hensikten til kapitalene og dermed en forståelse for hvordan habitus i feltet formes. Selv om både André og John tidligere har forklart at alle har en mulighet til å bli gode i MMA, så kreves det åpenbart en del av personer som velger å drive med MMA. Da jeg spurte informantene om hva dem mener er det viktigste for å lykkes og trives med MMA? Så var dem som hadde et til tre års erfaring opptatt av holdninger som *«å være deg selv», «ha tålmodighet»* og som Marius sier *«(...) vite at dette faktisk er en seriøs sport, også ha en god gym med folk som er seriøse, og er der for sporten sin del, det er viktig!»* De med lengere erfaring var noe mer detaljerte. André forklarte *«Ha det gøy, du må like å bli litt sliten i ny og ned. Tåle å få en hard en på kjeften i ny og ned, det skjer jo selvfølgelig, vi trener jo i kontrollerte forhold men det skjer jo.»* John fokuserer mer på det å aldri gi seg. *«Uansett hvor dårlig utgangspunkt du har så kan du komme langt om du bare aldri gir deg. Det er det dere drivet i seg til å aldri gi seg som er det viktigste spør du meg da.»*

Når informantene svarte på hva som kjennetegner en god MMA utøver så gikk det igjen det er viktig at man er god både på bakken og stående. Som Andre forklarer *«Hvis du kommer med bryte bakgrunn og aldri har boksa før så syntes jeg at den personen må kunne forsvare seg mot boksing Og det samme for en bokser som kommer til MMA, at han for eksempel kan forvare take-downs da.»*

Når jeg snudde det på hode og spurte informantene om hva som kjennetegner en dårlig utøver? Så svarer dem med minst erfaring med fokus på den tekniske delen, som Tommy sier *«En som er ensidig, som kjører litt samme teknikk hele tida og ikke tenker på å utfordre seg sjøl.»* Mens André som har mer erfaring er mer fokuserer på holdninger *«En som er arrogant og for eksempel ikke gidder å hilse på motstanderen sin og ikke gidder å prate med han etter kampen, før kampen»* videre forklarer han *«Dårlige holdninger for gymet utad, på byen i helgene, det er jo veldig mange av de og det er selvfølgelig en dårlig utøver»*

I MMA så kreves det ganske mye av utøverne i forhold til de tekniske aspektene ved sporten, og som det går igjen ved svarene så er det viktig at man opparbeider seg et bredt repertoar for

å håndtere situasjoner som oppstår både på bakken og stående i MMA. Man kan si at man må ha akkumulert en viss mengde MMA kapital som tar for seg teknikker både stående og på bakken²² for å kunne fullverdig ta del i de `praktiske spillene` og dermed ha mulighet til å bli ansett som en «god MMA utøver» i feltet. I tillegg må man kunne håndtere smerte som Andre forklarte` som impliserer at man må ha disiplin nok til å tolerere en viss smerte, og med det opprettholde en fasade som er akseptert i feltet/område.(Goffman, 1992) Men hvor mye tid og ressurser må man investere for å bli god både på bakken og stående?

Som forklart i metode kapitlet så følte jeg måtte bruke svært mye ressurser og tid på å komme på et akseptabelt nivå både fysisk og teknisk i MMA som gjorde at jeg fikk tilgang til de forskjellige treningene og dermed mer tilgang på miljøet. I min periode med etnografisk feltarbeid hadde jeg en periode der jeg trente fem til seks dager i uka og gjerne to ganger om dagen. Av disse treningene så var tre til fire treninger organiserte MMA treninger hos Tordenskjold MMA klubb, to til tre ganger på det lokale treningssentret. I tillegg jogget jeg de dagene jeg hadde mulighet. All trening var skreddersydd for å håndtere de fysiske forutsetningene til MMA, bla annet gjennom å ha 5 min «høy puls» intervaller i det jeg beskriver som jogging. Denne perioden ga meg en indikasjon på at MMA utøvere bruker veldig mye ressurser og tid på å jobbe opp kroppslig kapital som er relevant for MMA. Under min oppvekst har jeg alltid ansett meg selv som aktiv innen idrett og fysisk aktivitet, gjennom deltakelse i fotball, håndball, volleyball noe kampsport og egentrening. Jeg har trent med fotballspillere på høyt nivå (helt til landslags nivå), friidretts utøver som er med på aldersbestemte landslagssamlinger og da sammen med utdannelsen min så føler jeg at jeg har opparbeidet meg endel kunnskap om trening på toppnivå. Men jeg kan si at jeg aldri før har opplevd en gjeng som trener like mye. (Da sikter jeg hovedsakelig til dem som går kamper) For meg føltes det nesten surrealistisk hvor mye dem trente, tatt i betraktning at ingen av dem jeg møtte i miljøet var profesjonelle i den forstand at ingen tjente noe nevneverdig med økonomisk kapital på MMA. Da jeg spurte informantene om hvor ofte og hvordan dem trener i forbindelse med MMA fikk jeg varierende svar som naturlig nok reflekterer den enkeltes posisjon og ambisjoner i miljøet. Den som trente minst var Tommy «*Tre ganger i uka, kun organisert MMA trening.*» Dem som trener mest er dem som forbereder seg til kamp. Marius forklarer: «*Mot en kamp blir*

---

²² Feltets legetime kapitaler (Lisanne Wilken, 2011s. 65), eller mer presist i dette tilfellet: MMA kapitalens legetime teknikker.

det gjerne to økter to ganger i uka og en økt 5 ganger da» John var inne på hvorfor når han forklarte *«Har jeg kamp så tar jeg det veldig alvorlig, det er jo mye som står på spill, blant annet helsa mi, så hvis jeg kommer inn uforberedt så kan du få så juling at du går annerledes resten av livet eller ser annerledes ut i ansiktet resten av livet.»* Som John forklarer så er det ikke bare ære og heder som står på spill når man går kamper, men også ens helse. Dette fører til at man også har en ganske stor variasjon på utøverens nivå i miljøet på videregående parti. Marius mener at dette også fører til en slags indre kjerne som han beskriver *«(...) det blir jo en indre kjerne i forhold til oss som er aktive konkurrerende (...) «Vi har jo et annet ide med en de som er der for kondisjonen eller lære teknikker og andre årsaker da.»* Når han videre forklarer om en slik indre kjerne så forklarer han *«Alle vet hva mange er igjennom før en kamp og etter en kamp og sånt noe. Man kan se på hverandre om man er litt nede eller oppe da».*

5.3.2 Ta i så han kjenner det!

Jeg vil her se på hvordan man tilegner seg MMA kapital i feltet. For å finne ut hva informantene la vekt på under treningene spurte jeg informantene om dem kunne fortelle om en skikkelig god trenings økt. For de to med minst erfaring var det fysiske viktigste, som Tom sa *«Når jeg har fått kjørt meg skikkelig ned i kjelleren, når jeg er skikkelig sliten. Jeg hater jo det selvfølgelig der og da for jeg strever jo med å holde det gåans. Men etterpå så er det veldig deilig»* Informantene som er i midten av denne stigen av erfaring var mer fokusert på de tekniske aspektene ved treningen. Med teknikk treningen så er det viktig at man trener teknikkene slik at dem «sitter» som Marius forklarer: *«Viktig med mye repetisjon på teknikkene dem må sitte i deg så du klarer å gjøre dem når du er sliten og når du er rysta.»* De to mest erfarne syntes sparring er viktigst som André sier: *«(...) også mye sparring. Sparring er det viktigste, det er jo det som er moro.»* Ettersom kapital blir jobbet opp så kan det virke som at man blir mer bevisst på at det trenes på en måte som gjør at teknikkene sitter, som Marius forklarte. Mens for de de med mest erfarne gjerne vil sparre, der kan dem få en bekreftelse på om teknikkene sitter eller ikke. Altså bekreftelse på om deres «MMA-kapital» er verdifull eller ikke gjennom å teste dem ut i simulert kamp. At det i feltet er mye fokus på at teknikkene skal fungere i praksis fikk jeg erfare flere ganger.

Feltnotat fra 22.10.14 Vi hadde grappling trening og skulle lære en ny teknikk, treneren viste og forklarte teknikken tre ganger mens medlemmene gikk rundt og fikk sett teknikken fra forskjellige vinkler. Meg og Tom gikk sammen og begynte å trene på teknikken som treneren viste oss, teknikken gikk ut på å låse armen til motstanderen slik at han måtte «tappe». «*Men vær forsiktig, ikke dra til. Ingen vits å bli skadet på trening*» ropte treneren ut. Vi byttet på å gjøre teknikken på hverandre annenhver gang. Når jeg fikk øye på at treneren nærmet seg oss så passet jeg på å være ekstra påpasselig og forsiktig med utførelsen av teknikken. Han kom nærmere og sa: «*Du gjør det riktig men, han kjenner ingenting. Vent litt*» Så ropte han ut: «*Folkens! Stopp opp litt! Det er bra og greit at vi er forsiktige, men vi må ta i så motstanderen kjenner det. Det jeg mente er, ikke rykk til eller noe sånt! Det er viktig at vi tar i litt sånn at han andre får kjent på hvordan teknikken fungerer, man lærer mye av det også. Da får begge kjent at teknikken fungerer skikkelig.*»

Som forklart så går det igjen at teknikkene skal fungere i praksis på treningene, dette ga utslag i forhold til nybegynnerens opptreder. Feltnotatene mine fra nybegynner partiet er fulle av beskrivelser som henviser til en nesten høytidelig oppførsel fra nybegynnere, der nybegynnere oppførte seg mer eller mindre `eksemplarisk` i forhold til at dem lystret alt treneren kom med.

Feltnotat fra 22.10.14 (Avslutting på treningen) «*I dag skal jeg presentere noen rare uttøyinger, jeg vet det ser mongo ut men det fungerer!*» (...) Mens han forklarte viste han hvordan det ble utført, entusiastisk som han var. Man kunne høre på stemmen hans at strevet med å snakke mens han viste uttøyingsteknikken. «*Første øvelse: start sittende, len dere bakover mens dere fører bena og føttene over kroppen slik at man ligger på skuldra og nakken, så trekker dere knærne ned i bakken ved siden av hode.*» «*Jeg sverger asså, det Yoga greiene, det fungerer! Det er en grunn til at de aldri sliter med slitasje skader.*» Alle som var tilstede på treningen prøvde så godt de kunne på å utføre øvelsen uten å gjøre noe ut av seg.

Når jeg nå ser tilbake mens jeg skriver feltnotatene så kom jeg til å tenke på om dette ville gått for seg på samme måte hos et av fotball lagene jeg har vært medlem av. Jeg kan se for meg hvordan de gamle lagkameratene mine ville hatt rullet folet rundt i gresset, jeg hadde nok også vært en av dem. Hvis jeg i det hele tatt hadde deltatt, vanligvis så droppet jeg uttøyingen for å komme tidligere hjem. Men hvorfor var det slik? Jeg kunne føle at hele undervisningen handlet om å trene og kjenne på noe som fungerte i praksis, jeg hadde da heller ikke noen grunn til å ikke stole på det han viste selv om det så *helt fjernt ut*.

Jeg mener at dette førte til at nye medlemmer raskt fikk en sterk tro på verdien av undervisningen, som kan forklares med begrepet Illusio.

«Illusio er troen på, at feltets kamp er værd at kæmpe, at den er betydningsfuld og vigtig.» «(...) illusio – er betinget af habitus og relateret til agenternes praktiske sans. Illusioer således inkorporeret både i habitus og i felt.»(Lisanne Wilken, 2011 s.57)

5.3.3 Ikke se så jævlig sliten ut!

Jeg vil her se nærmere på opptrender som fører til en felt spesifikk habitus og hvordan sans for spillet i feltet utvikles.

I feltet benyttes et språk og en måte å snakke på som uttrykker maskulinitet og romantiserer verdier i feltet. Som det kommer fram i en del av etnografien som presentert så er det mye banneord og beskrivelser som uttrykker styrke, kraft og maskulinitet. I tillegg så blir ord som vikinger, slåssing, kriging, kjempe ofte benyttet i feltet, der man normaliserer og dyrker ord og begreper som assosierer seg til den fysiske naturen i MMA. John gjør dette når han i sitt intervju forklarer forskjellen på lekeslåssing og når vikinger slåss: *«(...) jeg kaller det nesten å leke slåss jeg, for det er jo med så strenge regler selv i en MMA kamp at du kan jo aldri bli skada sånn som du vill gjort hvis to vikinger slåss med steiner (...)* Et annet eksempel er når André forklarer hva som gir kred i feltet: *«Så har du også folk som ikke gjør det så bra da men er skikkelig krigere, bare jobber på hele tida samme faen å mye motstand de får da, det også er jo på en måte status, hvert fall for meg jeg syntes det er kult»* Denne maskuliniteten som rår i feltet fører til en spesifikk habitus som også reflekterer maskulinitet, denne maskuliniteten kommer ikke bare til uttrykk gjennom språk, men i feltet så trener man også bevist på det gjennom opptrender som skjuler utmattelse, redsel og svakheter. *«En viktig side ved sosialiseringprosessen – de opptredenens tilbøyelighet til å gi iakttagere et inntrykk som på forskjellige måter er idealisert.» (Goffman, 1992 s.37)* Dette skal selvfølgelig treneren ha en del av æren for når han løper rundt og galer ut *«DU GIR ALLDRIG OPP!»* En annen setning som ofte gikk igjen under treningene var: *«Kom igjen! Det er dette som skiller deg fra motstanderen!»* Denne formen for oppfordring til idealisering er motiverende og er med på å styrke idealiseringens rolle og maskulinitet i feltet. Mer spesifikt så trente vi også bevist på å opptre idealistisk.

Feltnotat fra 02.02.15: Under sirkeltreningen så roper treneren ut: *«Ikke se så jævlig slitene ut da, tenk på noe annet, lat som dere ikke er slitene»* Minner fra militæret dukker opp, treneren fortsetter: *«Det er viktig for de som har tenkt til å gå kamper å ikke se slitene ut»* *«Ikke gi motstanderen motivasjon gjennom å se slitene ut»* *«Dette er noe som krever trening, som alt annet vi trener på. Så fra nå av så ønsker jeg at dere skal tenke på dette hver gang vi har sirkel trening»*

Her trente vi bevist på idealisering med referanse til hvordan man hensiktsmessig opptrer i konkurranse feltet. Andre opptreder viste også en idealisering som ikke er like tydelig som når man direkte trener på det. Selv om trenere alltid stort sett var nøye på å si: *«vi skal være forsiktede»* og *«det er ikke farlig å si ifra om man mener at motstanderen er for hardhendt.»* Så ønsker man ikke å gi uttrykk for smerte på treningene. Hvis en er uheldig på sparringen og treffer motstanderen med rent treff og spør *«går det bra?»* Så får man så å si alltid *«jaja, det går bra»* som svar tilbake.

På bakgrunn av denne empirien så foreslår jeg opptreder i feltet som idealiserer hovedsak har tre formål: 1. Motivere og inspirere medlemmer på trening. 2. Forberede og klargjøre medlemmer til konkurranser. 3. Opprettholde en fasade som viser til riktig *opptreden* i feltet. *«Dette er en av de måtene en opptreden kan `sosialiseres` på, formes, tilpasses innsikt og forventninger i det samfunn hvor den fremføres.»(Goffman, 1992 s.37)*

Jeg mener at språket og disse opptrendene fører til en form for habitus som unngår å vise smerte, svakhet og redsel i feltet og som er knyttet mot utøverens posisjon i feltet. For eksempel så unngår man helst å si direkte *«vær forsiktig»*, spesielt hvis motstanderen hadde antatt lik eller mindre erfaring og mengde kapital i feltet. Men det kommer til uttrykk gjennom at man i stedet forklarer sin egen form, som en slags unnskyldning eller forklaring på hva motstanderen kan forvente. Dette kan beskrives som ritualer som er nødvendig for utøvere og gir en slags forsikring om at dem er på «samme side». Denne praten eller `ritualene` før sparring vil jeg beskrive som en måte å informere hverandre på, men også legger grunnlaget for videre prat og diskusjon om egen form og trening.

Feltnotat fra 04.02.15: Jeg skulle sparre mot Tom og følte meg kjempe sliten, *«Etter at jeg begynte med det nye programmet så føler jeg meg helt utkjørt, jeg kommer til å gå nokså rolig»* Tom svarte: *«Er ganske sliten selv, vi tar det pent»*

Det var her viktig for meg å få en bekreftelse for at Tom skjønte at jeg var sliten og kanskje ikke klar til å yte mitt beste. Da jeg spurte Harry under intervjuet så bekreftet han nettopp denne erfaringen «*Du vil at de skal vite at i dag er jeg ikke i slaget, i dag får du ikke 100% liksom.*» Etter hvert som man blir mer erfaren i feltet så blir man mer spesifikk i disse samtalene før sparringene, som igjen kan kobles til at man blir mer strategisk på hvordan man vil forvalte kapitalene for å få mest mulig ut av treningen.

«Strategibegrebet minder om, at mennesker altid har praktiske interesser i deres eget liv. Agenter vælger, handler, prioriterer og forsøger til hver en tid at få mest muligt ud af deres handlinger.» (Lisanne Wilken, 2011 s.67) hun referer til (Bourdieu 1994/1998:24)

Feltnotat fra 09.02.15: Jeg spurte Marius om vi skulle sparre, «*Jaja, det kan vi godt.*» «*I dag vil jeg gjerne prøve å ha flyt, og prøve å skifte posisjoner ofte så ikke kjemp så mye for å få en posisjon.*» «*Vi bytter på og gir hverandre muligheter underveis*» Jeg nikket ivrig, og svarte «*det passer meg kjempe bra.*» Svaret var egentlig ikke bevist, men jeg var glad for at Marius ga uttrykk for at han ikke ville kjempe om posisjonene, de hadde jeg tapt uansett. Jeg lærte kjempe mye ettersom jeg fikk prøvd og forsvart mange teknikker fra forskjellige posisjoner. Og Marius korrigerer teknikkene mine underveis.

Etter denne sparringen så uttrykte jeg nesten alltid for andre jeg skulle sparre med at jeg ønsket å sparre lett og på den måten få prøvd mange teknikker under sparringen. Altså var dette en opplevelse som endret min egen strategi samtidig som jeg lærte at dette var en akseptert måte å si «ta det med ro» på. Men min erfaring og empiri fra feltet tilsier også at så å si alle med mer kapital sørget for at dem alltid hadde et lite overtak eller ved at dem satt nybegynnere «på plass» gjennom å plutselig komme med spektakulær oppvisning av MMA kapital, det kunne ganske enkelt virke som at det var for å ta vare på sin posisjon i miljøet.

«De strukturer, som Bourdieu peger på, og som strukturerer handlinger i feltet, bliver således produceret og reproduceret af sociale agenter, der på baggrund af de dispositioner, habitus udstyrer dem med, handler strategisk.» (Lisanne Wilken, 2011s. 67)

5.3.4 Alle har et ego når det kommer til det å sloss

De aller ferskeste i feltet har enda ikke fått denne forståelsen for spillet, i starten opplevde jeg lite snakk før man begynte å sparre. For nybegynnere handler det om å «vinne» koste hva det koste vil, og dette går også utover bruken av teknikker. Dette fikk jeg tydelige bekreftelser på fra informantene når jeg spurte om spørsmål som omhandlet nybegynnere. Når jeg spurte informantene om nybegynnere oppfører seg på feil måte? så var det to ting som gikk igjen: Det er nybegynnere som oppfører seg på feil måte på treninger også er det de som begynner av feil grunner. John forklarte: *«Nybegynnere når dem skal trene med noen så klarer dem ikke å legge igjen stoltheten utafor gymet, man går så hardt at man ikke lærer noen ting. Skal man lære noe så må man kunne sparre løst sånn at man får prøvd ut teknikker»* Tom bekrefter også dette inntrykket når han forklarer *«De kan ofte ha det inntrykket at du skal slåss, du skal jo ikke slå alt du kan, det er jo bare en trening. Det lærer du ingenting av heller.»* Men disse feilene er noe som blir akseptert på grunn av at det er godt kjent, og er en prosess de aller fleste har vært igjennom, dette kommer tydelig fram når jeg spurte informantene om dem gjorde noen feil som nybegynner. Alle informantene svarte at dem hadde gjort feil som nybegynner, det som gikk mest igjen at man som nybegynner bruker for mye energi og for lite teknikk. Som Tommy forklarte *«Ja, man brukte jo alt for mye energi kontra teknikk, det er vel det man har lært mest av opp igjennom kanskje. (...)»* *«Spare på krefter og muskler rett å slett.»* Marius mener at dette er på grunn av at *«Alle har et ego når det kommer til det å slåss»* John forklarer det med at *«man sparrer for mye før man egentlig har trent på ting»* Da jeg videre spurte om dem legger merke til forskjell på nybegynnere og erfarne utøvere. Så fortsatte det med at nybegynnere bruker mye kraft og mindre teknikk en dem med mer erfaring. Som Tommy sier: *«Ja, det går på det med tålmodighet og teknikk. De erfarne bruker svært lite krefter, men veldig mye teknikk, får de ikke det til med den ene teknikken så går de rett på den andre. De spiller mere spillet. Det er vel den største forskjellen.»* Nesten så Bourdieu ville sagt det selv så forklarer Tommy at med mer opparbeidet kapital og erfaring i feltet så får man en større sans for spillet og benytter opparbeidet kapital mer fornuftig. John forklarer at man også ser dette i grappling konkurranser der man deler opp klasser etter erfaring *«(...) i advanced konkurransene så går folk mye lettere, og mye mer teknisk mens i beginners konkurranser, der går det en arm og et bein, for folk kaster hverandre veggimellom, det er liv og død og alt mulig. Veldig lite teknikk og veldig mye styrke.»* André kommer også inn på hvordan erfaring også viser seg etter hvordan og hvorfor man opptrer strategisk i feltet. *«Ja jeg har vertfall inntrykk av at erfarne kampsport utøvere er veldig*

selv-disiplinert de har rutine på det meste de gjør, de vier jo egentlig livet sitt til det de driver med og planlegger alt deretter. En nybegynner gjør kanskje ikke det på samme måte, det tar litt tid i hvert fall før han er på det nivået da. Det tar vel noen år med trening å få bestemt seg hva en vil». Marius forklarer noe lignende da jeg spurte han om: «Når du selv var nybegynner oppførte du deg på noen måter som du ikke gjør i dag?» Marius: «Nei, det tror jeg og håper jeg ikke. Kanskje blitt litt roligere når jeg går nå. Sette seg små mål på hva du skal gjøre. Det er mer systematisk nå en det det var før liksom.» Som André var inne på tidligere om at erfarne utøvere er mer systematiske så bekrefter Marius at han har nettopp blitt det.

Som André forklarte så har eller får ofte erfarne medlemmer en habitus som viser at dem forvalter kapitalene systematisk og utvikler en egen strategi for å få mest mulig ut av treningen. Som nevnt tidligere så snakket man mye om egen form på treningene men når man fikk tid så snakket man også mye om strategier i forhold til trening og kosthold. Mye mer enn jeg hadde opplevd i andre idretts felt tidligere. På bakgrunn av dette spurte jeg informantene: «*Mine observasjoner tilsier at MMA utøvere snakker mye om egen form og hvordan dem føler seg, (både negativ og positivt) hva tror du kan være grunnen til dette? (Gjorde dette selv)*»

André forklarte: «*En av grunnene er nok det å utveksle kunnskap og se tilbake på om ting de har gjort tidligere denne uka har funka bra, fått bedre form eller dårligere form.*» Intervjuer: «*Nå ble det stilt (spørsmålet) litt sånn at `sånn er det` men føler du at det er sånn?*» André: «*Ja, ja det er det, jeg tror at jeg ikke snakker så mye om meg sjøl (sier han leende) Men veldig mange andre gjør det. Ja asså du får jo høre hva folk har gjort og hva de har spist hele sin forrige uke, sånt noe vet jeg liksom, hva kamerater spiser (ler høylytt)*». Intervjuer: «*Kan det være på grunn av investering av tid og hva folk legger i det?*» André: «*Ja det er nok litt det og kanskje litt av det bekræftelses behovet da, vite at det de gjør funker også. Spiser du for helt rent en uke da og det funker dritt bra, så forteller du det `nå har jeg gjort det og det og det har fungert dritt bra`.*» John bekrefter dette når han svarer: «*Man må jo ha litt fokus på det for at resultatene på matta de er jo direkte kobla sammen med både kosthold og egentrening ved siden av. Du vil jo helst edge det du gjorde i fjor og da må du prøve å forandre på ting da. jeg er jo en av de geeksa som trener masse ved siden av og følger ofte en diet da. Så jeg er vel et perfekt eksempel på det der.*»

Jeg startet her med å påstå at nybegynnere vil «vinne» koste hva det koste vil, dette forandrer seg sakte men sikkert ettersom kapitalene blir tydeligere og habitus formes. Dette er med på å danne en sans for spillet og en følelse for hvilke «kamper» som er viktige i feltet. Fokset går fra

styrke til teknikk, og man kan si at man lærer å se lenger frem i tid, og heller prøver å «vinne» på sikt. Når utøvere har jobbet opp mer kapital og erfaring i feltet så ser man gjerne en habitus eller opptrender som viser til tydelige strategier for å tilegne ny kapital og forvalte opparbeidet kapital.

5.3.5 Når man opptrer feil

Som jeg har vært inne på så er nybegynnere dem som er mest utsatt for å opptre feil, dette gjelder ikke bare i feltet, men også utenfor feltet.

Hos denne klubben la jeg selv aldri merke til eller fikk høre at noen hadde deltatt i slåsskamper eller brukt MMA utenfor feltet.

Feltnotat fra 27.08.14 (Andre trening): Etter oppvarmingen samlet treneren oss: *«Første dag glemte jeg dette, sikkert fordi jeg var så fornøyd med å se så mange kjekke nye som har lyst til å trene med oss». «Men jeg skal ta opp noe viktig! Jeg vil ikke høre om noe som helst slåssing på byen, det har hendt at vi har fått medlemmer her og hørt at dem har vært innblandet i bråk, de har blitt utestengt på flekken. Slikt kan vi bare ikke bli assosiert med her, det er viktig at vi oppfører oss som gode ambassadører for sporten og klubben. Det er en ting, men vær så snill å ikke test ut teknikkene dere lærer her på kamerater hjemme, jeg har fått høre om flere historier fra guttevorpsiel der man skal leke sloss eller vise teknikker som ender på legevakta. Ta dem med hit hvis dere skal vise! Her er vi åpne for alle så lenge dem følger de få reglene vi har her.»*

Det kommer tydelig fram at klubben har erfaring med slike episoder og ønsker å unngå dette i fremtiden, noe også informantene gir uttrykk for. Informantene mener at noen/mange begynner av feil grunner. Som André sa *«Det er veldig mange som kommer hit for å lære seg å sloss på byen for å bruke det på utsiden av det stedet her. Men de holder som regel ikke så lenge ut, de forsvinner ganske fort og hvis de er her så blir de i alle fall utestengt»* Og som Harry forklarte: *«Det hender det kommer noen som skal lære seg noen triks for å sloss på byen, det merker man fort. Men de holder ikke lenge. Det er for krevende trening hvis du ikke har andre motivasjoner.»* Som André var inne på så mener også Harry at dem som vil bruke det dem lærer til «å sloss på byen» ikke holder ut lenge. Både André og Harry mener på sett og vis at personer som har feil intensjoner og ikke følger overordnede spille regler til klubben, vil automatisk bli ekskludert på grunn av feltets krevende trening. Altså en `Doxa` som sørger for at medlemmene følger og retter seg etter klubbens overordnede spilleregler.

«Doxa er den grunnleggende "sandhed", som den socialeorden bygger på, og som både er inkorporeret og eksternaliseret. Doxa er både styrende for de positioner, som agenterne har, de meninger, de kan give udtryk for, og de beslutninger de kan træffe. Doxa er således både relateret til muligheder og begrænsninger»(Lisanne Wilken, 2011) som her referer til (Bourdieu 1997/2000: 1985).

Som vist til flere ganger så er nybegynnere utsatt for å opptre feil både i og utenfor feltet. Tom mener også at mer erfarne utøvere kan være for hardhendte på treningene: *«(...) det å være alt for hard på sparre øvelser. Særlig mot nybegynnere. Er du erfaren så skal du ikke banke opp en nybegynner for å vise at du kan tan»* Som Tom forklarte så hendte det at mer erfarne utøverne også kan bli for hardhendte, dette opplevde jeg selv fra tid til annen, men igjen så var dette etter mine observasjoner og erfaringer mest koblet til nybegynner treninger da nye medlemmer gjorde forsøk på å befeste sin posisjon innenfor dette «laget».²³ For eksempel så hendte det at nybegynnere hadde bakgrunn fra boksing eller andre kampsporter og «tok i» da dem fikk mulighet.

Feltnotat fra 15.09.14: Tom kom bort til meg da vi hadde sparring *«Se på han der, hva driver han med?»* Jeg: *«Hva mener du?»* Tom: *«Han knaller jo til så fort han får mulighet»* Treneren fikk øye på det og spurte høyt *«Hva driver du med?»* Han svarte med at han gjør som han ble fortalt. *«Nei det gjør du ikke, jeg sa at vi skal være forsiktige»* *«Hør her, vi trener på teknikker det er ikke noe poeng i å slå hardt, vi må ta vare på hverandre»*. Så fortsatte han med et skjevt smil *«Og stol på meg (navnet til utøveren) det kommer fort en dag da den boksingen ikke holder mål»*

Selv om det oppsto lignende situasjoner så ble slike holdninger mer eller mindre innprentet hos nybegynnerne.

Feltnotat fra 22.09.14: Første dag vi var blandet med videregående, vi var samlet i garderoben så sier Tom: *«Husker at jeg ble med på boksing, første treninga sparret jeg og fikk grise juling»,* sa han og gliste bredt. Alle i rommet humret og ristet på hode. *«Det er jo høll i hode, det hjelper ikke en dritt»* svarte en av personene i garderoben. En annen fortsatte: *«Ja hva skal det være godt for? Man blir i alle fall ikke bedre av det!»*

---

²³ Jeg mener det er hensiktsmessig å referere til nybegynnere med Goffmans begrep lag, der nybegynnere er et eget lag.

Ettersom utøverne fikk en større forståelse for spillet og strategiene til klubben så var dem ivrige etter å uttrykke sin forståelse og enighet. Og dermed en enighet om klubbens `doxa`. Dette kan kanskje oppfattes som at man tar avstand fra maskulinitet til fordel for en felles strategi som klubben innprenter i medlemmene. Men jeg vil heller påstå at i feltet så verdsetter man det som fungerer i praksis, og at denne praksisen som bli oppfattet som «ekte» er i seg selv maskulint, som igjen kan knyttes til begrepet `Illusio`.

«Ligesom doxa medierer illusio mellem habitus og felt. Overbevisningen om feltkampenes vigtighed – illusio – er betinget af habitus og relateret til agenternes praktiske sans. Illusio er således inkorporeret både i habitus og i felt.» (Lisanne Wilken, 2011 s.57)

Marius mener kanskje at vektkutt delen er et tabu «*Det er egentlig et tabu men folk er veldig åpne på det, det er jo sånn gamet er*» Som Marius forklarte så er man veldig åpne på det i feltet, noe jeg også hadde observert i feltet som da John forklarte på trening:

Feltnotat fra 03.11.14: En jente spør: «*Er det ikke farlig å droppe så mye i vekt?*» Flere av de mer erfarne ser på hverandre før John tar ordet: «*Ja det spørs jo, hvor mye man må ned i vekt og så videre. Jeg går ofte ned 12-13 kg på to uker.*» En annen kommenterer: «*Haha det er i alle fall faen ikke sundt.*» John: «*Nei faen den ene gangen fikk jeg vondt i nyrene å greier. Nei nei, det er jo ikke bra.*» John fortsetter «*Sist gang så sleit jeg noe jævlig, følte meg helt jævlig før kampen. Må ærlig innrømme at jeg lurte på hvordan i helvete dette skulle gå.*»

John tror også at noen ser på det å være nervøs som et tabu, men presiserer: «*For meg så er det ikke et tabu, hvis jeg er nervøs så sier jeg det rett ut. `Faen nå er jeg nervøs` jeg syntes at det skal man kunne prate om*». Han forklarer videre at «*Hva som skjer på mattene eller på bakrommene på klubbene eller bak kampstevnet, det blir ofte ikke prata om utafør da. Hvis noen er så nervøse at dem skulle begynne å grine eller et eller annet, og det skjer.* John referer ganske tydelig til konkurranser når han her snakker om nervøsitet, jeg mener at det viktig å poengtere fordi jeg mener at utøvere som har så mye kapital og har en så befestet posisjon i miljøet kan ta for gitt at for eksempel nybegynnere kan bli nervøse på treninger. Og at på treninger så er det mindre rom for å vise nervøsitet og svakhet. Mens i konkurranse feltet så er det så mye på spill at det lett kan forestilles at man er nervøs. Dette ble også fra tid til annen også et samtale emne på treningen

Feltnotat fra 16.02.15 Person: «Jeg er så spent før denne kampen, jeg er redd for å tape»
Treneren svarer: «Alle føler det sånn innimellom, det er helt normalt.» Person: «Men jeg føler dette er så viktig, jeg var ingenting før jeg begynte med MMA.» «Nå er det mange som ser opp til meg liksom» John svarer «Som han sa er det normalt, og om du skulle tape så gjør ikke det noe, det skjer alle. Så kommer dem tilbake, og alt er som det var før. Bare konsentrer deg om å gjøre det best mulig, mer kan du ikke. Prøv å bare fokuser på deg selv og hvordan du på best mulig måte kan forberede deg. Vi er her og skal hjelpe deg så mye du trenger»

Denne samtalen ga meg en indikasjon på at slike samtaler forgår nokså ofte i miljøet opp mot kamper, både John og treneren virket klare i sine svar på en slik måte som jeg mener kan vise til at dem er forberedt på slike samtaler. Og for meg virket derfor ikke dette som noe direkte tabu, men heller en forståelse og anerkjennelse i miljøet på hvor mye utøvere setter som innsats når man deltar i konkurranse feltet.

5.3.6 Fra Nybegynner til kamp utøver

Jeg vil her gjøre et forsøk på å forklare den sosiale strukturen i feltet. Der jeg først tar for meg den sosiale strukturen ut fra oppdelinger i feltet på bakgrunn av praktiske årsaker og feltspesifikk kapital som er objektifisert, som kan forklare hvordan mengde av MMA kapital påvirker den sosiale strukturen opp til et visst nivå. Videre vil jeg vise til hvordan spillene og kampene om MMA kapital og opparbeidet symbolsk kapital påvirker status og posisjon i miljøet.

Kampsporter som for eksempel karate og jiu-jitsu har veldig ofte en tydelig sosial struktur gjennom objektifisering av felt spesifikk kapital som viser til mengde kapital gjennom beltegraderinger. Beltegraderinger viser tydelig hvor din posisjon er i den spesifikke sosiale strukturen gjennom forskjellige farger på belte. Etter mine erfaringer i MMA så varierer denne praksisen fra klubb til klubb og etter hvilke stilarter som blir benyttet. Hos Tordenskjold MMA klubb har dem ingen belte gradering. Men den praktiske sosiale strukturen er fortsatt ganske tydelig ettersom at treninger er delt opp med forskjellige navn som: Nybegynner trening, videregående trening, og kamp gruppen. De forskjellige treningene sier noe om hvilket nivå og erfaring deltakerne har med sporten. De forskjellige treningene sørger også for at deltagerne til en viss grad er på et tilnærmet likt nivå i forhold til hverandre. Trenere kan på den måten lære bort teknikker på et nivå som er tilpasset medlemmene av de forskjellige treningene. En kan si at å dele opp treningene på denne måten tar hensyn til deltagernes habitus og mengde med kapital samtidig så er dette med på å opprettholde et hierarki som bevitner deltagers

mengde med felt spesifikk kapital. «*Forankringen af den sociale struktur i habitus medvirker til at opretholde sociale hierarkier.*» (Lisanne Wilken, 2011 s.80)

Den sosiale strukturen ble etter hvert vanskeligere å få tak på. Når man var kommet med på videregående parti så var det ikke lenger noen tydelige skiller viste til noen bestemt sosial struktur utover trener rollen. I følge Bourdieu så bør man se nærmere på hvordan det objektive tillegges betydning eller overses i sosial praksis. Videre må man se på hvilke kapital mengder og sammensetninger som gjør seg gjeldene i feltet. (Lisanne Wilken, 2011) Derfor vil jeg nå se nærmere på kampene og spill om kapitalene som er gangbare i feltet, og hvordan kapitalene blir anerkjent og dermed symbolsk kapital.

I MMA så har jeg tidligere nevnt at alt som blir trent på skal ha verdi i praksis. Det samme gjelder opparbeidet MMA-kapital, man kan si at ens posisjon i miljøet blir i stor grad bestemt etter evne til å omsette MMA-kapital i praksis, ens kapital blir da anerkjent i feltet og kan beskrives som symbolsk kapital. «*Kapital er den materielle eller symbolske indsats som giver magt, prestige eller indflydelse inden for et givet felt.*»(Lisanne Wilken, 2014 s.14) Noe som viser seg i svarene da jeg spurte informantene om det finnes det noen sosial rang ordning i MMA miljøet. Svarene viste til at erfaring i miljøet, som antall kamper og hvor lenge man har holdt på var tellende. Som Tommy sa: «*Ja, de har jo gjerne litt større status de som har gått kamper, de som har litt erfaring med det*» I forhold til kamper så forklarer Harry at man får kred gjennom å «*vise atte du faktisk vet hva du driver med*» Noen av svarene var mer rettet mot den mer tydelige sosiale strukturen som jeg har omtalt og hvorfor det er slik. Marius henviser til at det ikke er noe belte rangering i klubben og at de som kan mindre får mer oppmerksomhet av treneren og forklarer hvorfor: «*Jo flere du har oppe på et bra nivå jo bedre vil alle bli. Det er et fellesskap det å bli bedre!*» André forklarer hva han mener klubben har av sosial struktur og er inne på hvorfor det er et skille mellom forskjellige treninger «*Advanced parti og nybegynner parti. Kanskje at vi legger opp teknikkene litt mer avansert for de som har trent litt lenger da, og litt enklere for de nye*»

Kapitalen trenger ikke være MMA spesifikk, men den må være verdifull i feltet og trenger personer i miljøet for å anerkjenne den. For eksempel:

Feltnotat fra 11.02.15: Det var sirkeltrening, Marius skulle gå kamp, han virket veldig fokusert og var i kjempe form. En av øvelsene var slik at man hopper sidelengs over tre puter og stuper ned i en «sprawl», og hopper opp. (Også kalt burpees) Deretter hopper man sidelengs til andre siden og gjentar. Vi var stilt ovenfor hverandre med samme øvelse, jeg la merke til at treneren smilte. Da vi satt i gang så gikk det unna fra start til slutt og vi endte likt, men jeg hadde problemer med å puste og det gjorde vondt i brystet. Så jeg gikk ut og fikk noe frisk luft. Da jeg kom tilbake kom både treneren og Marius bort til meg. «*Dæven du begynner å komme i form David*» sa treneren høyt så alle kunne høre det og klappet meg på skulderen. Han har aldri før uttalt meg med navnet mitt, og for meg virket det som om han gjorde et poeng ut av det. Marius takket meg for å ha presset han på denne måten «*Det var moro*» som han sa.

Det opplevdes nesten som en liten seremoni der mine fysiske kapitaler ble anerkjent. Underveis i min periode i feltet så skjedde det flere lignende episoder som dette. Der fysisk kompetanse ble anerkjent, både med meg selv og andre deltakere. Men vanligvis var det MMA kapital som oftest førte til anerkjennelse i feltet, og gjorde seg gjeldene som symbolsk kapital. Som oftest gjennom sparring, altså gjennom å teste og prøve ut eget opparbeidet MMA kapital mot andre utøvere i klubben. Da har man mulighet til å vise at man behersker teknikkene som blir utøvd i MMA. Men symbolsk kapital er som regel nokså skjult når den oppstår fra MMA kapital i feltet. Fordi det som regel ikke blir snakket høyt om i motsetning til fysisk relevant kapital. En grunn til dette er at det er en slags konkurranse om denne kapitalen i feltet. Når man sparrer så måler man bokstavelig talt styrke og evne til å omsette MMA kapital mot hverandre i praksis. Det kan hende at en med langt mindre MMA kapital klarer seg bra mot en med mye MMA kapital. Dette er ikke noe treneren roper ut til alle etterpå, men begge involverte utøvere og eventuelt dem som var vitne til det anerkjenner nå MMA kapitalen til den personen som i utgangspunktet har mindre MMA kapital.

Feltnotat fra 18.03.15: John spurte om vi skulle «rulle» en runde, jeg takket ja og vi satt i gang. Tidligere så har John alltid nærmest lekt seg med meg, men denne gangen klarte jeg å kontre alle hans forsøk på å `submitte`²⁴ meg. Og jeg følte vi sparret ganske jevnt i fem minutter, det var en fantastisk følelse å kjenne at teknikkene satt mot en som John. Etterpå gikk jeg bort til han, han blødde neseblod. «*Unnskyld*» var det første jeg sa vel vitende om at det må ha skjedd mens vi sparret. John svarte: «*Nei det er ingenting, tror du traff meg med en albue eller noe mens vi holdt på. (...) Det begynner å hjelpe seg nå.*» Jeg svarte: «*Ja i det siste har det hjulpet seg en hel del.*» Etter dette var det ikke mer snakk om prestasjonen, om man kan kalle det for det. På vei hjem i bilen så kommenterte Tom sparringen min mot John «*Dæven du gjorde det bra mot John i dag, jeg kunne jo nesten ikke se forskjell på dere.*»

Denne episoden var lang mer viktig for meg på denne tiden en at jeg klarte å holde følge med Marius som jeg beskrev tidligere. Men det ble ikke annonsert på noen måte som med episoden med Marius. Det kan forklares med at fysisk kapital er anerkjent som viktig og en forutsetning for MMA kapital. Men det er i forhold til bruk og tilegnelse av MMA kapital kampene i feltet hovedsakelig foregår. Kampene om MMA kapital i feltet innebærer en forståelse og aksept for spillets spilleregler eller `doxa` som da bidrar til en relasjon til feltet som ikke er bevisst men blir tatt for gitt. (Lisanne Wilken, 2011) En kan si at det er «stille» enighet om en riktig opptreden eller habitus i forhold til kampene om MMA kapital i feltet.

Men for å virkelig få anerkjennelse i feltet og dermed anerkjenne opparbeidet kapital som symbolsk kapital så må man spille utenfor feltet. Potensiell anerkjennelse gjennom å delta på konkurranser er igjen tydelig, fordi det er tydelig for alle involverte i feltet hvor stor innsatsen er. Og man trenger ikke ha stor kjennskap til feltet for å forstå at man setter sin egen helse som innsats i kamper, det er selvfølgelig også godt kjent i feltet. Som John forklarte i sitt intervju: «*Har jeg kamp så tar jeg det veldig alvorlig, det er jo mye som står på spill, blant annet helsa mi, så hvis jeg kommer inn uforberedt så kan du få så juling at du går annerledes resten av livet eller ser annerledes ut i ansiktet resten av livet.*» I tillegg til at man i stor grad setter sin egen opparbeidede kapital og helse på prøve, så setter man også en kollektiv innsats fra klubben på prøve. Hvilke stilarter, treningsmetoder og verdier klubben har, kommer til uttrykk gjennom

---

²⁴ Submitte: Kommer fra det engelske ordet `submission` og er et ord som beskriver at man har utført eller prøver å bruke låsetikker. Altså gjennom å bøye eller låse lemmer i en posisjon som gjør at man setter motstanderen ut av spill.

forskjellige utøvers habitus og kapital i konkurranser. Summen av dette fører til at konkurranse feltet potensielt gir en betydelig mengde med symbolsk kapital, som igjen potensielt kan omsettes i status og posisjoner i klubben. Som Harry forklarte når jeg spurte han om det finnes noen sosial rang ordning i MMA miljøet? *«(...) du får jævlige mye kred av å gå kamper ikke sant, selvfølgelig våre andre ser jo opp til de som faktisk har gått mange kamper ikke sant. Og de får jo da ergo mere kred av de andre som kommer og andre folk som er på gymet. (...) At du viser at du faktisk takla å gå en kamp, asså du har teknikker og du kan gå kamp og du kan liksom vise at du faktisk vet hva du driver med da»* Dette gikk også igjen da jeg spurte informantene spesifikt om hva om hva gir kred i miljøet, det gikk hovedsakelig på det å gå kamper og vinne kamper. Harry inkluderte *«å vinne grappling kamper»* Som André tidligere har nevnt så inkludere han også folk som ikke gjør det så bra: *«Så har du også folk som ikke gjør det så bra da men er skikkelig krigere (...)*» Marius er inne på det André forklarte når han sa *«Å tape med stil»* og fortsetter med *«(...) god sportsånd og fancy shit på treninga.»* Og oppsummerer med *«(...) alt av prestasjon og hardt arbeid gir kreds.»* Marius mener at dem som går kamper har også har et eget lag eller indre kjerne som han forklarer. *«Ja det blir jo en indre kjerne i forhold til oss som er aktive konkurrerende så er det jo det. Vi har jo et annet ide med en de som er der for kondisjonen eller lære teknikker og andre årsaker da.»* og utdypet *«Det er et felleskap, vi veit liksom hva vi går igjennom. Alle vet hva mange er igjennom før en kamp og etter en kamp og sånt noe. Man kan se på hverandre om man er litt nede eller oppe da.»*

På bakgrunn av erfaringer fra etnografien og intervju informantene så kan den sosiale strukturen i feltet oppsummeres slik: I starten er den tydelig gjennom egne treninger som: Nybegynner og videregående parti. Når man er medlem av videregående parti så kan man dele opp i lag som reflekter deres erfaring og hensikt med MMA treningen. Man har dem som trener for å holde seg i form, dem som går kamper, og trenere/coacher. Trenere og coacher har mest makt og innflytelse, men dem som går kamper er dem som blir sett opp til av resten av medlemmene. Posisjonene utover dette er vanskelig å befeste fordi det stadig foregår en kamp om kapitalene, som impliserer at kapital som kan veksles i posisjoner i den sosiale strukturen i feltet stadig forandrer seg. Ettersom utøvere opparbeider seg symbolsk kapital gjennom deltagelse på treninger, i konkurranser og MMA kamper.

5.4 MMA feltets kapital og habitus kommer til uttrykk i andre felt

Jeg vil her presentere hvordan informantene føler medlemskap og deltakelse i feltet påvirker livet deres i `dagliglivet`. Da jeg spurte informantene om «oppfører du deg annerledes i MMA miljøet en ellers i samfunnet?» Så fikk jeg et unisont «Nei» fra alle informantene. Som teori fra Bourdieu også forklarer så er habitus tilegnet med tilegnelsesprosessen er glemt eller fortrenget og slik sett er ikke habitus beviste handlinger man gjør, men ubevisst og kroppslig inkorporert. (Lisanne Wilken, 2011) Derfor blir det mer riktig å se på om hvordan kapital og habitus fra MMA feltet påvirker utøverne og kommer til uttrykk i andre felt. Jeg vil begynne med hvordan MMA kapital og habitus fra feltet kommer til uttrykk i dagliglivet for informantene.

5.4.1 Felt spesifikk habitus kommer til uttrykk og påvirker dagliglivet.

Da jeg spurte informantene om dem som nybegynner oppførte seg på andre måter enn dem gjør i dag. Så trekker Harry fram «*Jeg merker jo at hvis det skjer et eller annet på byen eller noe sånt noe, er jeg litt mere roligere nå, trekker meg mer unna kontra jeg gjorde før liksom. Fordi jeg veit at nå kan jeg faktisk skade deg liksom, og jeg kan skade deg årlig ille liksom hvis det skulle gå gærent, jeg er roligere når jeg blir hissa opp rett og slett.*» Tommy er litt mer nøytral i sin forklaring «*Jeg har inntrykk av at folk blir litt mer balansert og sånt*» Mens André trekker fram at erfaringer fra MMA hjelper han i andre situasjoner «*Jeg tenker jo litt sånn hvis det er ting jeg gruer meg til og ikke har så veldig lyst til å gjøre, så tenker jeg det kan jo ikke bli noe verre enn å sloss i et bur liksom (han bryter ut i latter) for det har jeg jo gjort, jeg har blitt veldig mestrings innstilt i det private livet.*»

Da jeg spurte informantene om MMA har påvirket livet demmes så gikk selvtillit og «tryggere på seg selv» igjen. John mener at han «*ser det på gutta her også*» «*Vi har jo hatt noen individer, som har nesten ikke tort å se folk i øya når du prater med dem også får dem et par matcher og gjør et par bra prestasjoner, plutselig så har dem fått seg dame. Ja jeg tror det har mye å si på selvtillit egentlig.*» Tommy og Harry poengterer at både selvtillit og form er bedre nå. Som Harry sier: «*Jeg føler meg i mye bedre fysisk form, har mer sjøltillit jeg føler meg rett og slett bare egentlig bedre med å trene MMA, jeg har bedre sjølfølelse.*» Som Andre har vært inne på tidligere så forklarer både Andre og John på hver sin måte at dem gjennom erfaringer med MMA nå håndterer sosiale situasjoner som å stå foran en forsamling å prate. John forklarer det slik «*Når du har blitt vant til å gå stevner foran tusenvis av folk og sånt noe, så er det å holde et foredrag på jobben ikke like skummelt lenger.*» André forklarer det slik: «*Mestringsfølelsen min*

er mye bedre enn før. Blitt vant til å stå foran en forsamling å prate i plenum. Mye bedre sjøl disiplin på alt jeg gjør. Jeg prøver å gjøre alt ordentlig på en måte da (...)» Når John snakker om sin egen selvsikkerhet så er han også innom det å forsvare seg selv «*du veit i ditt eget hode at ingen kan egentlig ta deg uten å ha våpen, hvis ikke dem har ti tolv års erfaring dem også så gjør det at du føler deg veldig trygg og selvsikker.*»

Som beskrevet tidligere så er det tydelig at man bruker mye tid og ressurser hvis en skal være en aktiv MMA deltager. Da jeg spurte informantene om tiden dem bruker på MMA går utover livet deres ellers så fikk jeg nokså vage svar. Som kan forklares med at spørsmålet veldig subjektivt og personlig, som må sees i kontekst med hvert enkelt person. Men en kan se at deltagere med mer erfaring som André og John, har sterkere formeninger om dette. André: «*Helt klart, har en samboer som sikkert gjerne ville sett mer av meg hjemme. (Ler høyt og smiler) Hadde jeg ikke hatt det så hadde jeg sikkert trent hele tida.*» John nevner ved flere anledninger at det er hektisk med MMA i forhold til familielivet hans, men spesielt når det kommer til oppkjøring av kamper «*Det krever litt av den du er sammen med for alt dreier seg om deg når du har kamp.*»

Da jeg spurte informantene om dem forteller folk dem møter at dem driver med MMA så gikk det igjen er at informantene forteller at dem kan snakke om det. Men kun på betingelser som for eksempel «*Kun hvis de spør*» og «*Hvis vi kommer inn på trening generelt*» André sier at han som regel ikke forteller det til nye folk fordi «*Folk får veldig sånn falsk respekt for deg på en måte*» Det kan virke som at jo lengere dem har holdt på med MMA jo mindre vil man snakke om MMA med andre. John forklarer det slik «*I starten så er det litt som å bli vegetarianer, så må du fortelle alle om det.*» Men forteller at i lengden så er det slitsomt å prate om MMA, og forklarer blant annet at hvis man har oppkjøring til kamp, så vil man tenke minst mulig på det. «*Alle er litt redde og nervøse når dem skal gå en kamp, så da unngår jeg mye av de temaene for jeg trener det så mye at det er deilig å ha litt fritid ute av MMA også da.*»

Det går igjen at «folk er nysgjerrige» når man får høre at man trener MMA, som Tom sier «*Folk blir veldig ofte nysgjerrige, folk ser veldig ofte for seg at det er inni et bur og banke hverandre, de ser liksom ikke hel bilde på MMA, de vet ikke hva det er for noe. For det ser egentlig mye voldeligere ut enn det det er, syntes jeg da!*» I hvilken grad og hvordan informantene kommuniserer til andre personer at dem deltar i MMA mener jeg kan sees i sammenheng med 5.1.5 «Hvordan oppfattes at andre utenfor miljøet ser på deltakelse i MMA» og 6.2.2 «Hvordan

man håndterer felt spesifikke symboler i samfunnet.»²⁵ Som gjør at informantene vil ha slags «grønt lys» gjennom at betingelser skal være oppfylt før dem snakker om MMA, for eksempel: «Kun hvis de spør» og «Hvis vi kommer inn på trening generelt» Ellers så mener Informantene at deltagelse og inkorporering av MMA kapital gir dem bedre selvtillit og en habitus som hjelper til med å håndtere situasjoner som oppstår i dagliglivet på en bedre måte. De mest erfarne utøvere mente at tiden dem bruker på MMA går ut over forhold og familielivet.

5.4.2 I konkurranser

For å forklare hvordan kapital og habitus kommer til uttrykk i forbindelse med konkurranser. Så benytter jeg empiri fra etnografien og da spesielt når jeg ble med som coach for en Merkekamp i Norge der jeg selv prøvde å få kamp, men der de ikke fant en passende motstander. I forhold til intervjuene er det empiri fra spørsmålet «*Kan du beskrive prosessen fra når du har fått en kamp til kampen er ferdig.*» som vil bli benyttet.

Stemningen forandrer seg

Feltnotat fra 06.10.14 Mitt første møte med en konkurranse situasjon i klubben: Det var ikke lenge siden jeg hadde begynt med videregående gruppen og var ganske uvitende i forhold hvordan kommende MMA kamper påvirker miljøet. Jeg kunne kjenne at atmosfæren er annerledes her i dag. Det er liksom en spenning av kraft i luften jeg ikke har kjent før på trening, det gjorde meg ekstra oppmerksom på omgivelsene. Mens jeg begynte på en oppvarmings rutine hørte jeg diffust i bakgrunnen at noen skal gå kamp. Uten å høre mer så kan jeg på sekundet peke ut hvem dette er, selv om jeg ikke har fått noen bekreftelse gjennom navn. Kroppsholdningen er litt rakere, mer høyrøstet og de virker mer konsentrert en resten av gjengen.

Dette var første gang jeg opplevde at det var noe mer på spill enn de vanlige spillene som foregår internt i klubben. Dem skulle representere seg selv og klubben ved å gå kamper i England. Dette førte til en kollektiv innsats rettet mot dem som skulle gå kamper, stort sett alt handlet om dem de kommende treningene. Dynamikken og strukturen i klubben forandret seg til fordel for en strategi som på best mulig måte skulle forberede dem skulle gå kamper. Lagene på trening framsto raskt som: `De som skal gå kamp` og `de som hjelper dem som skal gå kamp`. De ferskeste som var med på treningene var riktignok fortsatt `nybegynnere` og dem fortsatte

---

²⁵ (6.1.15) Der informantene i hovedsak mener at MMA har et urettferdig rykte og at samfunnet ikke har en riktig forståelse for MMA. (6.2.2) Og at det beskrives som Harry å bruke MMA merkevarer i samfunnet.

med oppgaver beregnet på dem. En kan si at klubben mobiliserte sine sosiale relasjonene for å gi utøverne som skulle representere klubben i konkurranser mest mulig tilgang på MMA kapital. «Kapitalverdien av ens sosiale relasjoner har at gjøre med mengden av de relasjoner, man har, og mengden av de kapitaler, som de hver især besitter» (Lisanne Wilken, 2011 s.62).»

André forklarte det slik «Det er jo veldig spennenes når man kommer på trening og får høre at du har fått en motstander. Da endrer alt seg, for det første så får man mye mere fokus på treninga, og folk hjelper deg. I hovedsak du som skal trenas de neste to månedene. Da er det fullt kjør fra du kommer inn døra til du drar.» Av nysgjerrighet og forstillelse så spurte jeg André: «Tenker du på at det er en annen person som trener som en gærning for å ...» André: «Ja helt klart! Jeg prøver jo å trene hardest av oss da. Asså det er... å ha oppkjøring til kamp og trene vanlig er to forskjellige ting i mine øyne». Intervjuer: Jeg må jo si at jeg merker det jeg også. André: «Ja det blir en helt annen stemning her og folk er så mye mere fokuserte og folk er veldig innstilt på å hjelpe akkurat deg da!» Jeg hadde også en lignende samtale med John fra perioden med etnografi:

Feltnotat fra 09.03.15: Jeg hadde hørt at flere av medlemmene hadde fått kamper og skulle til England, så jeg spurte John: «skal du gå kamp?» John: «Ja skal det, men det blir ikke før til sommeren». Meg: «Det er sikkert motiverende for treningen.» Hans svarer ivrig: «JA, det er spesielt. Man tenker jo at det er en fyr som trener beinhardt hver dag for å vinne over meg. Så det er vanvittig, motiverende, og man får liksom et ekstra gir på treningen.»

Oppkjøring til kamp!

André forteller: «Når vi har hatt to måneder oppkjøring eller syv uker og den åttende uka, da er liksom oppkjøringa ferdig da er det hvileuke før kampen begynner. Fordi man trenger å hente seg inn å samle kreftene og hvile mest mulig da. Også fordi man skal kutte vekt.»

Flere av informantene mener at oppkjøring til kamp er det hardeste med det å være en MMA utøver. John forklarer: «Det er vel liksom det verste med det, den oppkjøringa, når du har den oppkjøringa så går du ofte på veldig streng diett for å komme ned en vektklasse eller to sånn at du går mot mennesker som du kanskje får en størrelse fordel over, for du veier inn tjuefire timer før kampen. Og da kan du gå opp igjen, det du har gått ned kan du gå opp igjen på tjuefire timer så ofte så manipulerer du vekta litt med vannkutt da. Mot slutten da spiser eller drikker man ikke, da er jo nervene fine. For da er du så ødelagt av det vektkuttet at du tenker ikke så mye på

den kampen. Du tenker bare på å klare den vekta, for når du går ned ti kilo så dritter du i hele kampen til slutt, du skal bare gå ned den vekta. Marius mener også at oppkjøringa er det verste «Det som er jævligst er oppkjøringa, den gjør vondt liksom, det gjør vondt hele tida og det er derfor du er helt klar til å gå inn i buret.»

Oppkjøringen er også tøft for dem rundt utøverne også, som John Forklarer: *«Du får mye mer tunnel syn i den oppkjøringa ikke bare på trening. Du er veldig fokusert på sparrings rundene, veldig fokusert på alt, prater mindre. Men det er sånn hjemme også så blir du litt innelukka (...)* Og som John var inne på tidligere *«Det krever litt av den du er sammen med og, for alt plutselig dreier seg om deg når du har kamp.»* Og utdyper videre: *«Maten din, formen din, det blir mye meg, meg, meg.»* André oppsummerer det passende når han sier: *«(...) det verste er oppkjøringa i mine øyne. Kampen er det som er moro for da er du på en måte ferdig og forberedt du skal bare gjøre det du skal gjøre (...)*»

Oppkjøringen inneholder en stor mengde trening og for noen ganske dramatiske vektkutt, oppkjøring til kamper blir ofte ansett som det hardeste MMA utøvere går igjennom. Som det kommer fram i intervjuene så fører påkjenningene fra oppkjøringen og forventinger til kampen til opptrender som avviker noe fra deres «normale habitus» både på treninger og andre sosiale arenaer som «hjemme med familien». En kan si at opptredenens normale `område fasade` ikke lenger opprettholdes på grunn av påkjenninger og forventninger i forbindelse med kamper. Og områder som klubben og hjemmet fremstår nå mer som det Goffman(1992) forklarer som «bakside område» eller «bak kulissene». Og kan defineres som et sted(er) der:

(...) sceneutstyr og deler av den personlige fasade stues bort i et slags kompakt sammenbrudd av helle rolle- og handlingsrepertoarer (...) Her kan laget gå igjennom opptreden, se etter om det forekommer støttende uttrykk når det ikke finnes noen publikum som kan bli støtt. Her kan de fattige medlemmene av laget, som har få uttryksmidler, få sin opplæring eller settes utenfor. Her kan den opptredende slappe av, gi slipp på fasaden, la være å si sine replikker, falle ut av rollen.» (Goffman, 1992 s.97)

Faen jeg skulle heller ha dratt på Julebord.

John forteller om møtet med stevnet og tiden rett før kampen. «(...) når du kommer inn på stevnet så kommer det og går litt (nervøsitet og spenning) og du ser selv de hardeste gutta da, de brekker seg litt innimellom.» «Og sånn er det vel helt til du begynner å varme opp så angreer du litt `faen jeg skulle aldri gjort dette her, jeg skulle faen! Jeg skulle heller dratt på julebord med jobben`» John fortsetter «`Nå er det en halvtime til det er deg John`, da begynner den bryteren liksom å gå over da. Det er det alle sier nesten da. `Nå skal jeg få dette overstått, nå skal jeg faenma knuse han liksom` også begynner det å bli litt mer fight mode, og til slutt så går alt i autopilot og når du bli sendt ut i det buret. Når du går inn der da så er alt bare helt uvirkelig du ser masse kameraer og folk smører deg inn med vaselin og du blir bare sendt ut. Masse kaos og alt mulig og plutselig så står du der så blir det iskaldt fordi du kler av deg klærne du har varma opp i, også går gongongen. Fra det første slaget er slått så er alt autopilot. Du tenker veldig lite, du bare handler da.»

Vinn eller tap med samme sin?

John forklarer: «Men når du vinner eller taper så er det en kjempe lettelse da, selv å tape er en lettelse det er veldig sykt og si for det skal egentlig være en jævlig skuffelse, og selvfølgelig er det en skuffelse og tape. Men det er også en lettelse for det er over. Nervene er plutselig borte da, men å vinne da når det er sagt. Det er den beste følelsen i hele verden, å tape er en av de verste følelsene i verden». Marius forklarer noe lignende «Uansett resultatet så er det knallbra følelse, så lenge du ikke går ut på ti sekunder, og ligger og kaver og sånt så tror jeg det føles bra uansett og du vet at du har gjort ditt beste.» André forklarer: «Etter kampen, det er den beste følelsen i hele verden! Intervjuer: Ja det mye som blir løfta fra skuldrene?» André: «Ja du føler deg veldig fri, adrenalin kicket og alt er ... det er helt ubeskrivelig, det går nesten ikke an å forklare.» (Forklarte han ivrig med et stort smil)

Informantenes erfaringer om hvordan dem opplever å vinne eller tape, kan nok i stor grad knyttes til perioden før selve kampen, da spesielt perioden jeg omtaler som oppkjøringen. Der man ofrer mye av seg selv for å bli klar til selve kampen. Det bygges opp betydelige mengder med spenning og nervøsitet som utøvere må håndtere, og når dagen endelig er der. Så skal det hele avgjøres i det som blir beskrevet som «buret» foran mange tilskuere, tv produksjon og potensielle sponsorer, mens venner og familie venter spent på hvordan dette skal gå. Som John forklarte i sitt intervju «Det er fortsatt mennesker med 40 proff kamper i UFC som griner på

bakrommet av nerver da og kaster opp. Så det er liksom ... d det er mye følelser før en kamp»

Derfor er det kanskje ganske selvforklarende når utøvere forklarer at det er en kjempe lettelse uansett om man taper eller vinner. Men som John forklarte i sitt intervju så ønsker de som taper å booke ny kamp med en gang. «*Det alle sier når de har tapt er `Faen, jeg vil. Du må booke ny kamp neste uke! `Alle sier det. Trenerne tenker da `off, herregud vi kan ikke gjøre det her igjen du må jobbe med det, du ...»*

Så selv om jeg mener det enkelt å forstå lettelsen selv om man har tapt, så er det helt klart samtidig en skuffelse. Noe som også kommer fram i intervjuene men det virker som om at det er litt vanskelig å beskrive opplevelsen med ord eller at forklaringene virker motsigende.

Mitt møte med konkurransefeltet

Tom: en venn av meg, var medlem i MMA klubben omtrent like lenge som meg selv. Begge meldte seg opp til det som blir kalt «merkekamper» i regi av Norges MMA forbund. Disse merkekampene er MMA kamper der reglene er blitt tilpasset norsk lov. Jeg fikk ingen kamp men Tom fikk, så jeg ble med Tom som «Coach».

Tom i intervjuet: «*På veg til stevnet for å gå den kampen så var jeg, du hadde jo litt nerver, men når du kom inn i lokalet og så buret og sånn da... da ble de toppa for å si det sånn, jeg var skinnsykt spent.»*

Feltnotat fra 18.04.15 Merkekamper: Vi ankommer ganske tidlig, Tom forklarer at han har sommerfugler i magen og svetter. Da vi kommer inn til lokalene ser vi buret og folk som løper rundt og organiserer sitteplasser for tilskuere og andre tilsynelatende nødvendige ting for arrangementet. Ettersom lokalene fylte seg opp med mennesker så kunne en merke at atmosfæren i lokalet forandret seg, personer så vurderende på meg som om dem lurte på om jeg var en mulig motstander. Tom hadde funnet seg en plass og lå på ryggen, jeg gikk bort til han og spurte om han var nervøs, han så på meg og svarte med et skjevt smil «*ja, begynner å merke det nå»*. Vi fant da ut at det var bedre å forlate lokalene før det er innveining og oppvarming.

Da vi kom tilbake var det innveining, det var første gang vi fikk sett motstanderen til Tom. Spenninga var til å ta og kjenne på under innveiningen, jeg så motstanderen til Tom granske han mens han sto på vekta i kun undertøy. Tom var som forventet godt under vekt grensa for sin klasse, men flere andre personer måtte ta på seg svette drakt og komme seg i aktivitet. Kort tid

etter merket jeg meg at match vekta er et ømt punkt for denne sporten. Personer som var blide og hyggelige for 5 minutter siden virket irriterte og så oppgitte ut. *«Jævla amatør som ikke en gang klarer å passe vekta»* hørte jeg en si. Jeg fikk flashback fra historiene til John og hvordan han så ut på gymet når han holdt på med dette, når han satt i hjørnet av gymet med hettegenser og stirret ned i bakken. Jeg fikk en følelse av at dette er en av de større selvfølgene i sporten. Man vet liksom at personer ofrer så mye for å delta, og vekta handler om selvdisciplin og kontroll. Så en som ikke klarer vekta blir fort sett på som en slask.

Senere var vi med på et samlingsmøte i regi av det norske MMA forbundet. Alle coacher og utøvere satt på bakken i oppvarmings området, en mann i dress kom inn, han presenterte seg som presidenten i NMMAF, han snakket med en klar og tydelig stemme. Han begynte å ramse opp reglene for stevnet, knockout er ikke lov og presiserte at det var kun lov med 30 prosent kraft i slag og spark mot hode og 80 prosent mot kroppen. Han oppfordret gang på gang til å være forsiktige med hverandre. Og at «hjørnet»²⁶ også har ansvar for å roe ned deltakere. *«Ikke lov til å kaste slik at man lander på nakken. Og hvis en får til et skikkelig løft så er det ikke noe særlig å `slamme` den andre ned i bakken. Det samme gjelder med låser, du trenger ikke dra til når låsen sitter. Og vær spesielt forsiktige med beinlås, det er ikke nødvendig og skade hverandre her. Hele poenget er at man skal vise at man har kontroll. Ser vi at det er ukontrollert og man bruker for mye kraft gir vi fratrek i poeng. Og coacher vær så snill og hjelp til med dette her, herregud sist gang så sto det en å ropte `kill him` `Come on, finish him` han himler med øynene.»* (Tilskuere lo lavt) Så fortsatte han: *«Selv om jeg ikke ønsker å henge ut noen, så kan jeg si at dette ønsker vi ikke her! Vi er en stor familie som må ta vare på hverandre og bære sporten fram på en fornuftig måte.»* *«MMA-merkekamper er for alle, om du akkurat har startet med MMA eller har holdt på i mange år. Det er en arena der man får prøve, og hvor man møter andre som driver med sporten og kanskje får man noen verdifulle kontakter.»* Møtet roet nervene til Tom betraktning, mens Tom slappet av inne på oppvarmings rommet så gikk jeg ut for å se første kampen.

---

²⁶ «Hjørnet»: En anvist plass ved siden av «buret» der coacher får oppholde seg under kampen.

Det må være godt over hundre forventningsfulle tilskuere, lysene ble slått av. Det ble stille i lokalene, buret ble lyst opp og navnet til den første utøveren ble opplyst til alles jubel. Så ble det slått på musikk. Første utøver gikk inn i ringen, nytt navn ble ropt opp og samme prosedyre gjentok seg. Musikken senket seg, det ble helt stille i lokalene. Dommeren sa noen ord til hver av utøverne, utøverne gikk til hvert sitt hjørne. Nå følte det ut som at alle holdt pusten, så kimet det i bjellene. Stevnet var i gang!

Det startet med et brak! Jeg var delvis sjokkert og delvis fasinert. Dette var ikke 30/80% slik NMMAF presidenten forklarte. Jeg fulgte ivrig med på kampen, så dukket tankene opp: Hva skal jeg si til Tom, han var så fornøyd etter møte med NMMAF og all den snakken om å være forsiktig med hverandre. Kampen var enda ikke ferdig da jeg gikk inn til Tom mens jeg lurte på hva jeg skulle si til han. På vei til Tom så jeg andre utøvere varme opp i et forrykende tempo, jeg kom til å tenke på historier fra John på gymet om at nesten alle nye er for ivrige og bruker for mye krefter i starten når dem begynner å gå kamper. Disse minnene sammen med kunnskap fra høyskolen gjorde at jeg droppet å si noe om hva jeg hadde vert vitne til. Jeg ville ikke at han skulle få noen «spennings dump». Mens vi varmet opp kom noen fra samme gym og ønsket Tom lykke til, vi hadde tidligere blitt enige om at den mest erfarne av dem skulle hjelpe meg å `coache` tom fra `hjørnet`

Da var tiden inne, jeg gikk sammen med Tom mot «Octagonet» mens lyskastere blendet oss og musikken han hadde valgt duret i bakgrunnen. (Ikke at jeg la merke til musikken, det er først i ettertid at jeg minnes dette.) Da vi kom fram til Octagonet ropte jeg: «*slapp av*» «*pust med magen*» «*senk skuldrene*» «*Dette blir bra Tom, kos deg og gjør som du har trent på!*» I ettertid så lurer jeg nesten på om jeg drev å ropte til meg selv, jeg var helt klart påvirket av begivenheten og dens atmosfære og var dermed både spent og nervøs på vegne av Tom. Mens jeg sto og galte ut så kom en funksjonær å ba meg sette meg ned, jeg så meg rundt og så at alle andre som snakket med utøverne satt på huk eller på knærne. Jeg følte meg brydd i to sekunder. Bjellene kimte, kampen var i gang! Tom var stiv som en stokk, og fikk et spark og noen slag mot seg. I dette sekundet hadde jeg mørke tanker, har vi gjort alt feil? Så svarte han med noen gode spark og tok mer og mer over kampen. Det skal sies at kampen foregikk ganske rolig i forhold til den andre kampen jeg hadde vert vitne til. Tom blokkerte og prikket inn poeng, allikevel så det jevnt ut. Da det ble pause virket Tom distansert, vi snakket til han og ga han råd ut fra det vi hadde sett. Tom sa ikke et ord, bare nikket på hode for å bekrefte at han hørte på oss. Andre

omgang var også jevn, men Tom fikk vist mer av repertoaret sitt da han fikk motstanderen i bakken to ganger og prøvde å bruke noen låse teknikker. Da bjellene ringte denne gangen var kampen over. Vi ventet spent i hjørnet. Dommeren stilte opp utøverne på hver sin side av seg og tok grep i en arm fra begge utøverne. Så gikk armen hans i været, Tom vant! Vi løp inn i ringen og gratulerte han, han smilte fra øre til øre mens blod fra nesen rant ned på tannbeskytteren. Så det var litt av et syn da han sa: *«Jeg har aldri opplevd noe bedre enn dette!»*

I ettertid så forklarte Tom at han ikke engang husker at han gikk inn i buret og at det hele var en rar opplevelse. Tom forklarte seg mer detaljert i intervjuet *«Jeg hadde aldrig vært med på noe sånt før. Når jeg skulle ut for å gå til buret da... kjente jeg nesten ikke beina mine. Da var det... adrenalin. Når du først kom inn og kampen var i gang så tenkte jeg ikke på det i det hele tatt da var det bare å fokusere på vinne!»*

6. Oppsummering

Hvordan er den sosiale struktur og hva styrer verdiene i miljøet til denne MMA klubben? For å svare på spørsmålet tar jeg utgangspunkt i underproblemstillingene:

- Hvem velger å trene MMA og hvorfor begynner man med MMA?

Studien indikerer at det ikke er noen spesifikk profil på hvem som begynner med MMA, men erfarne utøvere i miljøet mener at mange begynner på grunn av `image` og at det er litt `tøft` og si at man trener MMA. Og man har dem som har bakgrunn fra andre kampsporter og vil prøve seg på MMA. Informasjon om og fra informantene²⁷ indikerer at dem som fortsetter å trene MMA ofte har tidligere erfaring med styrke trening og andre kampsporter. Data fra informantene indikerer også at medlemmer som fortsetter med MMA ofte har en jobb som tilsvarer en utdanning opp til fullført videregående utdanning.

- Hvordan oppfattes MMA i miljøet og hvordan oppfattes det at personer utenfor MMA miljøet betrakter MMA?

Informantene mener først og fremst at MMA ikke er en farlig sport og sammenligner MMA ofte med andre kampsporter og idretter som har mange skader. De mest erfarne informantene viser til at man i miljøet tar hensyn til sportens fysiske natur gjennom bruk av beskyttelses utstyr og regler. Men flesteparten av informantene gir uttrykk for at familie og nære venner ikke liker eller er skeptiske til deres deltagelse i MMA. Informantene mener tydelig at det norske «samfunnet» ikke har forståelse for MMA og gir uttrykk for at MMA har et urettferdig rykte. Informantene skylder i stor grad på medias presentasjon av MMA. Men mange av informantene (halvparten) mener at MMA sin status i samfunnet og media er i en slags prosess der media har skiftet fokus fra blodige bilder og spektakulære overskrifter til å bli mer informative i artiklene sine og viser i større grad til hva MMA er. Dette samsvarer delvis med studien til García and Malcolm (2010) der de hevder at veksten av MMA i vesten er en indikator for en informerende prosess på søken etter en passende spennings-balanse.

---

²⁷ Selv om intervju representantene ikke nødvendigvis representerer alle som fortsetter med MMA så mener jeg at informantene gjennom seleksjons kriterier kan gi en indikasjon på hvem som fortsetter med MMA.

- Hvilke symboler/uttrykksmidler blir vektlagt i miljøet?

Studien indikerer at symboler, holdninger og handlinger i miljøet ofte uttrykker maskulinitet. Objektiviserte symboler går fra å ha sin verdi symbolsk til en mer praktisk verdi ettersom habitus opparbeides med gjentatte opptreder som gir erfaring og innsikt i miljøet. Språket i miljøet gir ofte symboler, holdninger og handlinger verdi utover deres verdi i praksis. Gjennom å romantisere og normalisere ord som tydelig bærer et preg av maskulinitet og volds utøvelse.

- Hvordan tilegnes kompetanse i miljøet?

Hvor mye man trener har sammenheng med hva hver enkelt av deltagerne ønsker å oppnå med deltagelse og trening i miljøet. Men generelt for informantene var det viktig at man opparbeider seg kompetanse både på `bakken` og `stående` for å bli kunne bli sett på som en god MMA utøver. Noe man også finner i andre studier, for eksempel: «(...) *to be a mixed martial artist is to train a manifold martial art styles and mix those martial arts in the ring.*» (Spencer, 2009 s.136) For å oppnå denne kompetansen så kreves det relativt mye trening. Informasjon fra informantene og min egen empiri viste at dem som trente minst, trente 3 ganger i uka mens dem som trente mest, er dem som har oppkjøring og skal gå kamper trener alle dager i uka, der man har to økter fem dager og en økt de resterende to dagene.

Treninger bærer mye preg på at «det skal fungere i praksis» der det er like viktig for opplæring av teknikker at man kjenner hvordan teknikken fungerer når man er den som blir utøvd på. Dette mener jeg er med på å gi en følelse for deltagende at det som læres på trening er «ekte», og kan brukes effektivt. Min empiri viser at dette er noe som blir opprettholdt som en viktig del av treningen. Jeg mener at denne «ektheten» kan relatere seg til Green (2011) der han hevder at smerte gjør erfaringen ekte. Og at man gjennom smerte og `ekte` kontakt får selvtillit og en bekreftelse på at ferdigheter vil kunne brukes utenfor området det trenes.

- Hvordan opptrer man i miljøet?

Opptreder i miljøet blir påvirket både av symboler og hvordan kompetanse tilegnes, og fører til en form for habitus som unngår å vise svakhet, smerte og redsel i miljøet. Som også blir bevisst blir trent på i klubben. Dette mener jeg fører til en egen måte å uttrykke bekymringer, egenform og strategi på. Det kan beskrives som et slags ritual før sparringen som er med på å gi motstandere en skal sparre med informasjon om hva han kan forvente seg. Denne utvekslingen

av informasjon legger også grunnlag for videre snakk etter sparringer. Der en snakker om strategi i forhold til alt som kan påvirke prestasjoner i MMA, som trenings rutiner, matvaner, søvn og lignende.

Nybegynnere har i miljøet et rykte på seg for å være hardhendte og bruker mye muskler i forhold til teknikk, eller som man sier i miljøet `å muskle`. Dette er til en viss grad akseptert fordi nesten alle gjør det som nybegynnere, og dermed kan sees som en prosess `alle` må igjennom før dem lærer seg å benytte opparbeidet teknisk kompetanse på en mer riktig måte i miljøet, altså mer teknikk og mindre styrke.

Empirien viser at MMA klubben begynner å informere og advare mot å bruke opplærte teknikker utenfor feltet på et tidlig tidspunkt. Informantene kan vise til at slike «problemer» allikevel oppstår. To av informantene mener at dem som har feil intensjoner med MMA vil automatisk bli ekskludert på grunn av feltets krevende trening. Som Harry forklarte «*Det er for krevende trening hvis du ikke har motivasjoner*» og som André sa «*(...) og hvis de blir så blir de i alle fall utestengt.*»

- Hvordan er den sosiale struktur og hva styrer den sosiale struktur hos Tordenskjold MMA klubb?

Den sosiale struktur hos klubben er i første omgang delt opp i et hierarkisk system der treninger er tilpasset nivået til utøverne som: Nybegynner parti og videregående parti. Og som da kan si noe om deltagernes erfaring og kompetanse. Videre så bestemmer mengde felt relevant kapital posisjoner og utøvernes status i klubben. Der empirien viser at å gå kamper, er det som gir mest `kred`. Altså gjennom å bevise at opparbeidet MMA-kapital er troverdig, kompetansen blir da anerkjent som symbolsk kapital. Noe som også samsvarer med Spencer (2009) sin artikkel der han kommer fram til at man ikke er en «ekte» (real) MMA utøver før man har gått en profesjonell MMA-kamp. «*Entering the ring holds a particular significance as a point where the fighter is recognized by his/her peers as becoming a mixed martial artist.*» (Spencer, 2009 s.136)

- Andre funn i avhandlingen:

Studien viser også at medlemmer tar avstand fra objektifiserte symboler som kan vise at dem er tilhengere eller trener MMA når dem opptrer i andre sosiale settinger en i MMA feltet. Informantene uttrykker at dem gjerne snakker om MMA i samfunnet, men at det er `harry` å gå med klær som identifiserer seg med MMA. Informasjon fra John som er den mest aktive og en av de mest erfarne i dette miljøet, mener at dette er noe som har forandret seg over tid. Og det kan se ut som etter hvert som personer utenfor MMA-miljøet får en større forståelse av MMA til mindre riktig er det å gå med klær som symboliserer deltagelse og tilhørighet til sporten. Jeg har presenter teori og empiri som hevder at MMA får stadig større interesse fra personer, media og kommersielle aktører. Dette fører kanskje til en større forståelse for sporten utenfor selve miljøet, men samtidig så blir det kanskje mer tydelig at verdiene i MMA feltet ikke samsvarer med verdiene i det Norske samfunnet. Som nevnt med teori fra Goffman så vil personers opptreden kunne beskrives som et forsøk på å gi inntrykk av dem opprettholder og innebefatter vise normer. (Goffman, 1992) I MMA feltet så dyrker, romantiserer og normaliserer medlemmer språk og symboler som uttrykker vold, fordi jeg mener at man i feltet har en gjensidig forståelse av hva som menes. Mens i det Norske samfunnet så er lover, regler og normer klare på at vold ikke er akseptert. Jeg mener derfor at selv om mange kanskje mener at det er tøft og kunne si at man driver med MMA så er normer i område man befinner seg viktigst. Jeg mener også at det har en sammenheng med at selv om personer utenfor miljøet har fått mer forståelse så er det oppfattede `hovedmålet` med kampsport å skade motstanderen.²⁸ Mens kampsport utøvere som regel har en annen oppfatning, dem har som mål i å vinne (som regel ved bruk av lovlige teknikker.) (García & Malcolm, 2010)

Jeg mener derfor at det alltid vil være en distanse på hva utøvere mener om MMA og hva andre som ikke har erfaring med miljøet mener om kampsport som MMA. At utøvere fra kampsporter som MMA distanserer seg fra tydelige symboler mener jeg viser at medlemmer og utøvere forstår og aksepterer forskjellen på normer og regler i feltene dem oppholder seg i.

---

²⁸ (García & Malcolm, 2010) referer her til Waquant 1995:495

6.1 Implikasjoner og forslag til videre forskning

Som nevnt valgte jeg å gjennomføre intervjuer en periode etter at jeg hadde deltatt med etnografi som metode. Det ga begrensninger i forhold til hvem jeg fikk intervjuet. Nybegynnere som ikke hadde kjennskap til meg var vanskelige å rekruttere. Jeg kunne derfor kanskje med fordel begynt å intervjuer tidligere i prosessen. Slik at jeg kunne fått med nybegynnere i studien. Men min egen forståelse både til feltet og sosiologisk teori ville nok ikke ha hatt en like stor forståelse. Som jeg mener kunne ha gått utover kvaliteten på intervjuene og `autentisiteten` til svarene fra informantene. Men jeg ville ha hatt et mindre `homogent` utvalg av informanter som kunne bidratt til å vise til et større mangfold i miljøet. Som jeg viser til i studien så blir utøvere påvirket av feltets `doxa` og `illusio`. Der man gjennom gjentatte opptreder også utvikler en felt spesifikk habitus. Selv om jeg mener at studien får fram denne prosessen gjennom deltagende observasjon. Så mener jeg det kunne vert interessant med svar og refleksjoner i intervjusituasjonen fra personer som i mindre grad har blitt påvirket av feltets doxa, illusio og habitus.

Denne studien tar i hovedsak kun utgangspunkt i hvordan MMA oppleves av medlemmer av en MMA klubb, og hvordan dem oppfatter andres meninger om MMA. Jeg mener derfor at det ville vert givende å sett nærmere på andre hva personer utenfor feltet mener om MMA, og hva som påvirker disse meningene.

I flere måneder av studien så oppholdt jeg meg i Alicante, en by i Spania. For å holde meg i form og samtidig få inspirasjon til avhandlingen så ble jeg medlem av en MMA klubb i Alicante. Der opplevde jeg en helt annen praksis i treningen. Jeg hadde tidligere opplevd at dem med mer kapital hadde et visst ansvar for å vise til akseptabel opptreden og oppførsel i feltet som hos Tordenskjold MMA klubb. Mens i denne klubben så følte jeg at det var en mer «ære» i å gi og få juling. Dette førte til blåveiser, såre muskler utover det jeg tidligere hadde opplevd, men også endel hodepine som gjorde at jeg begynte å vurdere min videre deltakelse. Dråpen var da jeg opplevde at andre nye medlemmer ble «satt på plass» av erfarne medlemmer. En kan si at den doxa og illusio som jeg hadde fått gjennom tidligere deltagelse i kampsport og da spesielt Tordenskjold MMA klubb ikke samsvarte med denne nye klubben. Altså en tro på reglene og normer som gjorde deltagelse i feltet meningsfullt. Dette medførte til at jeg hadde et nokså kort opphold og sluttet etter en måneds tid. I ettertid så har jeg reflektert over virkningen av at det ikke er fritt fram for kampsporter som MMA i Norge. At man har et miljø som streber etter

å bevise at MMA ikke er en farlig sport. Derfor mener jeg at det kunne vært interessant å ta utgangpunkt i blant annet artikkelen til Garcia og Malcom (2010) og deres funn der MMA er i en informativ prosess. Og videre sett nærmere på hvordan lover, regler og normer i det norske samfunnet²⁹ påvirker miljøet og kulturen i Norges MMA forbund og Norske MMA klubber.

---

²⁹ Kulturdepartementet, Norges idrettsforbund og samfunnet normer.

7. Kilder:

- Association of Boxing Commissions. (2008, 30.07.2009). Unified rules of MMA. Retrieved 10 november, 2014
- Bourdieu, P. (2006). Kapitalens former. *Agora*, 1-2, 5-26.
- Broadly, D. (1991). Sociologi och epistemologi. *Om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*, 2, 225.
- Broadly, D. (1998). som utbildningssociologiskt verktyg.
- Fange, P. Ø. (2013). Vil tillate både boksing og MMA. *NRK*.
- García, R. S., & Malcolm, D. (2010). Decivilizing, civilizing or informalizing? The international development of Mixed Martial Arts. *International Review for the Sociology of Sport*, 45(1), 39-58.
- Goffman, E. (1992). *Vårt rollespill til daglig: en studie i hverdagslivets dramatik*. Oslo: Pax forlag.
- Green, K. (2011). It hurts so it is real: sensing the seduction of mixed martial arts. *Social & Cultural Geography*, 12(04), 377-396.
- Halleland, M. O. T. (2016, 01.02.2016). Kjempar for full aksept. *NRK.no*. Retrieved from <http://www.nrk.no/rogaland/kan-bli-ein-del-av-nif-1.12781997>
- Hammersley, M., & Atkinson, P. (2007). *Ethnography: Principles in practice*: Routledge.
- Kim, S., Andrew, D. P., & Greenwell, T. C. (2009). An analysis of spectator motives and media consumption behaviour in an individual combat sport: cross-national differences between American and South Korean Mixed Martial Arts fans. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 10(2), 53-66.
- Knockoutloven. (2001). *Lov om organisert kampaktivitet som tillater knockout [knockoutloven]*. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2001-06-15-73>: Lovdata.
- Kvale, S. (2008). *Doing interviews*. London, England: Sage.
- MMA-Cage [Bilde]. (2016). from <http://www.dominionma.com/team.aspx>
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode: en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*: Universitetsforlaget.
- Scoggin III, J. F., Brusovanik, G., Pi, M., Izuka, B., Pang, P., & Tokomura, S. (2010). Assessment of injuries sustained in mixed martial arts competition. *American Journal of Orthopedics*, 39(5), 247-251.
- Spencer, D. C. (2009). Habit (us), body techniques and body callusing: An ethnography of mixed martial arts. *Body & Society*, 15(4), 119-143.
- UFC. (2016). The Octagon. Retrieved 19.04.2016, from <http://www.ufc.com/discover/sport/octagon>
- Wacquant, L. (2004). *Body & soul*: Oxford University Press Oxford.
- Wacquant, L. J. (1995). Pugs at work: bodily capital and bodily labour among professional boxers. *Body & Society*, 1(1), 65-93.
- Wilken, L. (2006). *Pierre Bourdieu*. Roskilde: Roskilde Universitetforlag.
- Wilken, L. (2011). *Bourdieu for begyndere*: Samfundslitteratur.
- Wilken, L. (2014). *Habitus, kapital og felt-Bourdieu greb til en analyse af praksis*: Roskilde Universitetsforlag.
- Winter, F. Ø. (2009). blomkåløre. *Store medisinske Leksikon*. Retrieved 08. April. 2016
- Økstad, F. H., L. . (2013). Idrettsforbundet slakter TV 2s nye storsatsing. *Dagbladet*.
- Øygarden, G. A. (2001). Den brukne nesens estetikk. *En bok om boksing*.

8. Vedlegg:

Vedlegg 1: Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjekt

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

”Mix Martial Arts miljø og sosial struktur”

Bakgrunn og formål

Prosjektet er en mastergrads-studie i kroppøving, idrett og friluftsliv ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Formålet med studien er økt kunnskap og innsikt i den relativt nye sporten MMA ved å se nærmere på hvordan sporten oppleves og erfares av medlemmer gjennom å analysere miljø og sosial struktur i en aktiv norsk MMA-klubb.

Informanter er valgt ut fra mulighet og tilgjengelighet, for intervjuer så er det gjort et utvalg som er ment til å dekke de «største og viktigste» grupperingene innad i den aktuelle klubben. For å dekke disse grupperingene har intervjuer lagt opp i følgende kategorier: Trenerne, Aktive utøvere, klubbmedlemmer og nybegynnere.

(Trenerne: Leder øktene hos klubben, Aktive utøvere: Deltar i MMA-kamper, Klubbmedlemmer: Deltar på trening og har vært medlem av klubben over tid uten nødvendigvis å delta på MMA-kamper, Nybegynnere: Nye som aktive deltagere på treninger i klubben)

Hva innebærer deltakelse i studien?

Studien vil i hovedsak benytte seg av datainnsamling gjennom aktiv deltagelse og observasjon som medlem av klubben (etnografi) i ca. 1 år og intervjuer av et gitt utvalg som beskrevet ovenfor. I tillegg så benytter studien seg av informasjon fra avis, nettavis artikler, forbund og klubb nettsider. Spørsmålene til intervjuene vil omhandle erfaringer, holdninger og meninger om MMA i klubben. Under intervjuene så vil data bli registrert med lydopptaker.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt.

Prosjektet skal etter planen avsluttet 1.6.2016.

Personopplysninger vil bli anonymisert, opptak og notater vil bli slettet/makulert innen 1.6.2016

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med David Godoy Cano på tlf nr: 95498139 eller dav.gc@live.com

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Personvernombudet (NSD)

Tommy Langseth
Institutt for idretts- og friluftslivsfag Høgskolen i Telemark
Hallvard Eikas plass 33
3800 BØ I TELEMARK

Vår dato: 19.04.2016

Vår ref: 47862 / 3 / MSS

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 08.03.2016. Meldingen gjelder prosjektet:

47862	<i>Mix Martial Arts miljø og sosial struktur i Norge</i>
Behandlingsansvarlig	<i>Høgskolen i Sørøst-Norge, ved institusjonens øverste leder</i>
Daglig ansvarlig	<i>Tommy Langseth</i>
Student	<i>David Godoy Cano</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstillers kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 10.07.2016, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Kjersti Haugstvedt

Marie Strand Schildmann

Kontaktperson: Hanne Johansen-Pekovic tlf: 55 58 31 18

Vedlegg: Prosjektvurdering

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSD's rutiner for elektronisk godkjenning.

Vedlegg 3: Intervjuguide

Intervjuguide

”Mix Martial Arts miljø og sosial struktur”

Rammer:

Ett intervjuobjekt pr. intervju

Varighet: 30- 60 minutter

Utstyr: Notatblokk, båndopptaker, samtykkeskjema.

1. Forberedelse og rammesetting.

- Intervju muntlig avtalt i forkant: Tid, sted og kort informasjon om tema, rettigheter; taushetsplikt, samtykke.
- Sørge for å ha en passende plass.
  - o Vil plassen påvirke svarene?
  - o Mulige forstyrrelser?
  - o Prøve å legge til rette for en behagelig og tillitsvekkende atmosfære
- Gå over spørsmål og oppfølgingsspørsmål, sjekk av utstyr og informasjon.

2. Introduksjon

(Gi et godt førsteinntrykk, være tillitsvekkende)

- Hilse på intervjuobjektet.
- Uformell prat
- Temaet for samtalen (bakgrunn, formål)
- Forklare og informere rettigheter: Taushetsplikt, anonymitet, samtykkeskjema og gå igjennom dette skjemaet med intervjuobjekt.
- Spørre om det er noe objektet lurte på.
- Be objekt svare så tydelig og konkret på spørsmålene som mulig. Og informere om at det blir mulighet for å ta ordet fritt etter spørsmålene.
- Start opptak (Husk: klar og tydelig)

Biografi: Oppvarming

- 1. Fortell litt om deg selv.**
Alder, Jobb/skole, Hobby, Andre interesser?
- 2. Hvilken trenings erfaring hadde du før du begynte med MMA?**
- 3. Hvorfor begynte du å interessere deg for MMA?**
- 4. Hvordan kom du først i kontakt med MMA?**
- 5. Kan du fortelle litt om din erfaring med MMA?**
Hvor lenge har du trent MMA? Som trener? Skader? Kamper(Norge/utlandet)?
- 6. Hvor ofte og hvordan trener du i forbindelse med MMA?**
- 7. Gjorde du noen feil som nybegynner?**

8. **Hender det at nybegynnere oppfører seg på feil måte?**
9. **Legger du fort merke til forskjell på nybegynnere og erfarne utøvere.**
  - Finnes det noen kjennetegn for en erfaren MMA utøver?
  - Finnes det noen kjennetegn for en nybegynner?
10. **Når du selv var nybegynner oppførte du deg på noen måter som du ikke gjør i dag?**
11. **Hva er det beste med MMA for deg ?**

(Kapital og ønsket kapital)

1. **Hva tror du er den/de mest utbredte grunnen/le til at folk velger å trene MMA?**
Avkobling fra hverdagen, Fysisk form, Image, Selvtillit, Selvforsvar, Sosialt fellesskap, forpliktelser?
  - o Hva er mest viktig for deg?
  - o Har dette forandret seg med tiden for deg?
  - o Hva med anerkjennelse fra andre? (Vanlige folk eller andre MMA utøvere)
2. **Hva mener du er det viktigste for å lykkes og trives med MMA**
Personlige egenskaper, holdninger, miljø.
3. **Hva stilart innenfor MMA liker du best?**
4. **Hva kjennetegner en «god MMA utøver». (Beskriv en god MMA utøver)**
Egenskaper, Holdninger, Kunnskaper, Bidrag
5. **Hva kjennetegner en «dårlig utøver» for deg?**
Fysiske, psykiske, sosiale -egenskaper, Holdninger, Kunnskaper, Bidrag
6. **Kan du fortelle om en skikkelig god trenings økt?**
Et eksempel der du føler du får mye igjen for treningen.
  - o Hva legger du mest vekt på under treningene?
7. **Fortell om en dårlig treningsøkt**
Hva kan ødelegge for treningen, Egen form, Treneren, Andre personer
8. **Mine observasjoner tilsier at MMA utøvere snakker mye om egen form og hvordan dem føler seg, (både negativt og positivt) hva tror du kan være grunnen til dette? (Gjorde dette selv)**
Utveksle kunnskap? Ego? P.G.A. investering av tid?

Sosial struktur verdier og identitet i feltet.

1. **Er det noe som skiller MMA utøvere fra andre kampsport utøvere?**
2. **Kan en snakke om et eget MMA miljø?**
  - o Hva kjennetegner et slikt miljø?
3. **Hva gir kred i miljøet?**
4. **Finnes det noen tabuer i miljøet?**
5. **Finnes det noen sosial rang ordning i MMA miljøet?**
Trenere, de som går kamper, de nye o.l.
6. **Finnes det uskrevne regler klubbmedlemmer burde forholde seg til på trening?**
  - o Har dette en sammenheng med «rang ordningen»?
7. **Er type musikk, klær og utstyr viktig for deg når du trener MMA?**
  - o Finnes det noen uskrevne «regler» i forhold til dette med klær?
Både i og utenfor MMA miljøet
8. **Er det forskjellige grupperinger innad i miljøet som setter pris på ulike ting?**

Identitet og samfunn.

1. **Har MMA påvirket livet ditt?**
Sosialt, Image, Selvtillit. Og eventuelt hvorfor?
  - o Oppfører du deg annerledes i MMA miljøet en ellers i samfunnet?
  - o Går tiden du bruker på MMA utover livet ditt ellers?
2. **Hvor viktig er MMA for deg?**
  - o Hva skal til for at du slutter med MMA?
3. **Forteller du folk du møter at du driver med MMA?**
4. **Ser du ofte på MMA kamper?**
5. **Filmer du eller tar du ofte bilder av deg selv eller andre i MMA aktivitet?**
Hva er poenget med det? Hva ser man etter? (Promotering, identitet, utvikle kunnskaper)
6. **Betrakter du MMA som en farlig sport?**

7. **Hvordan forklarer du familie/venner verdien i være en MMA utøver?**
  - Har dem alltid hatt forståelse for dette?
8. **Mener du at samfunnet generelt har en riktig forståelse for MMA?**
  - o Hva synes du om hvordan media omtaler MMA?
Rettferdig, reel omtale eller hype?
  - o Påvirker samfunnets forståelse og media miljøet til MMA?
  - o Hvordan mener du det påvirker deg og andre MMA utøvere?
9. **MMA er utsatt for mye kritikk fordi det blir oppfattet som en relativt voldelig sport med mange dokumenterte skader i forbindelse med kamper, hvordan føler du MMA miljøet forholder seg til dette? Holdninger, forholdregler, beskyttelses utstyr o.l**
  - o Hvordan forholder du deg til dette?

Opplevelse og personlige verdier

1. **Kan du beskrive prosessen fra når du har fått en kamp til kampen er ferdig.**
Kom gjerne med historier. (Ønsker tykke beskrivelser)
Følelsesmessig, nerver, spenning. Nøkkel øyeblikk: Takker ja til kamp, trening, vektreduksjon, rett før kampen, idet bjellene ringer, rett etter kampen.
2. **Kan du fortelle kort om dine beste minner i forbindelse med MMA?**
3. **Kan du fortelle kort om dine verste minner i forbindelse med MMA?**

Er det noe du føler jeg burde spurt om som er særegent for MMA miljøet?

Komme med noen oppfølgingsspørsmål om nødvendig

Spørre om det er noe Intervju objekt «brenner-inne» med etter spørsmålene?

Spørre om intervjuer kan kontakte intervju-objekt hvis intervjuer lurere på noe i forbindelse med intervjuet.

Takke for tiden og intervjuet!